

๐๒๙ ๕๔  
๗ ๕๓ ๕๗  
๑ ๓

วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในค่านคุณธรรมเฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทย  
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๐ - พ.ศ. ๒๕๒๒

ปริญญาณิพนธ์

ของ

วิจิตรา สุภากร

๒๒ ธ.ค. ๒๕๒๓

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
ตงมวิท ๒๓ พระโขนง กรุงเทพฯ ๑๑ โทร ๓๙๒๑๕๗๕ ๑๐๑๔๐๙

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

82853

วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในด้านคุณธรรมเฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทย  
ระหว่างปี พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2522

บทคัดย่อ

ของ

วิจิตรา สุภากร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2523

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะหาประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ประเภทนิทานชาวบ้าน วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง กับเพื่อที่จะทราบว่าคุณธรรมเหล่านั้นขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือหรือไม่ โดยการวิเคราะห์จากค่าของความสัมพันธ์ของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือ

หนังสือที่นำมาใช้วิเคราะห์จำนวน 103 เล่ม เฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทย มีสำนักพิมพ์ในกรุงเทพมหานครพิมพ์ในปี พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2522 แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ นิทานชาวบ้าน 33 เล่ม วรรณกรรมปัจจุบัน 40 เล่ม และวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง 25 เล่ม ผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่า คุณธรรมในด้านมารยาทและนิสัยส่วนบุคคล ความเมตตา กรุณา และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นคุณธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสือทั้ง 3 ประเภทมากที่สุด หนังสือประเภท นิทานชาวบ้าน และวรรณกรรมประเภทร้อยกรองมีคุณธรรมในด้านมารยาทและนิสัยส่วนบุคคลปรากฏมากที่สุด หนังสือประเภท วรรณกรรมปัจจุบัน มีคุณธรรมในด้านความเมตตา กรุณา ปรากฏมากที่สุด คุณธรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดในหนังสือทั้ง 3 ประเภท คือ คุณธรรมในด้านความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว คุณธรรมในด้านความจงรักภักดีคือ ซาติ ภาสณา พระมหากษัตริย์ และการวิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กครั้งนี้ พบว่าคุณธรรมแต่ละด้านที่ปรากฏในหนังสือแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

AN ANALYSIS OF MORAL CONCEPTS IN THAI CHILDREN'S LITERATURE  
FROM 1977 TO 1979

AN ABSTRACT

BY

WICHITRA SUPAKORN

Presented in partial fulfillment of the requirements  
for the Master of Education Degree  
at Srinakharinwirot University

February 1980

---

This analysis was conducted to find various moral concepts which occurred in three types of books for children : folk tales, modern stories and poetry. Each concept was catagorized according to the type of books and the frequency of its occurrence.

A total of 103 children's books, 38 folk tales, 40 modern stories and 25 poetry, published in Bangkok from 1977 to 1979 were collected and studied in detail. The analysis shows a high frequency of concepts about personal conduct, generosity and the ability to get along with people in all three types of children's books. Folk tales and poetry have the highest frequency about personal conduct. Modern stories have the highest frequency of concepts about generosity. The concepts which occur the least often in all three types of children's books are guilt for wrongdoing, loyalty to the nation, the king and religion.

The correlation of different moral concepts and the types of children's books shows a 0.01 level of statistical significance.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปัญหานี้นี้แล้ว  
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

..... ดร. สุวิมล ..... ประธาน

..... วิมล วัล ..... กรรมการ

## ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ลมุล รัตตากร และอาจารย์สุนันท์ ศลโกสุ่ม ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณทั้งสองท่านนี้ไว้เป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาเรียม เหล่าสุนทร ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้ขอคิดเกี่ยวกับชื่อเรื่องของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วาลี สุปนวงศ์คานติ ที่กรุณาช่วยตรวจบรรณนิทัศน์

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มได้ด้วยดี เพราะความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลียว พันธุ์สีดา ได้รับเป็นธุระในเรื่องการพิมพ์และตรวจทานขอความใหญ่ทำวิจัย จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

วิจิตรา สุภากร

## สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า .....	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า .....	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า .....	7
คำนิยามศัพท์เฉพาะ .....	7
สมมุติฐานของการค้นคว้า .....	10
2 เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	11
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า .....	27
การเลือกหนังสือในการวิเคราะห์ .....	27
เกณฑ์การวิเคราะห์ .....	36
การตรวจสอบคุณภาพของการวิเคราะห์ .....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	67
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	67
5. สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ .....	87
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า .....	87
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า .....	87
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	87

บทที่	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
อภิปรายผล .....	89
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป .....	94
บรรณานุกรม .....	95
ภาคผนวก .....	102

## บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงรายชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้าของหนังสือ ประเภทที่ 1 นิทานชาวบ้าน จำนวน 38 เล่ม .....	27
2	แสดงรายชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้าของหนังสือ ประเภทที่ 2 วรรณกรรมปัจจุบัน จำนวน 40 เล่ม .....	31
3	แสดงรายชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้าของหนังสือ ประเภทที่ 3 วรรณกรรมประเภทร้อยกรอง จำนวน 25 เล่ม.....	34
4	แสดงคุณธรรม ความคิดรวบยอด ลักษณะพฤติกรรม ลักษณะเนื้อเรื่อง.....	36
5	แสดงทัศนคติเชื่อมั่นในการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของผู้วิจัย กับผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน .....	64
6	แสดงคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือแต่ละเล่มของประเภทนิทานชาวบ้าน จำนวน 38 เล่ม .....	70
7	แสดงคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือแต่ละเล่มของประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน จำนวน 40 เล่ม .....	71
8	แสดงคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือแต่ละเล่มของประเภท วรรณกรรม ประเภทร้อยกรอง .....	72
9	แสดงอัตราส่วนร้อยละของความคิดของคุณธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ประเภทที่ 1 นิทานชาวบ้าน จำนวน 38 เล่ม .....	73
10	แสดงอัตราส่วนร้อยละของความคิดของคุณธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ประเภทที่ 2 วรรณกรรมปัจจุบัน จำนวน 40 เล่ม .....	76
11	แสดงอัตราส่วนร้อยละของความคิดของคุณธรรมในหนังสือ สำหรับเด็ก ประเภทที่ 3 วรรณกรรมประเภทร้อยกรอง จำนวน 25 เล่ม .....	78
12	แสดงอันดับของคุณธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท .....	81
13	แสดงค่า $\chi^2$ ของความแตกต่างระหว่างคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือ อ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท .....	84

## บทที่ 1

### บทนำ

จากการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันจะเห็นว่า มีข่าวการทำผิดทางอาญาต่าง ๆ อยู่เสมอ ผู้กระทำความผิดจำนวนไม่น้อยเป็นเด็กที่อยู่ในวัยเรียนและเป็นการกระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับ การฆ่าคนตาย การติดยาเสพติดให้โทษ การโจรกรรม การทำร้ายร่างกาย การฉ้อโกงอาจารย์ การฉกชิงวิ่งราว การจี้ปล้น และเร่ร่อน ดั่งสถิติของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนกองบัญชาการตำรวจนครบาล ประจำปี พ.ศ. 2521 (กองบัญชาการตำรวจนครบาล 2521 : ไม่มีเลขหน้า) เกี่ยวกับการจับกุมนักเรียน ได้จับกุมนักเรียนทั้งหมด 3,121 คน เป็นชาย 2,773 คน หญิง 348 คน และเยาวชนที่กระทำความผิด ชาย 1,068 คน หญิง 46 คน เป็นเด็กเร่ร่อนจรจัดขอทาน เป็นเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือเรียนจบภาคบังคับแล้วไม่ได้ศึกษาต่อโดยมีทั้งประกอบอาชีพหรือไร้อาชีพ ชาย 1,226 คน หญิง 177 คน เป็นผู้กระทำความผิดอาญาที่ถูกดำเนินคดีจากศาลคดีเด็กและเยาวชนถึง 5,496 คน สำหรับปี พ.ศ. 2522 (กองบัญชาการตำรวจนครบาล 2522 : ไม่มีเลขหน้า) พิจารณาในระยะเวลาเพียงหกเดือนแรก คือวันที่ 1 มกราคม 2522 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2522 มีการจับกุมนักเรียนกระทำความผิด ชาย 594 คน หญิง 91 คน ส่วนเด็กที่กระทำความผิดอาญาที่ถูกดำเนินคดีจากศาลคดีเด็กและเยาวชนมีถึง 2,984 คน โดยการทำ ความผิดและก่ออาชญากรรมนั้นมีสาเหตุจากด้านต่าง ๆ เช่น (กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน 2522 : ไม่มีเลขหน้า) เกิดจาก

1. ด้านครอบครัวและผู้ปกครอง ซึ่งมาจากสาเหตุของการแตกแยกและการหย่าร้างของบิดามารดา หรือความไม่สามัคคีกันในครอบครัว การเสียชีวิตของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การทะเลาะวิวาทกันของพ่อแม่ การที่ถูกทอดทิ้งโดยให้เด็กอยู่บ้านคนเดียวบ่อย ๆ ขาดการเอาใจใส่จากบิดามารดา ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิต บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ลำเอียง ขาดความรู้ทางจิตวิทยาในการลงโทษ (จันทมาศ ชื่นบุญ 2515 : 130-155)

มีการลงโทษความรุนแรงบ่อย ๆ ทำให้เด็กอาจพิการทางร่างกาย บิดามารดาหรือผู้ปกครองขาดความร่วมมือกับทางโรงเรียน หรือไม่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่าเรียนหรือทำงานตามวัยอันสมควร บิดามารดาหรือผู้ปกครองประพฤตินิดหน่อย ล้มเหลวในอธิบายมุขต่าง ๆ เช่น เล่นการพนัน ทำให้เด็กเห็นแบบอย่างไม่ดีและประพฤตินิด

2. ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ซึ่งมาจากสาเหตุของขาดการกวดขันด้านระเบียบวินัย หรือเคร่งครัดในระเบียบวินัยมากเกินไป ทำให้เด็กเกลียดครูและโรงเรียน ขาดการอบรมด้านศีลธรรม วัฒนธรรม และกฎหมายที่ควรทราบ เช่น กุณธรรมแห่งการอยู่ร่วมกัน วัฒนธรรมและมารยาทในการเข้ากับสังคมภายนอก การที่นักเรียนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่น กับข้องใจไม่ทราบจะปฏิบัติตนอย่างไร เกิดการรวมหมู่เรียกร้องแบบผิด ๆ การที่พักอยู่ตามหอพักซึ่งเป็นแหล่งหนึ่งที่จะมีผู้สูบบุหรี่ เล่นการพนัน ประพฤติตนทำนองชั่วสาว และหลบหนีการเรียน การขาดการส่งเสริมการสอนวิชาชีพในโรงเรียนให้เพียงพอ ทำให้เด็กนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรแล้วหางานทำไม่ได้ โรงเรียนขาดการติดต่อกับผู้ปกครอง ไม่เคยส่งข่าวการมาหรือการขาดโรงเรียน ความประพฤติของนักเรียน ทำให้ผู้ปกครองไม่รู้ข้อมูลที่ควรรู้และช่วยเหลือทางโรงเรียน

3. ด้านสภาพแวดล้อมไม่ดี ซึ่งเกิดจากสาเหตุที่ชาวบ้านหรือโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้แหล่งอบายมุขต่าง ๆ เช่น แหล่งการพนัน สถานโสเภณี บาร์ ในที่ลับ สถานอาบอบนวด เป็นต้น ทำให้เด็กเห็นตัวอย่างที่เลวอยู่เป็นประจำ จึงทดลองหรือปฏิบัติตาม และสื่อมวลชนที่ไม่ดี เด็กได้ฟังวิทยุ ชมโทรทัศน์และภาพยนตร์ที่ไม่ดี โหดเหี้ยม ตลอดจนได้อ่านหนังสือ เอกสาร รูปภาพลามกที่ขยี้ไปในทางเสื่อมเสียหรือขัดต่อศีลธรรม อยู่เสมอ ทำให้จิตใจเด็กชินชากับความเลว ความโหดเหี้ยม ไม่รู้สึกอายต่อการกระทำที่ไม่น่ายกย่อง การแพร่ข่าวเกินความจริงของสื่อมวลชนในเรื่องที่เด็กทำผิด เป็นเหตุทำให้เด็กสำคัญผิดคิดว่าเป็นเรื่องเด่นในการที่มีชื่อและภาพเป็นข่าว สภาพแวดล้อมที่สำคัญที่สุดคือผู้ใหญ่ในบ้านและในสังคมประพฤตินิดหน่อยในทางไม่ดี ไม่เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม เช่น เปิดบ้านเป็นบ่อนการพนัน หรือมีผู้สูบบุหรี่ในอบายมุขต่าง ๆ ประกอบอาชีพไม่สุจริต มีพฤติกรรมขัดต่อกฎหมายและคุณธรรมศีลธรรมอันดี ทำให้เด็กเห็นเป็น

ประจำก็จะจดจำฝังใจที่ละน้อยจนคิดเป็นนิสัยที่มีพฤติกรรมไม่ดีตามไปด้วย

4. ด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม เกิดจากการนิยมสังคมและวัฒนธรรมของคนต่างชาติที่ไม่ดี เช่น เรื่องเพศสัมพันธ์ ทำให้เกิดการมีวัยรุ่นทางเพศขึ้น การหลงเชื่อของขลังและลัทธิบางอย่าง ทำให้หลงผิดคิดว่าตนมีฤทธิ์เป็นผู้วิเศษ เช่น อยู่ยงคงกะพัน ทำให้ตั้งสำนักหรือช่องโจรขึ้น

5. ด้านปัญหาทางสุขภาพ ได้แก่การผิดปกติหรือพิการทางร่างกาย การที่เด็กมีโรคประจำตัว อาจถูกเพื่อนไม่ตีชกชวนรวมกลุ่มทดลองยาเสพติดและลักขโมยได้ การที่เป็นเด็กปัญหาที่บ่ เด็กที่ความสามารถประจำตัวไม่ดี ทำให้ต้องหาปมเด่นในตัวเอง

6. ด้านจิตใจของเด็ก ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงตามวัยทำให้เกิดความว่าเหวหงอยเหงา หรือเกิดความเกรำโศกคับแค้นใจในเรื่องของความรักหรือเรื่องของความไม่เข้าใจในสภาพการเปลี่ยนแปลงของตนเอง จึงหันไปเข้ากลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มยาเสพติด

7. ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจาก บิดามารดาหรือผู้ปกครองยากจนขัดสนมาก ทำให้เด็กประกอบอาชีพที่ผิด ๆ เพื่อช่วยตนเอง หรือผู้ปกครอง หรือผู้ปกครองที่มั่งมีมากเกินไปแต่ขาดการอบรมลูกในทางที่ดีก็ทำให้เด็กเสียได้

สาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีปัญหาทางความประพฤติ เป็นเด็กเกเรดังที่ได้กล่าวมานี้ แนวทางที่จะแก้ปัญหาการทำผิดของเด็กและเยาวชนจะต้องได้รับความร่วมมือกันหลายฝ่าย ได้แก่ครอบครัว โรงเรียน สภาพแวดล้อมและสังคม ช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุก ๆ ด้านพร้อมกันไป โดยให้การศึกษอบรมบุคคลในสังคมทุกระบบให้มีวินัยในตนเอง รู้จักการทำงานและมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง สังคมจะสงบสุข

การศึกษาเป็นทางหนึ่งที่ทำให้เพิ่มภูมิปัญญา (กีรติ บุญเจือ 2519 : 17) การศึกษาที่ถูกต้องสามารถทำให้คนประพฤติตัวดีขึ้น ทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาของเด็กและเยาวชนได้ ดังจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้ประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2521 ในแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : พ) ได้วางความมุ่งหมายว่า การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพ

ของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคง และความผาสุกร่วมกันในสังคมไทย เป็นประการสำคัญ

จากความมุ่งหมายที่ว่ามุ่งเสริมสร้างคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ นั้นหมายถึงพลเมืองจะต้องมีคุณธรรมเป็นองค์ประกอบด้วย เช่น ต้องมีความรับผิดชอบ มีความสำนึกในความเป็นคนไทยร่วมกัน มีความขยันหมั่นเพียร การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สิ่งเหล่านี้เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน ซึ่งใคร่ระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ข้อ 13 ว่า "รัฐพึงจัดให้สาระและกระบวนการเรียนรู้อบรมและกลมกลืนกัน ระหว่างความเจริญงอกงามทางคุณธรรม จริยธรรมและปัญญากับความเจริญทางวัตถุ และระหว่างความเจริญงอกงามทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ค้ำสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา" (กัญญา สาทร 2521 : 348) การเรียนการสอนเพื่อให้เกิดคุณธรรมนั้น เฉพาะการสอนในห้องเรียนยังไม่เพียงพอ ครูต้องพยายามสอนให้นักเรียนได้ช่วยตนเอง ฝึกฝนให้ผู้เรียนคิดเป็นและแสวงหาความรู้เป็น การแสวงหาความรู้นอกห้องเรียนได้อีกวิธีหนึ่งของเด็กคือการอ่าน ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้อ่านหนังสือที่นอกเหนือจากหนังสือแบบเรียน -- ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินทรเทพรัตนราชสุดา ที่ว่า (สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินทรเทพรัตนราชสุดา 2519 : 2) "ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกตกทอดกันมาแต่ครั้งโบราณ เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นตัวอักษรขึ้น ผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตนสิ่งที่ค้นพบเป็นจารึก หรือเป็นหนังสือ ทำให้บุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาทราบถึงเรื่องนั้น และได้ใช้ความรู้เก่า ๆ เป็นพื้นฐานที่จะหาประสบการณ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นการก้าวหน้าต่อไป"

การอ่านเป็นการแสวงหาความรู้ที่ทำให้คนคิดเป็น มีความรู้กว้างขึ้น ได้แบบฉบับที่ดี ครูจึงต้องพยายามฝึกฝนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้เป็น การส่งเสริมให้นักเรียนได้อ่านหนังสือที่นอกเหนือจากหนังสือแบบเรียน และหนังสือที่จะเป็นหนังสืออ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของเด็กควรจะได้รับพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับวัยนั้นคือ ถ้าเป็นเด็กเล็กต้องเป็น

หนังสืออ่านที่สอนแต่สิ่งที่ดีงาม เพื่อโน้มน้าวจิตใจให้เด็กประพฤติปฏิบัติไปในทางดีและมุ่งสร้างจิตใจให้รู้คุณธรรมดีงามต่าง ๆ ให้เด็กมีการควบคุมใจตนเองสูง มีมโนธรรมหรือความรับผิดชอบในใจ ต้องการทำให้หรือละเว้นจากการทำชั่วโดยไม่มีอำนาจภายนอกมาบังคับ (แมนมาส์ ซวลิต 2509 : 12 - 23) เพราะเรื่องอ่านเล่นที่เขียนขึ้นสำหรับเด็กเป็นเครื่องจูงใจให้ทำการต่าง ๆ ที่ดีให้เกิดสำนึกซึ่งทำให้สติปัญญาองงวมและกลมกล่อมเกลารวมของกันได้ ดังพระคำรัสของพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากรที่ทรงกล่าววว่า "หนังสือสำหรับเด็กจะนำเด็กไปสู่ที่ใดก็แล้วแต่คุณภาพของหนังสือนั้น การที่จะหาทางจัดทำหนังสือให้มีคุณภาพดี ถูกต้องเหมาะสมกับเด็กและความต้องการของสังคม จึงเปรียบเสมือนจุดดวงประทีปส่องทางไปสู่ความแจ่มใสทั้งในส่วนตัวของเด็กเอง และส่วนรวมของประเทศชาติอีกด้วย" (สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย 2515 : 19)

หนังสือต่าง ๆ ผู้เขียนเขียนขึ้นตามความถนัดของตน มิใช่มีแต่ประเภทวิชาการเท่านั้น ยังมีอีกหลายประเภทที่มีคุณค่าควรอ่าน เป็นก่นว่าอ่านนวนิยายได้ผ่อนคลายอารมณ์เคร่งเครียดพร้อมกับได้วิธีแก้ไขปมชีวิตที่สอดแทรกไว้ในเรื่องด้วย ถ้าอ่านหนังสือเกี่ยวกับการฝีมือ การช่าง ก็จะได้แนวความคิดในด้านการศึกษา ตกแต่ง ทำให้ประหยัดเศรษฐกิจสำหรับการครองเรือนในชีวิตประจำวัน หนังสือวิทยาศาสตร์ก็อาจนำหลักวิชาการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับความเป็นอยู่ในครอบครัว ดังนั้นการจัดหนังสือสำหรับเด็กอ่านจึงมีความสำคัญมาก ต้องมีความยากง่ายพอกับระดับสมองของเด็ก ตรงกับความสนใจตามวัยของเด็ก เด็กจะอ่านอย่างสนุกและรักการอ่านหนังสือเป็นขั้นต้น เมื่อเด็กอ่านหนังสือออก อ่านเป็นและรักการอ่าน จะเป็นเสมือนบันไดขั้นแรกที่จะนำเด็กให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาแล้วเรียนในชั้นสูงต่อไป และหนังสือยังมีอิทธิพลต่อจิตใจของเด็กมาก เป็นแนวในการสร้างนิสัย บุคลิกภาพ และทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลากิจกรรมจิตใจให้ประณีตให้มีศรัทธามั่นคงในคุณงามความดี มีความเรียบร้อยสุจริต ดังนั้นการวิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในด้านคุณธรรมของเนื้อเรื่อง เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้บรรณารักษ์ ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือเด็กได้ทราบถึงคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือ

ว่า หนังสืออ่านสำหรับเด็กเรื่องอะไร เล่มไหน มีคุณธรรมใด และหนังสือเล่มนั้นสอนคุณธรรมใดใน 30 หัวข้อคุณธรรมในจริยศึกษาชั้นประถม เพื่อครูผู้หน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กจะได้ใช้หนังสือเล่มนั้นสอนในเวลาหรือแนะนำให้เด็กอ่านนอกเวลา และเพื่อเป็นแนวทางที่จะเสนอว่าในการจัดทำหนังสืออ่านสำหรับเด็กต่อไป ควรมีเนื้อเรื่องเน้นคุณธรรมด้านไหนที่ยังขาดอยู่ กับเพื่อเป็นแนวทางที่ต้องปลูกฝังเพื่อเป็นคุณสมบัติของเยาวชนไทย ซึ่งจะเติบโตเป็นพลเมืองดีมีคุณค่าของชาติต่อไป

### ความมุ่งหมายในการศึกษาคนควา

1. เพื่อหาประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท แต่ละตอนของเนื้อเรื่อง ในหนังสือแต่ละเล่ม
2. เพื่อจัดอันดับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท คือ นิทานชาวบ้าน วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง
- ✓ 3. เพื่อศึกษาว่าประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสืออ่านสำหรับเด็กขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือหรือไม่

### ความสำคัญของการศึกษาคนควา

1. ทำให้ทราบประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก หึ่ง 3 ประเภท คือ นิทานชาวบ้าน วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง แต่ละตอนของเนื้อเรื่องในหนังสือแต่ละเล่ม
2. ทำให้ทราบอันดับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท คือ นิทานชาวบ้าน วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง
3. ทำให้ทราบว่าประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสืออ่านสำหรับเด็กขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือหรือไม่
4. เพื่อประโยชน์สำหรับบรรณารักษ์ ครู และผู้หน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เลือกหนังสืออ่านสำหรับเด็กได้เหมาะสมกับความต้องการและอายุตามวัย

5. เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์หนังสือในคานคุณธรรมให้แก่บรรณารักษ์  
ครู และผู้เกี่ยวข้อง

### ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่พิมพ์เป็น  
ภาษาไทยที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 6 - 11 ปี ซึ่งพิมพ์ในระหว่างปี พ.ศ. 2520 ถึง  
ปี พ.ศ. 2522 โดยสำนักพิมพ์ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่จะใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภท  
ต่าง ๆ ดังนี้

1. นิทานชาวบ้าน จำนวน 38 เล่ม
2. วรรณกรรมปัจจุบัน จำนวน 40 เล่ม
3. วรรณกรรมประเภทรอยกรอง จำนวน 25 เล่ม

### คำนิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสืออ่านสำหรับเด็ก หมายถึงหนังสือซึ่งเขียนหรือแปลให้เด็กในวัยเรียนเลือก  
อ่านเอง เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อเพิ่มความรู้อื่นๆ เพื่อใช้ประกอบการศึกษา และหนังสือ  
อ่านเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ (แมนมาส ชวลิต 2520 : 341)

ประเภทของหนังสืออ่านสำหรับเด็ก หมายถึง

1. นิทานชาวบ้าน (Folk Tales) เป็นเรื่องที่เล่าถ่ายทอดกันมาช้านาน  
นิทานชาวบ้านแบ่งออกตามแบบ (Form) ของนิทานได้กว้าง ๆ คือ
  - 1.1 นิทานปรัมปรา (Fairy Tales) เป็นเรื่องค่อนข้างยาว เป็นนิทาน  
ที่มีขั้นต้นว่า "ในกาลครั้งหนึ่ง" เช่น เรื่องโสณน้อยเรือนงาม นางสิบสอง สังกข์ทอง  
ปลาบู่ทอง สโนว์ไวท์, เจ้าหญิงนิทรา ซินเดอเรลลา เป็นต้น
  - 1.2 นิทานท้องถิ่น (Legend) เป็นเรื่องที่เล่าเกี่ยวกับกำเนิดสัตว์ และ  
กำเนิดของธรรมชาติต่าง ๆ เช่น

1.2.1 นิทานที่อธิบายว่าทำไม เช่น เสือทำไมมีลาย กระต่ายทำไมจึงหางสั้น น้ำทะเลทำไมจึงเค็ม เป็นต้น

1.2.2 นิทานที่เกี่ยวกับความเชื่อ เช่น เชื่อโชคลาง ผีसाงานางไม้เจ้าพ่อ เจ้าแม่ เป็นต้น

1.2.3 นิทานเกี่ยวกับสมบัติลายแทง เช่น ปู่โสมเผ้าทรัพย์สมบัติเจ้าพระฝาง เป็นต้น

1.2.4 นิทานเกี่ยวกับวีรบุรุษ ซึ่งมีความแตกต่างกับนิยายปรัมปรา คือ สามารถบอกสถานที่หรือกำหนดเวลาได้แน่ชัดขึ้น เช่น เรื่องท้าวแสนปม เรื่องพระร่วง เป็นต้น

1.3 เทพนิยาย (Myth) คือนิยายที่มีเทวดานางฟ้าเป็นตัวละครสำคัญ เช่น นิยายที่เกี่ยวกับพระอินทร์ นารายณ์สิบปาง ท้าวมหาสงครามค์ เมขลา-รามสูร เป็นต้น

1.4 นิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ (Fantastic Story) คือสัตว์ที่พูดได้ มีความคิดหรือการกระทำอย่างมนุษย์เพื่อสอนคติธรรมต่าง ๆ เรียกว่า นิทานคติธรรม (Fable) เช่น นิทานอีสปบางเรื่องและนิทานไม้รูด (Cumulative Tale) เช่น เรื่องยายกะตา เป็นต้น

1.5 นิทานตลกขบขัน (Jost) เป็นเรื่องสั้น ๆ แสดงท้องเรื่องชวนให้ขบขันอย่างไม่น่าจะเป็นได้ เหลือเชื่ออาจแสดงถึงความโง่ ปฏิกิริยาไหวพริบที่แหลมคม การกล่าว การพนันขันต่อ การผจญภัยที่ผิดธรรมดา เช่น เรื่องหัวล้านนอกครู ชายขี้ลืม เป็นต้น

2. วรรณกรรมปัจจุบัน หมายถึงนิทาน นิยายที่เขียนขึ้นใหม่ทั้งที่เป็นของไทยและที่แปลมาจากต่างประเทศ เช่น เพื่อนยาก อาณาจักรริมบึง หุ่นโลกา ลีคอคิดถึงบ้าน เจ้าหนอนน้อย

3. วรรณกรรมประเภทร้อยกรอง หมายถึงหนังสือเป็นคำร้อยกรองง่าย ๆ ที่เด็กฟังแล้วสนุกและเพลิดเพลิน เช่น กลอนดอกสร้อย หรือละคอนลั่นไต พระมะเหลเถไถ (รัฐจวน อินทรกำแหง 2517 : 68 - 77)

คุณธรรม คือ "หลักของความดี และความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม ทางศาสนา และทางวัฒนธรรม เป็นหลักที่บุคคลควรยึดมั่นไว้เป็นหลักประจำใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อว่าการประพฤติปฏิบัติเช่นนั้น จะนำมาซึ่งการอยู่รวมกันด้วยความสุข ทำความเจริญให้กับตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สังคมเป็นระเบียบและเป็นสุข" (นวลเพ็ญ และ วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2518 : 27)

การวิเคราะห์คุณธรรม หมายถึงการพิจารณาข้อความหรือเรื่องราวที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ว่าข้อความหรือเรื่องราวที่ปรากฏอยู่นั้นเป็นการสอนคุณธรรมทางด้านไหน ใน 30 คุณธรรม คือ

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
2. ความเมตตากรุณา
3. การไม่โลภและไมขโมย
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
5. การไม่ละเมิดของรักผู้อื่น
6. การรู้จักความพอดี
7. การไม่พูดปดและไม่พูดบิดเบือน
8. การมีสำนึกและความจริงใจ
9. การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด
10. ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ
11. ความเป็นผู้มีเหตุผล
12. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
13. ความขยันหมั่นเพียร
14. ความอดทน อดกลั้น
15. ความกล้าหาญ และความเชื่อมั่นในตนเอง
16. ความกตัญญูกตเวที

17. ความซื่อสัตย์สุจริต
18. การทำใจให้สงบมีสมาธิ
19. ความไม่เห็นแก่ตัว
20. ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน
21. ความรับผิดชอบ
22. ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
23. ความมีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา
24. การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
- ✓ 25. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคล
26. มารยาทในการแสดงความเคารพ
- ✓ 27. หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน
28. ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม
29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
30. การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติด้านจริยะต่าง ๆ (กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 3 - 4)

### สมมติฐานของการค้นคว้า

✓ ประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือ

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หนังสืออ่านสำหรับเด็ก เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ มีทั้งหนังสือภาพ หนังสือนิทาน บทร้อยกรอง สารคดี ตลอดจนหนังสืออ้างอิงบางประเภท เช่น พจนานุกรม สารานุกรม และหนังสือแผนที่ ลักษณะของสิ่งพิมพ์ประเภทนี้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากสิ่งพิมพ์สำหรับผู้ใหญ่หลายประการ เช่น รูปเล่มมีตั้งแต่เล่มเล็กจิ๋ว ไปจนถึงที่มีขนาดกว้างขวามาก ๆ ตัวอักษรใหญ่ มีการพิมพ์สอดสี มีภาพประกอบ (จารุวรรณสินธุโสภณ 2521 : 34 - 35) ผู้เขียนหนังสือสำหรับเด็กต้องศึกษาให้เข้าใจจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็ก หนังสืออ่านสำหรับเด็กได้รับการสนับสนุนหลายวิธี เช่น มีการประกวดการแต่งหนังสือสำหรับเด็ก ให้รางวัลหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพประจำปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนด้วยการจัดทำบรรณานุกรมเพื่ออำนวยความสะดวก ในการติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการผลิต จัดงานแสดงที่เกี่ยวกับหนังสือเด็ก หอสมุดบางแห่งแปลหนังสือสำหรับเด็กจากภาษาต่างประเทศพิมพ์หรือ เขียนข้อความที่แปลลงบนแผ่นกระดาษปะติดลงไป ในเล่มภาษาต่างประเทศเหล่านั้นได้ผลดี คือมีเนื้อเรื่องที่เด็กไทยสามารถอ่านได้เอง เป็นการส่งเสริมความสนใจในการอ่านของเด็ก ในระดับอุดมศึกษาที่มีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ จะสอนวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็กในหลักสูตรด้วย เพื่อ บรรณารักษ์จะได้มีหลักเกณฑ์ ในการเลือกหนังสืออ่านสำหรับเด็กไว้ในห้องสมุด และส่งเสริมให้มีการเขียนหนังสือให้ตรงกับ ความสนใจและความต้องการของเด็ก ตลอดจนมีหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์และการแนะนำหนังสืออ่านที่ดีและ เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

การพิจารณาคัดเลือกหนังสืออ่านสำหรับเด็กควรพิจารณาด้านการให้ความเพลิดเพลินสนุกสนานโดยไม่มีการบังคับให้อ่าน ดังนั้นควรมีเนื้อหาสาระที่ตรงกับ ความสนใจ มีรูปเล่มที่สวยงามสะดุดตา (รัฐจวน อินทรกำแหง 2517 : 77 - 92) ลักษณะหนังสืออ่านที่ดีสำหรับเด็กควรมีลักษณะดังนี้

1. ตรงกับความสนใจของเด็ก หมายถึงความสนใจซึ่งเด็กมีอยู่ตามธรรมชาติ อันเกี่ยวกับความชอบ ความต้องการและรสนิยม นั่นคือ เป็นหนังสือสนุก ส่งเสริม

จินตนาการ ส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจ และสนองอารมณ์ที่ปรารถนา ส่งเสริมความรู้

2. คำโครงเรื่อง ไม่ซับซ้อน มีแนวคิดเอกที่เด่นชัด เด็กจะสามารถจับแนวคิดได้โดยง่าย ควรเป็นเรื่องสั้น ๆ ตัวละครควรอยู่ในวัยใกล้เคียงกับผู้อ่าน

3. ส่วนวนภาษา ใช้ภาษาที่ง่าย ชัดเจน เป็นคำธรรมดาที่เด็กจะสามารถเข้าใจได้ทันที โดยไม่ต้องคิดหาคำแปล

4. ภาพ เด็กชอบอ่านหนังสือด้วยภาพมากกว่าด้วยตัวหนังสือ ภาพที่งามมีชีวิต จะเชิญชวนให้เด็กสนใจหยิบหนังสือมาดูและอ่าน

5. รูปเล่ม รูปเล่มของหนังสืออ่านสำหรับเด็กเกี่ยวข้องกับขนาดของหนังสือ การจัดหน้าหนังสือ ซึ่งควรมีความประณีตตั้งแต่ปกของหนังสือจนถึงการจัดวางหน้าภายในหนังสือ การเว้นบางหน้าให้ว่าง รวมทั้งตัวหนังสือต้องเป็นคำพิมพ์แบบที่อ่านง่าย กระดาษที่ใช้พิมพ์ เป็นกระดาษดี เพื่อให้ภาพและตัวหนังสือแจ่มชัด การเย็บเล่ม ทนทาน แข็งแรง ไม่มีกษาดง่าย (รัฐจวน อินทรกำแหง 2517 : 77 - 92)

ความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กขึ้นอยู่กับวัยและระดับความรู้ของเด็กด้วยกัน จากการทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13 - 18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลทั่วประเทศของนิสิตปริญญาโทวิชาบรรณารักษศาสตร์ มศว ประสานมิตร กลุ่มหนึ่ง (ทองประคับ ลิ้มตระกูล 2516 : 223 - 225) (มารศรี ตรีทศายุทธ 2516 : 191 - 196) (เอื้อมพร ชัยพิพัฒน์ 2516 : 164 - 170) (ไพฑูรย์ ลิ้ไพบูลย์ 2516 : 207 - 209) (พิชัย เทพนมิตร 2516 : 156 - 157) (เอกรินทร์ สุนทรพงศ์ 2516 : 155 - 158) (อรุณศรี กำลัง 2516 : 221 - 224) เมื่อปี พ.ศ. 2516 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 5 ของโรงเรียนรัฐบาล ปีการศึกษา 2514 - 2515 จำนวนทั้งสิ้น 7,547 คน พบว่านักเรียนอายุ 13 - 14 ส่วนมากสนใจอ่านหนังสือหลายประเภท และชอบหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลินมากกว่า

หนังสือค่านวศากการ แตนักเรียนอายุ 15 - 18 ปี จะสนใจอ่านหนังสือนอยประเภทลง โดยเฉพาะจะสนใจอ่านทางค่านวศากการมากขึ้น แตอย่างไรก็ตามนักเรียนทุกระดับอายุ ระหว่าง 13 - 18 ปี สนใจหนังสือประเภท การเรียนรู้ การจำ การลุ่มและเชาวน การศึกษา การเรียนการสอน แลหลักสูตรในโรงเรียนในวิทยาลัยในมหาวิทยาลัย นิทานชาดก นิทานตลกขบขัน สงครามตาง ๆ ตาแยกตามระดับอายุนักเรียนหญิงและชายอายุ 13 ปี จะสนใจเกี่ยวกับนิทานตลกขบขันมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก นิทานชาดก นิทานที่เป็นตำนานแตละท้องถิ่น นิทานที่มีเรื่องราวประกอบอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ การประลิมฐ์เครื่องแต่งกาย การออกแบบ การผลิต การตัดเย็บเสื้อผ้า แลหนังสือที่ให้เกร็ดความรู้

ถาพิจารณาความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กในวัยที่อายุ 6 - 11 ปี สุมาลี พรหมไทย (สุมาลี พรหมไทย 2503 : 85) ได้ทำการสำรวจความสนใจในการอ่านหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีอายุระหว่าง 11 - 13 ปี ในจังหวัดพระนคร ธนบุรี โดยสำรวจจากการยืมหนังสือจากห้องสมุดของนักเรียน 171 คน สอดถามจากนักเรียนอีก 270 คน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 สนใจนิทาน นวนิยาย เรื่องสัตว์ กีฬา เด็กชายและเด็กหญิงเริ่มมีรสนิยมในการอ่านตางกัน นักเรียนชายเริ่มสนใจเรื่องโศบาล นักเรียนหญิงชอบเรื่องลึกลับ นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 2 เริ่มแสดงเอกัตภาพทางรสนิยมของตนเองในการเลือกหนังสือ เริ่มสนใจในชีวิตครอบครัว นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 เริ่มชอบเรื่องคนควาว่า ชีวิตคืออะไร เด็กหญิงชอบเรื่องชีวประวัติของสตรี เด็กชายชอบเรื่อง ชิวประวัติของบุรุษ แลเรื่องผจญภัย ซึ่งตรงกันกับผลการวิจัยของสุนัย ศรีสง่า เกี่ยวกับการศึกษาความสนใจในการอ่านการ์ตูนของนักเรียนอายุ 8 - 10 ปี ของนักเรียนประถมสาธิตในปีการศึกษา 2515 (สุนัย ศรีสง่า 2516 : 65 - 67) ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 662 คน ปรากฏว่า นักเรียนสนใจการ์ตูนประเภท ขำขัน ตลก ทั่ว ๆ ไปมากที่สุด รองลงมาคือการ์ตูนเกี่ยวกับผีแลสัตว์ประหลาด แลนักเรียนอายุ 8 ปี

สนใจการ์ตูนประกอบวรรณคดีหรือนิทานมากที่สุด นักเรียนอายุ 9 - 10 ปี สนใจการ์ตูน ขำขัน ตลก มากที่สุด ความสนใจน้อยที่สุดของนักเรียนอายุ 8 - 10 ปี คือการ์ตูนเกี่ยวกับความรักและตรงกันกับการศึกษาความสนใจการอ่านเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ในโรงเรียนประชาบาล 2 แห่งของจังหวัดพระนคร ของอรพินท์ สวาสดิพันธ์ (อรพินท์ สวาสดิพันธ์ 2511 : 54 - 56) ได้ศึกษาเด็กชั้นประถมปีที่ 5 จำนวน 310 คน ของโรงเรียน 2 แห่งในจังหวัดพระนคร ว่าสนใจเรื่องประเภทใดบ้าง ในจำนวนเรื่องประเภทต่าง ๆ ซึ่งผู้ศึกษากำหนดไว้ ปรากฏว่าเด็กชั้นประถมปีที่ 5 ชอบอ่านเรื่องประเภทต่าง ๆ เรียงจากมากไปหาน้อย คือเรื่องสมมุติ กิจกรรมในครอบครัว ความสุข วิทยาศาสตร์ ขาวความเคลื่อนไหวในประเทศ ขาวความเคลื่อนไหวต่างประเทศ เรื่องตลก ประเพณีของชาติต่าง ๆ และเรื่องเกราะสลัดใจ

การวิจัยที่กล่าวมานี้แสดงว่าเด็กที่มีอายุ 6 - 11 ปี จะมีความสนใจเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กประเภท นิทานชาวยาน นิทานเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ นิทานประจำถิ่น เทพนิยาย นิทานเกี่ยวกับสัตว์ นิทานตลกขบขัน เรื่องปัจจุบันสำหรับเด็กหรือเรื่องที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศ และเป็นการชี้ให้เห็นว่าเด็กพร้อมที่จะอ่านหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือแบบเรียน หนังสือเหล่านี้จึงควรเป็นประโยชน์แก่เด็กในประการต่าง ๆ เช่น ปลุกฝังให้มีอุปนิสัยที่ดี ทำให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อาจลดความสนใจในอบายมุข ทำให้มีเครื่องมือช่วยส่งเสริมความเข้าใจในการเรียน ให้แจ่มกระจ่าง สร้างนิสัยให้เป็นคนรู้จักคิดรู้จักไตร่ตรองหาเหตุผล เป็นแรงจูงใจให้สนใจความรู้อย่าง ๆ ที่ควรรู้และสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่ควรแก่การสนใจ ช่วยสร้างบุคลิกภาพให้เป็นคนมีความมั่นใจและมีไหวพริบ และช่วยให้มีความรู้พอที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ดวงเคื่อน พันธุมนาวิณ และ เพ็ญแข ประจวบจันทน์ (ดวงเคื่อน พันธุมนาวิณ และ เพ็ญแข ประจวบจันทน์ 2520 : 8) ให้ความคิดเห็นว่า การปลูกฝังจริยธรรมของเด็กควรเริ่มตั้งแต่วัยทารก และวัยเด็กเล็ก ในช่วงแรกของชีวิตนี้

เด็กจะได้รับการปลูกฝังทางจริยธรรมมากกว่าในช่วงอื่น ๆ ของชีวิต กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กมากที่สุดคือ สมาชิกในครอบครัวของเด็กเอง รองลงมาคือโรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษา นอกจากนี้ในปัจจุบันยังมีสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ ซึ่งจะมีส่วนปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กด้วย ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนาส่วนใหญ่เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด และโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 - 10 ปี เป็นช่วงอายุในการพัฒนาบุคลิกภาพ และค่านิยมของเด็ก วัย 6 - 12 ปี เป็นวัยที่เด็กเริ่มเรียนรู้ เด็กมีศักยภาพทางสติปัญญาที่จะเรียนรู้ได้กว้างขวาง โดยปรับเนื้อหาสาระให้เหมาะกับวัยและวุฒิภาวะของเด็ก ด้วยวิธีปลูกฝังกว้าง ๆ เช่น การสร้างสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็ก ให้เด็กสามารถซึมซับค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังเอง การให้อยู่ใกล้ชิดตัวอย่างที่ดี เช่น ต้องการให้เด็กมีความสัจย์ ผู้ใหญ่ก็ต้องดำรงความสัจย์ จัดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาหาประสบการณ์จากวิชาการบางอย่าง ซึ่งสามารถพัฒนาค่านิยมได้ เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ช่วยสร้างค่านิยมมีเหตุมีผลให้เด็ก หรือการสร้างคำขวัญ คำสุภาษิตที่กินส่วนใหญ่ยอมรับนับถือร่วมกันได้ (เอกวิทย์ ฌ กลาง 2522 : 131 - 135)

ระยะวัยเด็กเป็นวัยเรียนและเริ่มจากรากฐานทางจริยธรรม คุณธรรม ต้องให้เด็กได้รับตัวอย่างที่ดี การให้เข้าใจสถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะเป็นการทำให้สภาพจิตใจของเด็กพร้อมที่จะรับสิ่งที่ดีกว่าและใหม่กว่า การที่จะทำให้เด็กเข้าใจสถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองวิธีหนึ่งก็คือการใช้หนังสือเป็นสื่อ การอ่านหนังสือทำให้บุคคลเป็นผู้มีความรู้และความคิดกว้างขวาง และยังส่งเสริมทางคำร้องชีวิต การประกอบอาชีพ และการสร้างสมบุคลิกภาพของผู้อ่านด้วย หนังสือจะทำให้คนพบประสบการณ์ของมนุษย์ในอดีต วิธีแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และการสร้างความคิดฝันในอนาคต นิสัยพื้นฐานของบุคคลเริ่มมาจากการได้อ่านหนังสือนั้นเอง นอกจากนั้นหนังสืออ่านสำหรับเด็กยังเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ช่วยให้เด็กเรียนรู้บทพื้นฐานทางสังคม (แมนมาส ชวลิต 2520 : 331) - การเลือกหนังสืออ่านให้เด็กจึงมี

ความสำคัญมาก นักวิชาการและผู้ผลิตตำรารู้ว่าเด็กในวัยเริ่มตนรับความรู้และรับ  
 สิ่งแวดล้อมได้เร็ว ความรู้ที่ได้รับเมื่อเล็ก ๆ นั้นจะประทับใจและติดตัวมาจนกระทั่งเป็น  
 ผู้ใหญ่ (อวบ สาณะเสน 2515 : 39) ดังนั้นในการทำหน้าที่สำหรับเด็กนั้น จะทำ  
 ให้เกิดประโยชน์แก่เด็กนอกจากจะให้อ่านหนังสือใดคลองแคลวแตกฉานให้เพลิดเพลินใน  
 อารมณ์ ให้เป็นการลับสมองและส่งเสริมเขาวนปัญญาเด็ก ให้ความรู้และปลูกฝังคุณธรรม  
 (พิทยา สายหู 2515 : 50) แล้ว หนังสือก็เป็นสื่ออย่างหนึ่งในหลายอย่างที่สอนเด็ก  
 ทั้งทางตรงและทางอ้อม คุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับเด็กไทยวัย 6 - 11 ปี โดยเริ่ม  
 ตั้งแต่ บ้าน ครอบครัวแล้ว โรงเรียน ชุมชน สื่อมวลชน และหน่วยราชการทุกแผนกช่วยกัน  
 เสริมสร้างและปลูกฝัง คือ (สภาการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 25)

1. การบังคับตนเอง การมีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง
2. รับผิดชอบต่อสังคม เคารพระเบียบ เคารพกฎหมาย ขอบังคับ
3. ความเสมอภาค มีความเป็นธรรมในสังคม รักษาและเคารพในสิทธิ  
 ของผู้อื่น
4. ความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
5. ความซื่อสัตย์ ความไม่ฉ้อโกง ตรง ไม่พูดเท็จ ใรราย รักความจริง
6. ความกล้า มีความกล้ารักความจริง พูดความจริง กล้าที่จะมีความคิด  
 เห็นของตน รวมทั้งกล้าที่จะสู้กับความผิดเพื่อความถูกต้อง
7. การมีแนวคิดกว้าง มีความพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นที่ต่างจากตน
8. ความสามัคคี มีความเป็นอันเดียวกันในการร่วมงานกับผู้อื่น
9. เข้าใจและมีหลักธรรมศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว รักสันโดษ รู้จักพอ
10. มีเมตตากรุณาและการให้อภัย
11. มีความ پاکเพียร และอดทน
12. รู้จักค่าของการทำงาน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีทัศนคติที่  
 ต่องานบริสุทธิ์ทุกประเภท ภาของคณอยู่ที่การทำงาน
13. รู้จักค่าของทรัพยากร รู้จักใช้ทรัพยากรประหยัด และการออม

ชาลี ลัทธิต ได้ศึกษาคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการจากนักเรียน  
ที่จบชั้นประถมปีที่ 4 (ชาลี ลัทธิต 2507 : 61 - 65) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน  
291 คน และกำหนดคุณธรรมด้านต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของความเป็นพลเมืองดี 10  
ด้านคือ

คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ คุณธรรมที่มีต่อตนเอง คุณธรรมที่มีต่อศาสนา  
คุณธรรมด้านการเรียน คุณธรรมที่มีต่อชุมชน คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว  
คุณธรรมด้านมนุษยธรรม คุณธรรมด้านอำนาจ คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ ปรากฏว่า  
เด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นในคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีสอดคล้องกันทุกประการ  
สมนึก อ่องเอิบ (สมนึก อ่องเอิบ 2515 : ง - ช) วิเคราะห์เรื่อง  
การสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีจากหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา  
15 เล่ม และหนังสืออ่านประกอบ 60 เล่ม ที่ใช้ในระดับประถมศึกษาตอนต้น แบ่ง  
ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี 5 ด้าน คือ

ค่านิยมและคำสอนในศาสนา การอยู่ร่วมกันในชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี  
และวัฒนธรรมไทย ความรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองดี ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย  
โดย ความรู้เกี่ยวกับการปกครองประเทศโดยทั่วไป และในการทำการวิจัยครั้งนี้  
ยังสรุปได้ว่า เนื้อหาของหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษา และหนังสืออ่าน  
ประกอบที่นำมาศึกษาครั้งนี้ทั้งหมดยังไม่เป็นการเพียงพอต่อการสร้างความคิดรวบยอดของ  
ความเป็นพลเมืองดี ในด้านความรับผิดชอบในหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย  
และความรู้เรื่องการปกครองประเทศ

อตุลยศักดิ์ สุนทรโรจน์ (อตุลยศักดิ์ สุนทรโรจน์ 2521 : 186 - 190)  
สำรวจความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมปีที่  
7 ในภาคใต้ของประเทศไทย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดรวบยอดที่แสดงพฤติกรรม  
ที่ไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม  
การให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ความเชื่อในวิถีการหาเหตุผลเชิงวิทยา-  
ศาสตร์ในการแก้ปัญหา

สุรศักดิ์ สันติธัญญาโชค (สุรศักดิ์ สันติธัญญาโชค 2521 : 122 - 123) ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่พฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะดังนี้ ในด้านการรักษาระเบียบวินัย ความยุติธรรม ความสามัคคี

สมพงษ์ สอนสุภาพ (สมพงษ์ สอนสุภาพ 2521 : 195 - 201) ศึกษาวิจัยความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนกรมสามัญศึกษาและองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 500 คน พบว่าเด็กมีความคิดรวบยอดที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์คือ การมีความรับผิดชอบการทำงานเป็นหมู่คณะ การเคารพในความเสมอภาคกันของมนุษย์ การมีวินัยในตัวเอง การใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น การยอมรับในเหตุผล การประนีประนอม การมีใจกว้าง การนับถือความยุติธรรม การเคารพกฎหมาย และที่มีความคิดรวบยอดที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในด้าน การมีความเชื่อในวิธีการหาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ การทำงานเป็นหมู่คณะ การประนีประนอม การนับถือความยุติธรรม การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การเคารพในเสรีภาพของบุคคล การเคารพกฎหมาย การมีความรักชาติ

เสวก ใจสะอาด (เสวก ใจสะอาด 2521 : 203 - 207) สัมภาษณ์ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเหนือ คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน พะเยา แพร่ น่าน และอุตรดิตถ์ มีโรงเรียน 12 แห่ง และกลุ่มตัวอย่าง 500 คน โดยใช้แบบสอบถามคุณลักษณะสำคัญของความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย 15 คุณลักษณะ ผลคือ คุณลักษณะเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ มี 13 คุณลักษณะคือ การมีความรับผิดชอบ การทำงานเป็นหมู่คณะ การเคารพในความเสมอภาคกันของมนุษย์ การมีวินัยในตนเอง การใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น การยอมรับในเหตุผล การประนีประนอม

การมีใจกว้าง การนับถือความยุติธรรม การเคารพตอกฎหมาย การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีความรักชาติ และคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ 2 คุณลักษณะ คือ การเชื่อในวิธีการหาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ และการเคารพในเสรีภาพของบุคคล

อรจิต ภูแพ (อรจิต ภูแพ 2521 : 203 - 211) ศึกษาวิจัยความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ปีการศึกษา 2520 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนของรัฐบาล 9 โรงเรียน จำนวน 360 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่จำนวนร้อยละ ใช้ความคิดรวบยอดที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย 15 ความคิดรวบยอด ปรากฏว่าเนื้อหาเรื่องประชาธิปไตย ไม่ทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ ความรับผิดชอบ ความเชื่อในวิธีการหาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ การนับถือความยุติธรรม การเคารพตอกฎหมาย การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ความรักชาติ การทำงานเป็นหมู่คณะ การใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ ปัญหาความมีใจกว้าง ความมีวินัยในตนเอง การยอมรับเหตุผลและการประนีประนอม

✓ สรุพล นาควานิช (สรุพล นาควานิช 2521 : 131 - 132) ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 จังหวัด โรงเรียน 17 โรงเรียน และนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2520 จำนวน 680 คน โดยสร้างแบบสำรวจคุณลักษณะจริยธรรม 10 คุณลักษณะ ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่น่าพอใจ 4 คุณลักษณะ เรียงลำดับกันคือ ความกตัญญูกตเวที ความเสียสละ การประหยัด ออมทรัพย์ และ ความมีเหตุผล

พรพิมล สันติหิรัญภาค (พรพิมล สันติหิรัญภาค 2522 : 102 - 110) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2520 ในโรงเรียน 12 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง 517 คน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้สำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน 10 คุณลักษณะจริยธรรมได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเหตุผล ความกตัญญูกตเวที การรักษา

ระเบียบวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี การประหยัดทรัพย์สินและออมทรัพย์ ความยุติธรรม ความอดุสาหะ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมมีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในสภาพที่น่าพอใจ 3 คุณลักษณะเรียงตามลำดับคือ ความเสียสละ การประหยัดและออมทรัพย์ ความกตัญญูกตเวที

ชวลิต นิยมศิลป์ (ชวลิต นิยมศิลป์ 2522 : 219 - 220) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาของครูในภาคการศึกษา 5 ได้แก่ ครูที่สอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี 99 คน จังหวัดเพชรบุรี 171 คน และจังหวัดสมุทรสงคราม 90 คน รวม 360 คน ซึ่งสอนระดับประถมปีที่ 1 ถึงประถมปีที่ 6 ปรากฏว่า ครูสอนสังคมศึกษาในภาคการศึกษา 5 เห็นว่า หนังสือสังคมศึกษา 9 เล่มให้เนื้อหาในการปลูกฝังคุณธรรมมากในเรื่อง การรู้จักทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ในระดับปานกลาง มีคุณธรรมเป็นสำคัญ ดังนี้ ความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคล การดำรงชีวิตที่ถูกต้อง การรู้จักปรับตัว การรักษามนุษยธรรมนิยมประเพณี การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี การรักษามรดกทางวัฒนธรรมไทย

ชลอ กุปต์กาญจนกุล (ชลอ กุปต์กาญจนกุล 2522 : 6) ศึกษาความคิดเห็นของครูสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาในเขต 2 ในปีการศึกษา 2521 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล จำนวน 387 คน เกี่ยวกับปริมาณเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ รวม 9 เล่ม ว่าตรงตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายของหลักสูตรสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา 2503 เพียงใด เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ควรได้รับการปลูกฝังในหลักสูตรสังคมศึกษา 43 คุณลักษณะ ผลการศึกษาพบว่าหนังสือแบบเรียน 9 เล่ม คือ

1. แบบสอนอ่านสังคมศึกษา "ในบ้านนอกบ้าน"
2. แบบเรียนสังคมศึกษา "เมืองที่เราอยู่"
3. แบบเรียนสังคมศึกษา "บ้านเมืองของเรา"
4. แบบเรียนสังคมศึกษา "เราและเพื่อนบ้านของเรา"

5. แบบเรียนสังคมศึกษา "วิชาภูมิศาสตร์ - ประวัติศาสตร์" ระดับ  
ประถมศึกษาปีที่ 5
6. แบบเรียนสังคมศึกษา "วิชาหน้าที่พลเมือง" ระดับประถมศึกษาปีที่ 5
7. แบบเรียนสังคมศึกษา "วิชาภูมิศาสตร์ - ประวัติศาสตร์" ระดับ  
ประถมศึกษาปีที่ 6
8. แบบเรียนสังคมศึกษา "วิชาหน้าที่พลเมือง" ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
9. แบบเรียนสังคมศึกษา "วิชาศีลธรรม" ประโยคประถมศึกษาตอนปลาย  
การวิจัยพบว่า มีปริมาณเนื้อหาเกี่ยวข้องกับผู้เรียนในเรื่องต่อไปนี้ คือ  
ประการแรก "ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม" ซึ่งได้แก่การรู้จักทำประโยชน์  
แก่ส่วนรวม การเป็นผู้มีความกตัญญูเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น การรู้  
จักตนเอง การใช้เหตุผลในการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ การรู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ  
การมีสุขนิสัยที่ดี การผลิตและการบริโภค การรู้จักแก้ปัญหา การปรับปรุงสภาพธรรม-  
ชาติ การสงวนทรัพยากรธรรมชาติ การอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ การใช้  
วิจารณญาณในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ประการที่สอง "คุณธรรมต่าง ๆ ที่  
จะอยู่ร่วมกันในสังคม" ได้แก่ความซื่อสัตย์ การมีระเบียบวินัย ความมีเหตุผล  
การเสียสละ ความยุติธรรม ประการที่สาม "หน้าที่ของพลเมืองดี" ได้แก่การปฏิบัติ  
ตนในการรับฟังความคิดเห็น การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักหน้าที่ของตนเอง  
และผู้อื่น ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเคารพกฎหมาย การ  
ร่วมมือกับรัฐบาลในการปกครองประเทศ การสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ การ  
ร่วมมือในการปฏิบัติงานและประเมินผลงาน การยอมรับหลักการและเหตุผล ประการที่  
สี่ "ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม" ได้แก่การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม  
ประเพณี การบูรณะปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย การ  
เทิดทูนในวีรกรรมของบรรพบุรุษไทย

นารัตน์ อยู่กิตติชัย (นารัตน์ อยู่กิตติชัย 2520 : 81 - 84) ได้ทำ  
การวิเคราะห์หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือสอหจกสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็น

หนังสืออ่านเพิ่มเติม จำนวน 29 เล่ม จากครูที่สอนสังคมศึกษา 153 คน บรรณารักษ์ 41 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2519 จำนวน 41 โรงเรียน ปรากฏว่า หนังสือเรื่องสมบัติผู้ดี สอนคุณธรรมทางบ้านมารยาทในสังคม ใ้ห้คิดสนใจในเรื่องความรักชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์

จากการวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วจะเห็นว่า หนังสือที่ถือเป็นหนังสือเรียน เช่นหนังสือสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา และหนังสืออ่านเพิ่มเติมหมวดสังคมศึกษา มีปริมาณเนื้อหาอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมบางประการ เช่น คุณธรรมต่าง ๆ ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม หน้าที่ของพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย และค่านิยมธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และอื่น ๆ เพื่อให้เป็นการปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ แก่เด็ก จึงควรให้เด็กอ่านหนังสือเรียน ✓

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 3 - 4) จึงได้วางจุดมุ่งหมายในการสอนจริยศึกษาแก่นักเรียนประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ให้ผู้เรียนมีคุณธรรมทั้งหมด 30 คุณธรรม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ควรมีคุณธรรม ดังต่อไปนี้ (กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 2 - 88) ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การรู้จักความพอดีและภูมิใจในของที่มีอยู่ การมีสัจจะและความจริงใจ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ความขยันหมั่นเพียร ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูกตเวทิตี ความซื่อสัตย์สุจริต มารยาทในการแสดงความเคารพ การทำใจให้สงบมีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส และในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ควรมีคุณธรรมดังต่อไปนี้ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์ การไม่โลภและไม่ขโมย การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความอดทนอดกลั้น มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการ กิน นอน ขับถ่าย แต่งกาย และสังคมระหว่างเพศ

ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามประเพณีนิยม ชั้นประถมปีที่ 5 - 6 มีคุณธรรม (กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 20 - 159) คือ ความไม่เห็นแก่ตัว ความรับผิดชอบ ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา การยอมรับความเปลี่ยนแปลง การมีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส หลักธรรมสำหรับอยู่ร่วมกัน ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติทางจริยธรรมได้แก่ศีลธรรม ระเบียบ กฎหมาย

การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาจะให้เด็กอ่านแต่หนังสือที่เป็นตำราเรียนเพียงอย่างเดียวไม่ถูกต้องนัก เด็กควรจะได้มีการอ่านหนังสือที่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน และการอ่านนั้นควรได้เสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กไปด้วย หนังสืออ่านสำหรับเด็กหลายเล่มมีคุณค่าในด้านการสอนคุณธรรม และจริยธรรมแก่เด็ก

**คลังผลงานวิจัยของ** เจลิม มากนวล (เจลิม มากนวล 2517 : 211 - 212) ซึ่งได้อภิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป เพื่อศึกษาคุณค่าของนิทานทั้งสองที่มีผลต่อการสอนจริยธรรมแก่นักเรียนเฉพาะเรื่องสัตว์ที่เหมาะสมกับเด็กระดับประถมศึกษาจากนิทานชาดกเรื่องสัตว์ 220 เรื่อง กับนิทานอีสปเรื่องสัตว์ 127 เรื่อง พบว่าทั้งนิทานชาดกและนิทานอีสป มีคุณค่าโดยตรงในการสอนจริยธรรม และยังมีคุณค่าด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการศึกษาจิตวิทยาและสภาพสังคม กับทั้งสอนคุณธรรมต่าง ๆ เช่นความกตัญญู หรือโทษของการขาดกตัญญู การขาดความรอบคอบ การรักและช่วยเหลือเพื่อน การไม่มีสติหรือดีใจจนขาดสติ ความอดทน โทษของการโกงและขโมย เป็นต้น

ได้มีผู้วิเคราะห์หนังสือนวนิยายที่ได้รับรางวัลจากองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ พิพิชญ์ พุทธิพงษ์ (พิพิชญ์ พุทธิพงษ์ 2521 : 245 - 249) วิเคราะห์เฉพาะนวนิยายที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดวรรณกรรมประเภทนวนิยาย เมื่อปี พ.ศ. 2511 - 2515 4 เรื่อง คือ เรื่อง "เรื่องมนุษย์" ของกฤษณา อโศกสิน "จดหมายจากเมืองไทย" ของ โบตัน "เขาชื่อกานต์" ของสุวรรณี สุคนธา และ "ตะวันตกดิน" ของกฤษณา อโศกสิน เฉพาะด้านคุณค่าของนวนิยายที่มี

คอสังคมไทย พบว่าแต่ละเรื่องมีคุณค่าในด้านการสอนคุณธรรม จริยธรรม เรียงตามชื่อเรื่อง ดังนี้คือ เรือนุชนุชแสดงถึงปัญหาการขาดคุณธรรมของคนในครอบครัว ทำให้ครอบครัวแตกแยก ขาดความสงบสุข เด็กกลายเป็นผู้มีปัญหาในสังคม เรื่องจดหมายจากเมืองไทย แสดงให้เห็นถึงการขาดคุณธรรมด้านความขยันหมั่นเพียร ขาดระเบียบวินัยในนิสัย เชื่อโชคลาง รักความสบายหลงอบายมุข การใช้สินค้าฟุ่มเฟือยทำให้ไม่สมดุลย์ในด้านเศรษฐกิจ เรื่องเขาชื่อกานต์ แสดงให้เห็นการขาดคุณธรรมของข้าราชการในข้อ การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การขาดระเบียบวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความยุติธรรม หุนจืดต่อหน้าที่ ไม่ซื่อสัตย์คคโกงหาผลประโยชน์ใส่ตน ข้าราชการไม่มีทศพิธราชธรรม ไม่มีมารยาทในการติดต่อ เรื่องตะวันตกดิน แสดงถึงผู้บริหารที่ขาดคุณธรรม เห็นแก่อามิสสินจ้าง ทำให้เกิดการแตกร้างระหว่างบุคคลในสังคม

ในคานหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่เป็นเรื่องวรรณกรรมปัจจุบัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ทันสมัย ใกล้ตัวเด็ก สุนทรื มีพร้อม (สุนทรื มีพร้อม 2522 : 49 - 195) ได้ทำการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน พบว่า หนังสือเรื่อง "วัฒนธรรมโบราณที่บ้านเชียง" สอนให้รู้จักใช้วิจารณญาณใคร่ครวญ หัดให้เป็นคนช่างสังเกต เข้าใจถึงวัฒนธรรมของคนสมัยก่อน เรื่อง "แม่โพสพ" สอนให้รู้จักมารยาทการปฏิบัติตนในสังคม เรื่อง "วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม" สอนให้เห็นการประพฤติปฏิบัติตัวเป็นคนดี โดยยกตัวอย่างคนดีมาควาด้ง สอนให้รู้ถึงความสำคัญของวัฒนธรรม เรื่อง "พระราชวังบางปะอิน" ปลุกฝังทางด้านสุนทรีย ให้เห็นประวัติวัฒนธรรมของศิลปะการก่อสร้างพระราชวังที่สวยงามต่าง ๆ

นอกจากนี้สุนทรื มีพร้อม ยังได้วิเคราะห์หนังสือที่จัดเป็นประเภทบันเทิงคดี พบว่า เรื่อง "อวนกับอืดผจญภัย" สอนเด็กในเรื่องความมีน้ำใจดีต่อกัน เรื่อง "ตุ๊กแกผู้อากั" สอนให้รู้จักคุณธรรมในขอความเมตตากรุณา ไม่ประทุษร้ายต่อสัตว์และร่างกาย เรื่อง "ลูกไก่แสนสวย" สอนให้เห็นคุณค่าด้านจริยธรรม คือ ให้ความสำคัญแก่ในหมู่พี่น้อง รู้จักเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ เรื่อง "เอื้องแซะสีทอง" สอนให้รู้จักคุณธรรมด้านความ-

กตัญญูรู้คุณของบิดามารดาที่มีต่อตน และหาทางตอบแทนคุณท่าน และให้มีความอดทน เรื่อง "นายขนมต้ม" สอนคุณธรรมเรื่องความกล้าหาญอดทน รักเกียรติยศและเกียรติศักดิ์ของตัวเองและของชาติไทย เรื่องอัสปกำกลอน สอนให้ทำดี สอนให้เชื่อฟัง พ่อ แม่ ครู อาจารย์ เรื่อง "เสือเตากับลูกวัว" แสดงถึงโทษของการเป็นคนไม่มีความกตัญญู กระตุ้นให้มีใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อน เรื่อง "ทำไมหนอนายคูปบ่อง" สอนความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อตรง เรื่อง "หวานอยู่ไหน" สอนความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การทำงานตามหน้าที่ และมารยาทในการปฏิบัติตนในครอบครัว เรื่อง "หนูบ้านหนูนา" สอนเรื่องมารยาทในการอยู่ร่วมกับคนอื่น เรื่อง "สัตว์มีประโยชน์" สอนมารยาทในการต้อนรับแขก เรื่อง "คาบวิเศษ" ส่งเสริมความกล้าหาญ อดทน และ "เรื่องสั้นชนบท" สอนคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ประหยัด อดทน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักประดิษฐ์สิ่งของให้เป็นประโยชน์

จะเห็นได้ว่าจากการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องความสนใจในการอ่านของเด็กที่กำลังเรียน คุณธรรมที่ควรปลูกฝัง การสร้างความติกรวบยอดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีจากหนังสือเรียน จากหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษา หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา ยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาด้านจริยศึกษาที่บ่งให้มีคุณธรรมอันพึงประสงค์ 30 ข้อ เช่น ข้อการทำให้ใจให้สงบมีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ มารยาท และนิสัยส่วนบุคคลในการกินนอน ขับถ่าย แต่งกาย และสังคมระหว่างเพศ การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติทางจริยธรรม การยอมรับความเปลี่ยนแปลง เป็นต้น การสอนจริยศึกษาเป็นวิชาที่สอนยากและมีอุปกรณ์การสอนน้อย ทั้งเป็นการสอนถึงรูปธรรมด้วย การสั่งสอนอบรมนักเรียนต้องอาศัยสิ่งที่น่าสนใจ มีความสนใจ และอยากทำเอง จากภายในโดยไม่มีการบังคับจึงจะเกิดผลดี หนังสืออ่านสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่สนองความต้องการของเด็กในด้านให้อ่านด้วยความเพลิดเพลิน อ่านด้วยความสนใจใคร่รู้ สนุกอยากอ่านเอง เป็นหนังสือสำหรับวัยต้นของชีวิต เรื่องทั้งหลายในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก

จึงชี้สอนเด็กโดยไม่รู้ตัว นับว่าเป็นการเหมาะและถูกต้องกับเจตนาของการสอนและ  
จิตวิทยาเด็ก การเลือกหนังสือที่เหมาะสมในลักษณะนี้เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของบรรณารักษ์  
ที่จะต้องวิเคราะห์หนังสือ เพื่อให้ทราบถึงคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือนั้น เพื่อจะได้เลือก  
หนังสือเข้าห้องสมุดและเสนอแนะต่อครู และผู้ปกครองต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การเลือกหนังสือในการวิเคราะห์

หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ เลือกเฉพาะหนังสืออ่านสำหรับเด็กอายุ 6 - 11 ปี ที่พิมพ์ในปี พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2522 จากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ที่พิมพ์หนังสือสำหรับเด็กในกรุงเทพมหานคร 24 สำนักพิมพ์ จำนวน 103 เล่ม ยกเว้นหนังสือภาพ การ์ตูน และหนังสือที่ใช้ภาพบรรยายเหตุการณ์ ขึ้นต่อไปแบ่งหนังสือที่สำรวจได้จากสำนักพิมพ์ออกตามประเภทจากลักษณะของเรื่องเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 นิทานชาวบ้าน ประเภทที่ 2 วรรณกรรมปัจจุบัน และประเภทที่ 3 วรรณกรรมประเภทรอยกรอง ในแต่ละประเภทของหนังสือเลือกสุ่มตัวอย่างหนังสือแต่ละประเภท เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ หนังสือสองเรื่องของผู้แต่งคนเดียวกันเลือกมาวิเคราะห์เพียง 1 เรื่อง ถ้าผู้แต่งคนใดแต่งหนังสือเพียงเรื่องเดียวก็นำเรื่องนั้นมาใช้ในการวิเคราะห์

Ⓛ ในการวิเคราะห์ทำตาราง รายชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า แต่ละประเภท ดังนี้

ตาราง 1 แสดงรายชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้าของหนังสือ ประเภท 1 นิทานชาวบ้าน จำนวน 38 เล่ม

ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
1. กรองแก้ว ปทุมานนท์	จานวิเศษ	โรงพิมพ์คุรุสภา	2520	32
2. กัมพูชนาฏ เปรมกมล	ลูกหมูสามตัว	ไทยวัฒนาพานิช	2522	10
3. กัลยาณี บัวสำรวจ	กระต่ายกับเตา	ปาณยา	2522	24

## ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
4. จันเจ้า (นามแฝง)	นิทานจากแมวน้อย	พี พี.	2522	21
5. _____	เพื่อนเจ้าเล่ห์	พี. พี.	2522	23
6. ช่อม ปัญจพรรค	สาวเจ้าปัญญา	โรงพิมพ์คุรุสภา	2520	32
7. ชุ่มพล อะทาโส	หนูน้อยคูอาร์	ปาณยา	2522	23
8. ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม	หนูหนุ่ยกับมะม่วง	บรรณกิจ	2520	20
9. ตะเพียน (นามแฝง)	นางนกไส้กับช่าง	โอเดียนสโตร	2522	19
10. _____	ลิงเจ้าปัญญา	โอเดียนสโตร	2522	19
11. _____	เศรษฐีใจบุญ	โอเดียนสโตร	2522	19
12. _____	หมึกกับไม้สะคร้อ	โอเดียนสโตร	2522	19
13. ตากบ้ายาย	ตากบ้ายาย	ดวงกมล	2521	27
14. ทวี มุขธระโกษา	นิทานชีวิตแบบ ไทยไทย	โอเดียนสโตร	2520	198
15. บรรจบพันธ์ นวรรตน์ ณ อยุธยา	พระจันทร์ตกน้ำ	บรรณกิจ	2522	23
16. _____	แม่หมานารัก	บรรณกิจ	2522	22
17. แปลก สันธิรักษ์	นางงอยกับคน ช่างพูด	โรงพิมพ์คุรุสภา	2520	32
18. _____	พอกาทอง	โรงพิมพ์คุรุสภา	2520	32

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
19. แปก สนธิรักษ์	สุริยัน - จันทร	โรงพิมพ์คุรุสภา	2520	32
20. แมนมาส ชาลิต	กระต่ายแหยเสื่อ	สมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทย	2522	28
21. รัตนะ (นามแฝง)	คางกาวทำไมจึงนอน หอยหัว	อุดมศึกษา	2522	23
22. _____	เตาเผา	อุดมศึกษา	2522	23
23. _____	นกกะปูดทำไมจึงร้อง เวลาน้ำขึ้น	อุดมศึกษา	2522	23
24. _____	นกกาทำไมจนจึงเป็น สีดำ	อุดมศึกษา	2522	23
25. ลมูล รัตตากร	คำอธิบายฐานของดอกไม้	ทนอน	2522	180
26. สมควร สุกุลทอง	นายป่าปะคนบาป	โรงพิมพ์คุรุสภา	2522	32
27. สมบูรณ์ คิงขมานันท์	กระต่ายน้อยกับหินวิเศษ	บูรพาสาส์น	2522	31
28. _____	บทเรียนของฝ่าย	ชมรมเด็ก	2522	24
29. สลิลดา ทศานนท์	มะม่วงวิเศษ	โรงพิมพ์คุรุสภา	2522	32
30. สโลบอดกิน ลุยส์ Slobodkin Louis	ยักษ์ใจดี	ชมรมเด็ก	2520	44
31. สัญญา จัตตานนท์	อีส์ป	พี. พี.	2522	14
32. สายสิงห์ ศิริบุตร	พญากวางทอง	ดวงกมล	2520	22

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
33. สิริินทร์ ช่างไซติ และ กัมพูชนาฏ เปรมกมล	เจ้าชายกบ	ไทยวัฒนาพานิช	2522	10
34. _____	หมี่สามตัว	ไทยวัฒนาพานิช	2522	10
35. สิริมา (นามแฝง)	เกี้ยวจรรยาเจ้าปัญญา	สมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทย	2522	20
36. สุภา สิริสิงห	เจ้าหญิงกับขนมผิง	ชมรมเด็ก	2522	46
37. อักษรบัณฑิต	นิทานสำหรับเด็ก	อักษรบัณฑิต	2521	96
38. อุไร สนิทวงศ์	นิทานจากดวงดาว	ชมรมเด็ก	2522	127

ตาราง 2 แสดงรายชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้าของหนังสือ  
ประเภทที่ 2 วรรณกรรมปัจจุบัน จำนวน 40 เล่ม

ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
1. กรรณิการ์ สัจจุกล	ไซ้ขอชา	บรรณกิจ	2521	23
2. กานต์มณี สักดิ์เจริญ	ตะเพียนดำ	บรรณกิจ	2521	19
3. _____	สี่คือคิดถึงบ้าน	บรรณกิจ	2521	31
4. _____	อุณนอย	บรรณกิจ	2522	15
5. เกรฟส์, โรเบิร์ต	หนังสือปกเขียว	ดวงกมล	2522	59
6. จาตุรงค์ อาจารย์	หางนกยูงแสนสวย	พิบูลิกเพรส	2521	22
7. จิระประภา บุญนิคย์	พลายทองหล่อ	ป่าฉายา	2521	26
8. ฉัตรฉายา เขมวิชา นุรัตน์	ตุ๊กแกผู้อำภัพ	สุริยบรรณ	2520	32
9. ชไวเซอร์ อัลเบิร์ต	หนูน้อยเด็กดี	สุริยบรรณ	2521	25
10. เซน, หวาง	เสื่อหนาวสามตัว	พี. พี.	2521	15
11. คารกา (นามแฝง)	สิงเจ้าเล่ห์	โรงพิมพ์คุรุสภา	2522	32
12. คุชฎี บริพัตร ณ อยุธยา	เพื่อนของเจ้า	บรรณกิจ	2520	30
13. เดอซอง เมียงเดท์	เพื่อนยาก	ไทยวัฒนาพานิช	2521	165
14. ทิพย์ (นามแฝง)	ผู้เสียสละ	ดวงกมล	2522	30
15. นิดดา หงษ์วิวัฒน์	โกหก 2,000 บาท	พี. พี.	2521	32
16. _____	ปุกกับเจ้านก กระจอกเทศ	พี. พี.	2521	32

## ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
17. นิตดา หงษ์วิวัฒน์	แมวเหมียวสอนลูก	เมืองโบราณ	2522	22
18. นิพา ชฎาวิภู	ตอยตึ่ง	สุริยบรรณ	2522	16
19. บุรพา (นามแฝง)	เจ้าหนอนน้อย	ชมรมเด็ก	2522	38
20. _____	อาณาจักรริมบึง	ชมรมเด็ก	2520	47
21. เพ็ญศรี เคียงศิริ	ลูกเจี๊ยบของแม่	พับลิคเพรส	2521	22
22. ภารณ์ นันทิพย์	ปลาวาฬน้อย	ไทยวัฒนาพานิช	2522	22
23. แมนมาส ชวลิต	วันนี้ครูไม่มา	สมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทย	2522	47
24. ไมตรี ลิ้มปิชาติ	ฉันคือคนไม้	หนอน	2522	16
25. รากไม้ (นามแฝง)	หนูน้อยนักประดิษฐ์	หนูน้อย	2522	16
26. ลมุล รัตตากร	กวางเขายาว	บรรณกิจ	2522	152
27. _____	นิทานหลายรส	บุรพาสาส์น	2521	143
28. ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์	นกปลอย	หนังสือและดนตรี	2522	28
29. _____	ป่องจอมเป็น	หนังสือและดนตรี	2522	24
30. สลิลดา ทถานนท์	ครูของอินแปง	โรงพิมพ์คุรุสภา	2520	32
31. สายใจ (นามแฝง)	ชายใบกับหมาแสนรู้	กราฟฟิคอาร์ต	2521	60
32. สิริมา (นามแฝง)	แม่ไก่สีแดง	สมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทย	2522	8
33. สุชีพ ฅ สงขลา	ผู้ชนะ	ตะวัน	2522	24

## ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
34. สุชีพ ฌ สงขลา	เมืองคินสอ	พับลิคเพรส	2522	23
35. สุภา สิริสิงห	เคาโมงสู่โลก	ชมรมเด็ก	2520	36
36. สุรางค์ วัชรสวัสดิ์	ปลาตะเพียนหางขาด	ดวงกมล	2520	23
37. อนุช อภาภิรม	พริกขี้หนู	หนุ่มสาว	2521	135
38. ออ คณะหุ่นโลก ของเด็ก	เทียนอวนเทียนตอม	หนูน้อย	2522	17
39. อารณี ขวัญใจ	ของขวัญปีใหม่	พับลิคเพรส	2521	23
40. อำภา โอตระกูล	หมีเล็กทองโลก	ดวงกมล	2522	110

ตาราง 3 แสดงรายชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้าของหนังสือ  
ประเภทที่ 3 วรรณกรรมประเภทร่อยกรอง จำนวน 25 เล่ม

ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
1. กรองแก้ว ปทุมานนท์	กระรอกสาวเลือกคู่	โรงพิมพ์คุรุสภา	2522	12
2. _____	ปีเตอร์แพน	โรงพิมพ์คุรุสภา	2521	12
3. _____	ป๊อปปี้	โรงพิมพ์คุรุสภา	2521	12
4. _____	หนูน้อยผจญภัย	โรงพิมพ์คุรุสภา	2520	12
5. กัมพูชนาฏ เปรมกมล	เพื่อนที่แสนดี	ไทยวัฒนาพานิช	2522	8
6. จันทนา บาปุยะวาทย์	เจ้าหญิงกุหลาบน้อย	โรงพิมพ์คุรุสภา	2520	12
7. ชยศักดิ์ อุดยพิสูทธิมาศ	โตงทาเพื่อน	ปาณยา	2521	23
8. ฐะปะนีย์ นาครทรรพ	คุณแม่เลานีทาน	โรงพิมพ์คุรุสภา	2520	12
9. คารกา (นามแฝง) และ บุญเจือ องค์กรประดิษฐ์	ชาลีขี้กานกล้วย	สมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทย	2522	17
10. คุชฎี บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม	พลาญจุมพล	บรรณกิจ	2521	27
11. _____	อะไรหนอขอถามว่า	ปาณยา	2521	44
12. บุญเรือน ณ วังแจ่ม	เธอจะเป็นเด็กคนไหน	พี. พี.	2522	19
13. เบญจา แสงมลิ	อ้วนกับอืดทองทะเล	อักษรเจริญทัศน์	2520	20
14. ประจักษ์ ประภา พิทยากร	ผจญภัยอวกาศ	โรงพิมพ์คุรุสภา	2520	12
15. ประเทือง มุทิตาเจริญ	อาลีบาบากับโจรสลัด สี่สิบคน	โรงพิมพ์คุรุสภา	2522	12

## ตาราง 3 (ต่อ)

ชื่อผู้แต่ง	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
16. เพ็ญศรี เกียรติศิริ	กระต่ายเจ้าโทโส	บำรุงสาส์น	2522	16
17. เพียงหยั้ เปรมกมล	แมวเหมียวรัก ทองเพ็ญ	ไทยวัฒนาพานิช	2522	8
18. _____	หมาน้อยน่ารัก	ไทยวัฒนาพานิช	2522	8
19. มณีรัตน์ บุณนาค, ม.ล.	แมวกับเต่า	ปาลยา	2522	24
20. มีบุญยะ ลำเจียกเทศ	คุณยายเล่านิทาน	โรงพิมพ์คุรุสภา	2521	12
21. แมนมาส ชวลิต	เป็นอะไรดีหนอ	สมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทย	2522	16
22. วานิช จรุงกิจอนันต์	เด็กชายกมล เหี่ยวบ้านทุ่ง	ดวงกมล	2521	25
23. สัจจิตต์ วงษ์เทศ	เด็กชายดวง เขาเมือง	ดวงกมล	2520	42
24. สุนีต ประภาสวัต และ กัมพูชนาฏ เปรมกมล	ลูกแมวน้อยสามตัว	ไทยวัฒนาพานิช	2522	10
25. อรสา กุมารี ปุกหุด	ลูกแมวน้อย	ไทยวัฒนาพานิช	2522	8

### เกณฑ์การวิเคราะห์

ผู้วิจัยสร้างตารางในการวิเคราะห์คุณธรรมโดยใช้ลักษณะคุณธรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาปี พ.ศ. 2521 เป็นเกณฑ์การวิเคราะห์ และดำเนินการวิเคราะห์เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเกณฑ์และความหมายของเกณฑ์ให้เข้าใจ และสรุปหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ไว้เป็นหัวข้อสั้น ๆ ดังตารางที่ 4

3 ตาราง 4 แสดงคุณธรรม ความคิดรวบยอด ลักษณะพฤติกรรม ลักษณะของเนื้อเรื่อง

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	1. ทุกชีวิตย่อมปรารถนาความสุข ไม่อยากใคร่ร้ายความทุกข์ 2. หากปรารถนาความสุขอย่า สร้างความทุกข์ให้ผู้อื่น 3. ให้ทุกข์แก่ท่านทุกชนชั้นถึงตัว 4. การเบียดเบียนกัน การจองเวรคิดแค้นต่อกันเป็นบาป	1. ไม่ทำความเดือดร้อนหรือทำอันตรายแก่มนุษย์และสัตว์ทั้งทางตรงและทางอ้อม 2. - การช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากการถูกรังแก	การประทุษร้าย เป็นความรู้สึกร้ายบาทปองร้าย หรือการกระทำที่มุ่งหวังให้คนที่ตนไม่ชอบได้รับอันตราย เจ็บปวดทรมาน หรือเสียชีวิต ส่วนการไม่ประทุษร้าย นั่นคือการไม่ยินดีให้เห็นบุคคลหรือสัตว์อื่นได้รับความลำบาก ทรมาน เจ็บปวด หรือ ต้องเสียชีวิต

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
2. ความเมตตา กรุณา	1. ความเมตตากรุณา ก่อให้เกิดสันติสุข และเป็นเครื่อง ค้ำจุนโลก 2. คนดียอมมี มนุษยธรรม 3. ไททาน ทานจักให้ ตอบสนอง	1. ประรณาให้มนุษย์ และสัตว์เป็นสุข โดยทั่วหน้า 2. เห็นใจในความทุกข์ ทรมานและความ- ค้อยของสัตว์และ มนุษย์ 3. ช่วยเหลือคน ขาดแคลนต่าง ๆ 4. ช่วยเหลือเด็ก ดูแลคนชรา พยาบาลคน เจ็บป่วย 5. ไม่เยาะเย้ย หมิ่นม ประจาน เมื่อผู้อื่นพลั้งพลาด	เมตตา คือความรู้สึก รักและสงสาร ประรณา ให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ กรุณา คือการกระทำ ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ ผู้อื่นพ้นทุกข์และเป็นสุข ช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
3. การไม่โลภและไม่ขโมย	1. ทุกคนมีสิทธิในของ ของตน และยอม ห่วงแทนในสิ่งที่ตนมี 2. เมื่อมีสิทธิควรทำ ตามสิทธิที่ตนมีอยู่	1. บอกได้ว่าสิ่งใด เป็นของตนเอง และของผู้อื่น 2. เคารพในสิทธิ และความเป็น เจ้าของ ของ ผู้อื่น	คนเรายอมห่วงแทน ในสิ่งที่ตนมี ไม่ต้องการ ให้ใครล่วงเกินแย่งชิงไป การไม่ขโมย คือไม่ แอบหยิบฉวยเอาสิ่ง เจ้าของไม่ให้เป็น ของตน การไม่กรรโชก คือ ไม่ขู่บังคับให้เจ้าของให้ เพราะความกลัว การไม่คดโกง คือ ไม่หลอกลวง ใช้อุบาย เปลี่ยนกรรมสิทธิ์ การเบียดบัง คือ ยักยอกเอาส่วนของผู้อื่น มาเป็นของตน การไม่โลภ ผู้ที่ไม่ โลภยอมรับจักพอ มี ความสุขใจงาย

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
4. ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และ เสียสละ	1. การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตามกาลเทศะ เป็นสิ่งที่ควรกระทำ 2. การรู้จักให้และการ รู้จักรับ ก่อให้เกิด ความสุขทั้งผู้ให้ และผู้รับ 3. ความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่ มีคุณค่า	1. แสดงความ ปรารถนาดีและ อวยพรในโอกาส อันควร 2. แบ่งปันสิ่งของ ให้ผู้อื่น 3. ทำบุญให้ทาน ตามกาล 4. ให้สิ่งของแก่กัน และกัน ในโอกาส อันควร	ช่วยเหลือจุนเจือกัน เป็นกิจจำเป็นสำหรับการ อยู่ร่วมกัน ความเสียสละ เป็นการยอมเสียสิทธิ์ และยอมลำบาก เพื่อ ประโยชน์สุขของผู้อื่น ความเอื้อเฟื้อ เป็น การกระทำที่แสดงถึง โมตรจิตเพื่อให้อื่น ได้รับความสะดวก มี ความพอใจ
5. การไม่ละเมิด ของรักผู้อื่น	การละเมิดสิทธิของ ผู้อื่นย่อมนำมาซึ่งความ เดือดร้อน	ละอาย และรู้สึก ผิดที่จะละเมิดของ ของผู้อื่น	มีพื้นฐานเช่นเดียว กับการขโมย ไม่ลุแก่อำนาจความ- อยากของตน ไม่ล่วงเกิน ในสิ่งที่เจ้าของหวงแหน ใดแก้มิแตะต้องชมเชย ของผู้อื่นหวง เช่น แอบ เล่นของผู้อื่น ไม่แอบดู

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
6. การรู้จักความพอดี	ความต้องการพอดี ทั้งผู้ให้และผู้รับ จะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายอยู่อย่างสงบ	พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่	ของที่ผู้อื่นปกปิด เช่น แอบอ่านจดหมาย แอบดูของสงวน รวมทั้งไม่พรวด หรือทำลายสิ่งที่มีผู้อื่นรัก ยินดีสิ่งที่ตนเป็น และแสวงหาเท่าที่สิทธิและความสามารถของตน จะอำนวยให้ตามความจำเป็นของชีวิต
7. การไม่พูดปดและไม่พูดบิดเบือน ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ	1. การพูดและการเขียนแต่ความจริง ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง 2. การพูดการเขียนที่ถูกต้องไม่เพ้อเจ้อ หยาบคาย 3. การพูดหรือการเขียนที่ก่อให้เกิดความแตกร้า	1. พูดแต่ความจริง 2. ไม่พูดหรือเขียนส่อเสียดผู้อื่น 3. ไม่พูดเพ้อเจ้อ ก่อความรำคาญ 4. ไม่กล่าวหรือเขียนคำหยาบ 5. พูดหรือเขียนแสดงความขัดแย้ง	ไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่พูดหยาบคาย ยุยง ส่อเสียด ไม่พูดเพ้อเจ้อ เหลวไหล ไร้สาระ การพูดดีจะช่วยป้องกันการแตกแยก และการประทุษร้าย ก่อให้เกิดความเข้าใจรักใคร่ เชื้อดีใจ ไว้วางใจ

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
8. การมีสัจจะ และความ จริงใจ	<p>กระทบกระเทือน จิตใจ ไรสาระ ชักนำผู้อื่นให้หลงผิด ยอมเป็นภัยต่อสังคม</p> <p>1. ความจริงเป็นสิ่งที่ ไม่ตาย</p> <p>2. คนพูดจริงทำจริง ยอมได้รับการ สรรเสริญ</p>	<p>มีเหตุผลและ ใช้ถ้อยคำสุภาพ</p> <p>1. เห็นประโยชน์ และสร้างความ พอใจให้แก่ผู้อื่น โดยใช้ความ สามารถในการ พูดการเขียน ที่มี ความจริงใจและ ปรารถนาดี</p> <p>2. ยึดมั่นในคำพูด และปฏิบัติตาม ที่ไตพูดไว้</p> <p>หลักเลียงหรือ ละเว้นการเสพติด</p>	<p>สร้างความสามัคคีใน หมู่คณะ</p> <p>มีพื้นฐาน เช่นเดียวกับ กับ ไม่พูดให้ผู้อื่นเดือด- ร้อนรำคาญ</p> <p>การมีสัจจะและ ความจริงใจ เป็นการ พูดตรงตามความจริง เพื่อให้ผู้ฟังบังเกิดความ เข้าใจที่ถูกต้อง ทั้ง</p> <p>ปฏิบัติตามคำสัญญา ปณิธานต่าง ๆ ที่ตน ให้ไว้</p>
9. การไม่ลองและ เสพสิ่งเสพติด ให้โทษ	<p>1. สิ่งเสพติดเป็นสิ่งที่ ให้โทษ</p> <p>2. การเสพติดให้โทษ</p>	<p>หลักเลียงหรือ ละเว้นการเสพติด</p>	<p>มนุษย์ควรมีสติ สัมปชัญญะควบคุมการ กระทำของตนไม่ควรถ</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
10. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ และรู้สึกผิดชอบ	<p>บั้นทอนสุภาพ</p> <p>3. การเสียดสีให้โทษทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ</p> <p>4. ผู้มีจิตใจเข้มแข็งและชนะใจตนเอง ยอมหลักเลียงสิ่งเสียดสีให้โทษได้</p> <p>1. ความมีสติช่วยให้ทำงานได้ดียิ่งขึ้น บกพร่องน้อย</p> <p>2. คนมีสติยอมมีธรรมะประจำตน ช่วยให้หลีกเลี่ยงจากความชั่วได้</p> <p>3. คนมีสติยอมมีปัญญาแก้ไขปัญหาของตนเองและผู้อื่นได้</p>	<p>1. ควบคุมตนเองได้ ด้วยความมีสติและตัดสินใจเด็ดขาดได้ด้วยความดี</p> <p>2. อดทนและสามารถข่มใจตนเองได้</p> <p>3. มีวินัยในการปฏิบัติตนในทางที่เหมาะสมและอยู่ในขอบเขตศีลธรรม</p>	<p>ทำลายสติสัมปชัญญะโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง</p> <p>การมีสติสัมปชัญญะ หมายถึงการรู้ตัว ระลึกได้ว่าตนเป็นใคร กำลังทำอะไร อยู่ในสิ่งแวดล้อมอย่างไร อันเป็นสภาพจิตที่ตื่นตัวไม่ประมาท</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
11. ความเป็นผู้มีเหตุผล	ความมีเหตุผล ช่วยให้ตัดสินใจได้ ถูกต้องและยุติธรรม	พิจารณาไตร่ตรอง เรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล	ความเป็นผู้มีเหตุผล ทำให้บุคคลคิดและกระทำ อย่างมีหลักการ ไม่เชื่อ อะไรง่าย ๆ ทั้งไม่ คือรันทาลเกร ความมี เหตุผลช่วยให้สามารถ แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ทำให้คนฉลาด ความเป็นผู้ มีเหตุผล เกิดจากการหมั่น หัดคิด พิจารณาส่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักศึกษาคนควา หาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ
12. ความละเอียด และเกรงกลัว ต่อการกระทำ ชั่ว	1. ความละเอียดและ ความเกรงกลัว ต่อบาป เป็น อุปนิสัยของคนดี 2. ความชั่วไม่เคย ส่งเสริมความ- เจริญรุ่งเรือง อย่างถาวรให้แก่	1. ทำดีทั้งต่อหน้า และลับหลัง 2. หลีกเลี้ยงผล ประโยชน์ที่ได้ รับจากการกระทำ ชั่ว	ความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี และความละเอียดเกรงกลัว ความชั่ว ป้องกันบุคคลมิ ให้กระทำความชั่ว ความเดือดร้อน แม้ในที่ ลับและเกิดความหนุกตาย ไม่ได้เมื่อเห็นผู้อื่น เดือดร้อน ทั้งช่วยให้

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของ เนื้อเรื่อง
13. ความขยันหมั่นเพียร	<p>ผู้ใด</p> <p>3. คนที่ไม่รู้จักละอายเป็นที่รังเกียจของสังคม</p> <p>1. ความขยันหมั่นเพียรในทางที่ถูกที่ควรทำให้เกิดความสำเร็จ</p> <p>2. ความขยันหมั่นเพียรเป็นนิสัยที่ดีในการทำงาน และสามารถฝึกให้เกิดขึ้นได้</p> <p>3. ความขยันหมั่นเพียรช่วยให้ผานพ้นอุปสรรค</p>	<p>1. แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของความขยันหมั่นเพียร</p> <p>2. แสดงให้เห็นถึงผลเสียของการเกียจคร้าน จັบจต ทอดถอย</p> <p>3. ปฏิบัติงานที่ไ้รับมอบหมาย สำเร็จตรงตามเป้าหมาย</p>	<p>บุคคลมีความรับผิดชอบในหน้าที่สูงขึ้น</p> <p>การปฏิบัติการกิจการย่อมมีอุปสรรค มีความลำบากน่าเบื่อหน่าย ซึ่งก่อให้เกิดความท้อถอยหมดกำลังใจ ความขยันหมั่นเพียรเป็นความพยายามในการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่ทอดถอย เพื่อให้งานสำเร็จลุลวง</p> <p>ความขยันหมั่นเพียรเกิดจากความตั้งใจอย่างแรงกล้า ประกอบด้วยความอดทน และมีสมาธิ</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
14. ความอดทน อดกลั้น	1. ความอดทนอดกลั้น ทำให้เกิดความ สงบสุข  2. ความอดทนอดกลั้น เป็นอุปนิสัยทาง สังคมที่ดีและ สามารถฝึกได้  3. ความอดทนอดกลั้น ทำให้ชนะอุปสรรค และประสบความสำเร็จ  4. การยอมรับความ จริงในชีวิต ทำให้ จิตใจสงบ	1. ควบคุมการกระทำ ของตนให้อยู่ใน ขอบเขตที่สังคม ยอมรับ  2. ควบคุมตัวเองได้ แม้มีการขู่อาฆอน  3. อดทนที่จะยอมรับ ความไม่สมหวัง อุปสรรค และ ความยากลำบาก ที่เกิดขึ้นได้  4. ยอมรับความจริง ในชีวิตว่าต้องมี ทั้งความสำเร็จ	เป็นตัวหนุน โดยอาจ มีแรงจูงใจ ตัวเสริม กำลังต่าง ๆ คอย หล่อเลี้ยง  การดำเนินชีวิต ของคนย่อมประสบกับ สิ่งที่น่าสนใจ และไม่ น่าสนใจ ที่จะชักจูงให้ กระทำสิ่งที่ไม่ดี ผู้ที่หวังความสำเร็จ ยอมตั้งเป้าหมายการ ปฏิบัติเพื่อให้อยู่ในขอบ- เขตที่ดั่งงาม จำเป็นต้อง อาศัยความอดทน อดใจ ในอารมณ์ขู่ขูอยากได้ ในสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควร และอยากทำร้ายโต้ตอบ ในสิ่งที่ไม่พอใจ รวมทั้ง

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
15. ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง	<p>5. ทุกอย่างยอมเปลี่ยนแปลงได้ ไม่ยั้งยืน</p> <p>6. ผู้มีความอดทนยอมเป็นที่ขบข่มรักใคร่ของผู้อื่น</p> <p>1. ความมีกำลังใจที่เผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถที่จะสนองตอบได้อย่างเหมาะสม เป็นความกล้าหาญที่ควรยกย่อง</p>	<p>และความล้มเหลว ยากและง่าย ถูกและผิด ดีและชั่ว แพ้และชนะ มีการโตมาและการสูญเสีย</p> <p>5. ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของตนจากผู้อื่น</p> <p>6. ยอมรับข้อขัดแย้งของคนอื่น</p> <p>1. กล้าในเวลาที่เหมาะสม กล้า และกลัวในเวลาที่เหมาะสม</p> <p>2. สามารถควบคุมสติได้เมื่อมีภัยหรืออันตรายเกิดขึ้นอย่างกระทันหัน</p>	<p>อดทนในความยากลำบาก การรอคอย และอุปสรรคต่าง ๆ</p> <p>ทุกชีวิตย่อมต้องฝ่าฟันอุปสรรคและเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คุ้นเคย มีอันตรายโดยไม่คาดฝัน ความกล้าหาญ และความเชื่อมั่น เป็นการแสดงออกทางกายและวาจา</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
	<p>2. การกล่าตักสินใจอย่างมีเหตุผลเป็นสิ่งที่ควรฝึก</p> <p>3. ความกล้าหาญเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของความเป็นผู้นำ</p> <p>4. ความเชื่อมั่นในตนเองทำให้ตักสินใจได้ถูกต้อง</p> <p>5. ความเชื่อมั่นในตนเองทำให้มีบุคลิกภาพของผู้นำ และเป็นที่เชื่อถือของผู้อื่น</p> <p>6. การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนตามกาลเทศะ อยา่งถูกต้องเหมาะสมทำให้ได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากผู้อื่น</p>	<p>3. เห็นคุณค่าของความกล้าหาญ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง</p> <p>4. แสดงให้เห็นถึงผลเสียของความลังเล ประหม่า อาย ในเวลาที่แสดงออก หรือปรากฏตัวในที่สาธารณะ</p>	<p>ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเด็ดเดี่ยว กล้าเผชิญเหตุการณ์อย่างไม่สะทกสะท้านด้วยความแน่ใจว่าถูกต้องของความรู้อุ และความประพฤติของตน เป็นการสร้างบุคลิกภาพของบุคคลใหนา เลื่อมใส เคารพ ทำให้เกิดความอบอุ่น ความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
16. ความกตัญญู กตเวที	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความกตัญญูกตเวที เป็นลักษณะของ คนดี</li> <li>2. ความกตัญญูกตเวที เป็นสิ่งควรส่งเสริม ในสังคมทุกยุคทุก สมัยอย่างสม่ำเสมอ</li> <li>3. คนอกตัญญูเป็นที่ รังเกียจของสังคม กนกตัญญูยอมไ้รับ การสรรเสริญ ยกย่อง</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. รู้คุณของผู้มีบุญคุณ ตน</li> <li>2. แสดงออกในการ ตอบแทนบุญคุณของ บุคคลต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ตามกาลเทศะ</li> <li>3. ระลึกถึงความดี ของผู้อื่นที่มีต่อเรา</li> <li>4. ตอบแทนความดี ของผู้อื่นกระทำ ต่อเรา</li> </ol>	<p>ความกตัญญูกตเวที ประกอบด้วยคุณธรรมที่ ไกลเคียงกับเมตตา กรุณา ซึ่งต้องฝึกให้ผู ้รับประโยชน์เห็นคุณค่า ของการช่วยเหลือกับ มีจิตใจอ่อนโยน รักความเป็นธรรม</p>
17. ความซื่อสัตย์ สุจริต	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. คนซื่อสัตย์เป็นคน ที่มีเกียรติ</li> <li>2. อาชีพที่สุจริตทุก ชนิดเป็นอาชีพที่ มีเกียรติ</li> <li>3. คนโกงเป็นบุคคล ที่ไม่น่าคบค้า</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. มีความซื่อสัตย์ สุจริตทั้งต่อหน้า และลับหลัง</li> <li>2. เป็นคนที่ไว้วางใจได้ ในการทำงานกับ หมุ่คณะ</li> <li>3. ประพฤติตามเกณฑ์</li> </ol>	<p>ความซื่อสัตย์ เป็น การกระทำที่ตรงไป ตรงมาตามข้อตกลงหรือ หลักการที่ตนเชื่อถือ โดยยึดหลักแห่งความ ยุติธรรมไม่เอาเปรียบ ผู้อื่น</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความกิติรบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
18. การทำใจให้สงบ มีสมาธิ และอารมณ์แจ่มใส	<p>4. ความซื่อสัตย์สุจริตที่แสดงออกทั้งทางกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งที่ประเสริฐ</p> <p>1. จิตที่แน่วแน่ก่อให้เกิดปัญญา และพลังงาน สามารถทำงานและกิดหาเหตุผลได้ดี</p> <p>2. ผู้ที่มีสมาธิในการเรียนยอมพบความสำเร็จและความก้าวหน้า</p> <p>3. การมองคนในแง่ดี ทำให้อารมณ์แจ่มใส</p>	<p>ของศีลธรรม และข้อห้าม</p> <p>4. ทำตามคำพูดที่ให้ไว้</p> <p>1. ฝึกทำใจให้สงบ มีสมาธิในการเรียนและการทำงาน</p> <p>2. ฝึกให้มีความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ</p> <p>3. ควบคุมอารมณ์และการกระทำของตนได้</p> <p>4. มองคนในแง่ดี</p>	<p>ความซื่อสัตย์ ทำให้บุคคลมีความเคารพในใจในตนเอง และเป็นที่น่าไว้วางใจเชื่อถือของผู้อื่น</p> <p>จิตมีสมาธิต้องปราศจากนิर्वรณ 5 คือ หมกมุนทางพอใจรักใคร่ ความพยายามป้องกันผู้อื่น ความสงสัยลังเล ความฟุ้งซ่านรำคาญใจ ความหดหู่ วังเวง หวานอน ทั้งนี้อาจเริ่มต้นด้วย การหัดคิดอย่างมีระเบียบ หัดทำงานที่ละเอียด ปฏิบัติตามขั้นตอน ไม่ใจเร็วใจร้อน บังคับใจให้จดจ่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ และหัดปล่อยอารมณ์ให้ว่าง</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
19. ความไม่เห็นแก่ตัว	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การถือประโยชน์ส่วนรวมหมายถึงการกระทำที่คำนึงถึงหมู่คณะมากกว่าตนเอง</li> <li>2. คนเห็นแก่ตัวเป็นการเอาเปรียบเพื่อนฝูงจึงเป็นที่รังเกียจของสังคม</li> <li>3. คนเห็นแก่ตัวเป็นคนไม่น่าคบค้าสมาคม</li> <li>4. การหลงตัวเองในสิทธิในตำแหน่งอำนาจหน้าที่ทำให้เกิดการเห็นแก่ตัว</li> <li>5. สังคมยกยอบุคคลที่รู้จักเสียสละผลประโยชน์และความสุขส่วนตัว</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว</li> <li>2. เห็นคุณค่าของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โอบอ้อมอารี</li> <li>3. เสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อสันติสุขของสังคม</li> </ol>	<p>ความไม่เห็นแก่ตัวเป็นการกระทำที่ไม่ถือเอาประโยชน์ของตนแต่ฝ่ายเดียว หากแต่คำนึงถึงประโยชน์ร่วมกันเพื่อผดุงไว้ซึ่งความเป็นธรรม</p> <p>ความเสมอภาคและความสมดุลทางธรรมชาติ เช่นการไม่ทำลายทรัพยากรของชาติ สมบัติสาธารณะ การเอาเปรียบผู้อื่นเพื่อความสบายของตน</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
20. ความประณีต ละเอียด ถี่ถ้วน	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความประณีต ละเอียดถี่ถ้วน จะทำให้ผลงานมี คุณภาพ</li> <li>2. ความละเอียด ถี่ถ้วน เป็นนิสัยที่ดี ในการทำงาน</li> <li>3. ความประณีตทำให้ เกิดความงาม</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. มีนิสัยในการทำ กิจกรรมอย่าง ประณีต ละเอียด ถี่ถ้วน</li> <li>2. บอกผลเสียของ การทำงานไม่ เป็นระเบียบ เรียบร้อย ไม่ ประณีต มีความ ประมาท เล่นเลอ รับผิดชอบ ตนเอง และสังคม</li> </ol>	<p>ความประณีต ละเอียดถี่ถ้วน เป็น การกระทำที่มีการวาง แผน มีข้อกำหนด และ สามารถดำเนินงาน ตามขั้นตอนอย่าง เรียบร้อย ถูกต้อง โดยอาศัยความอดทน และสมาธิเป็นตัวกำกับ ทุกคนมีบทบาทหน้าที่ อย่างใดอย่างหนึ่ง ความรับผิดชอบเป็นการ ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ หรือบทบาทที่ได้รับมอบ- หมาย โดยไม่ต้องมีการ บังคับควบคุมจากผู้อื่น มีความขยันอดทนเป็น เครื่องประกอบความ รับผิดชอบ ทำให้บุคคล</p>
21. ความรับผิดชอบ	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. คนที่ไม่มีความรับผิดชอบ จะไม่ได้รับความไว้วางใจ ให้ทำงานสำคัญ</li> <li>2. คนที่มีความรับผิดชอบ ไม่ทอดทิ้ง หน้าที่การงาน ของตน</li> <li>3. คนที่มีความรับผิดชอบ ชอบ ยอมทำงาน</li> </ol>		

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
<p>22. ความมีน้ำใจ เป็นธรรม ไม่ลำเอียง</p>	<p>ที่ใคร่รับมอบหมายให้ เสร็จเรียบร้อยทัน กำหนด</p> <p>1. ความลำเอียงทำให้ ขาดความยุติธรรม</p> <p>2. การตัดสินเพื่อ ความยุติธรรม ต้องมีเหตุผลและ หลักฐาน</p> <p>3. ระเบียบ วินัย กฎเกณฑ์ ขอรหัส ตลอดจนกฎหมาย มีไว้เพื่อป้องกัน คุ้มครอง ให้ทุกคน</p>	<p>1. สามารถตัดสินใจ ได้โดยปราศจาก อคติ</p> <p>2. แยกเหตุผลทาง สนับสนุนและ คัดค้านด้วยใจ เป็นกลาง</p> <p>3. ใช้วิจารณญาณ ในเหตุที่เกิดขึ้น</p>	<p>สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ อย่างเรียบร้อย ก่อให้ เกิดความไว้วางใจจาก ผู้อื่น และเกิดความ ภูมิใจในตนเอง ส่วนผู้ ไม่รับผิดชอบยอมทำให้ เกิดความเสียหายใน การปฏิบัติงาน</p> <p>มนุษย์ต้องการความ เสมอภาค ความมีน้ำใจ เป็นธรรม เป็นการ แสดงออกซึ่งการกระทำ ความคิดเห็นตาม หลักเกณฑ์ มีเหตุผลโดย ปราศจากอารมณ์หรือ ลำเอียง ก่อให้เกิด ความยุติธรรมในสังคม ช่วยรักษากฎเกณฑ์ ต่าง ๆ เพื่อความ</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
23. ความมี ระเบียบ วินัย และ การตรง ต่อเวลา	<p>ในสังคมปลอดภัย จากอันตราย และ การกลั่นแกล้ง</p> <p>4. การลงโทษที่มุ่งให้ เกิดความสำนึกผิด เป็นเครื่องมือใน การรักษาความ ยุติธรรม</p> <p>1. ระเบียบวินัยช่วยให้ ประหยัดเวลา และ ทำงานสำเร็จ ด้วยความเรียบร้อย</p> <p>2. การตรงต่อเวลา และหน้าที่ เป็น ลักษณะของผู้มีวินัย ในตนเอง</p> <p>3. การมีวินัยในตนเอง เป็นลักษณะนิสัยที่ ฝึกได้</p>	<p>1. รู้จักลักษณะและ คุณค่าของระเบียบ วินัย</p> <p>2. ปฏิบัติตนเป็นนิสัย มีวินัยในตนเอง</p> <p>3. ปรับปรุงแก่นิสัย ที่บกพร่องของตน</p>	<p>ถูกต้อง และสงบสุข ของสังคม ชักัดความ เบียดเบียน ความเห็น แก่ตัว เอาเปรียบ ถือ อภิสิทธิ์</p> <p>การอยู่ร่วมกันใน สังคมจำเป็นต้องมี ระเบียบ เพื่อให้เกิด ระบบ ซึ่งเป็นการสร้าง สัญญาณนัดหมาย เพื่อ ความสะดวกในการ ปฏิบัติงาน ความมี ระเบียบวินัยเป็นการ ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้ ตกลงนัดหมายไว้ โดย มีวิธีและขั้นตอนปฏิบัติ</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
24. การยอมรับ ความเปลี่ยนแปลง	<p>4. ระเบียบวินัยก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน</p> <p>5. การไม่ตรงต่อเวลา หน้าที่ขาดความมีระเบียบวินัย ทำให้เป็นผลเสียหายแก่งานและตนเอง</p> <p>1. เหตุการณ์ต่าง ๆ อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้</p> <p>2. ประเพณี วัฒนธรรม กฎหมาย ต้องเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัย</p> <p>3. ถ้าเรายอมรับความเปลี่ยนแปลง</p>	<p>1. ยอมรับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ประเพณี และการดำรงชีวิตที่ดีงาม</p> <p>2. ปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวันในทางที่ถูกต้องควรได้</p>	<p>เหมือน ๆ กัน ก่อให้เกิดระบบที่ง่ายต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน สามารถทำให้คนปฏิบัติงานได้เร็ว ชัดข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่จะดวงเวลาในการปฏิบัติงาน</p> <p>ทุกสิ่งทุกอย่างยอมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่มีสิ่งใดสามารถอยู่คงที่ ต้องไม่มีค้ำยันสิ่งใดสิ่งหนึ่งตายตัวเกินไป ทำให้เกิดความโล่งปลอดโปร่งใจ การยอมรับความเปลี่ยนแปลงทำให้บุคคลเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความดีรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
<p>25. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกินนอน รับประทานอาหาร และสังคมาระหว่างเพศ</p>	<p>ว่าเป็นของธรรมดาแล้วยอมทำให้ไม่เกิดความทุกข์</p> <p>4. การปรับตัวให้เข้ากับ การเปลี่ยนแปลงที่ต่างไปเป็นสิ่งควรปฏิบัติ</p> <p>1. การมีสุขนิสัยที่ดีทำให้ร่างกายเจริญเติบโตเหมาะสมกับเพศและวัย ทำให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ</p> <p>2. มารยาทตามที่ตั้งคมนิยมและวัฒนธรรมอันดีงามยอมเสริมสร้างบุคลิกลักษณะที่ดี</p> <p>3. การรู้จักปรับปรุง</p>	<p>1. ปฏิบัติตนเกี่ยวกับการกิน การนอน การคบเพื่อน การแต่งกายให้เหมาะสมกับฐานะ เพศ และความเป็นไปได้แห่งตน</p> <p>2. ประมาทตน และปรับปรุงแก้ไขความบกพร่องหรือเกินพอดีแห่งตน</p>	<p>อย่าง เป็นสุข ไม่วุ่นไหวเหวเครือครอนใจ หรือยินดีจนเกินไป</p> <p>มารยาท เป็นการแสดงออกทางกาย วาจา ในด้าน การกิน อยู่ หลับนอน กิริยา ทาทาง และการปฏิบัติตนในโอกาสต่าง ๆ ที่ยอมรับกันว่าสวยงามถูกต้อง มารยาทช่วยป้องกันการกระทำที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ หรือความบาดหมาง ทำให้เกิดการ</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความถี่รวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
26. มารยาทในการแสดง ความเคารพ การขอกฎ การแสดง ความขอบคุณ การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดง ความไม่เห็นด้วย การแสดงความยินดี การแสดง	<p>ประมาณคนและการ สำรวมในกิจวัตร ประจำวัน ทำให้ เกิดความสุขแก่ตน เองและสังคม</p> <p>1. การแสดงออกทาง กิริยา วาจา เป็น เครื่องหมายแสดง ให้บุคคลอื่นเข้าใจ</p> <p>2. การมีมารยาทใน การแสดงออกเป็น บุคลิกภาพที่พึง- ประสงค์ และได้ รับการยกย่อง</p> <p>3. การมีมารยาทที่ทำให้ เกิดความพอใจ ที่จะอยู่หรือทำงาน ร่วมกัน</p> <p>4. มารยาทในการ</p>	<p>3. การมีมารยาทใน การกิน การนอน การแต่งกาย และ การปฏิบัติตนใน สังคม</p> <p>1. มีมารยาทในการ แสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และ การแสดงออกที่ใช้ อารมณ์ของตนได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามวัย และเพศ</p> <p>2. ปรับตัวในการแสดง ออกทางกิริยา วาจา ให้เป็นไป ตามนิยมของสังคม และวัฒนธรรม</p>	<p>เข้าใจดี มีไมตรีต่อกัน</p> <p>ผู้มีมารยาทดียอม ได้รับการยกย่องชมเชย</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
<p>ความเสียใจ การเล่น การ พักผ่อน หย่อนใจ</p> <p>27. หลักธรรม สำหรับการ อยู่ร่วมกัน ไต่แก ความ สามัคคี ความ เสียสละ การ ให้อภัย ความ เอื้อเฟื้อ การ ยอมรับความ คิดเห็นของ ผู้อื่น ความ เห็นอกเห็นใจ</p>	<p>แสดงออกเป็นสิ่งที่ ต้องฝึกฝนและอบรม ให้เกิดเป็นนิสัย</p> <p>1. มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกัน และต้องพึ่งพาอาศัย ซึ่งกันและกัน</p> <p>2. การอยู่ร่วมกันจะ ต้องเข้าใจและเห็น ใจซึ่งกันและกัน</p> <p>3. การรู้จักให้ รู้จักรับ และรู้จักความพอดี เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ</p> <p>4. การอยู่ร่วมกันมีจุด- มุ่งหมายเพื่อการ รวมพลังในทาง สร้างสรรค์</p> <p>5. ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเป็น</p>	<p>1. สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่าง เหมาะสมกับบท- บาทและสถานะ ของตนในฐานะ ผู้ให้และผู้รับ</p> <p>2. ระลึกอยู่เสมอว่า ทุกคนเป็นส่วนหนึ่ง ของสังคม โดย เท่าเทียมกัน</p> <p>3. ให้อภัยเมื่อมีการ ผิดพลาดบกพร่อง</p> <p>4. ปฏิบัติหน้าที่ทำ กิจกรรมร่วมกับ หมู่คณะ หรือใน</p>	<p>ความสามัคคี เป็น การแสดงออกซึ่งการ ร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อ ปฏิบัติงานให้ลุล่วงอย่าง มีประสิทธิภาพ โดย อาศัยความอดทน เสียสละ ความเห็นอก เห็นใจซึ่งกันและกัน รับรู้อภัยในความคิด ของผู้อื่น ด้วยความใจ- กว้าง ความมีเหตุผล ความเมตตากรุณา ทำให้เกิดมีมิตรและ ก่อให้เกิดบรรยากาศ แห่งความเป็น</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความถี่รวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
28. ความเป็นผู้มี วัฒนธรรมและ ปฏิบัติตาม	<p>เครื่องช่วยดำรง ความเป็นหมู่คณะ</p> <p>6. การกระทำที่เป็น ประโยชน์ของสมาชิก ยอมมีผลดีต่อหมู่คณะ</p> <p>7. ความรู้สึกเป็นมิตร ต่อกันก่อให้เกิด ความอบอุ่นใจ และสันติสุข</p> <p>8. การมีเจตคติ ที่ดีต่อกันทำให้ ทุกคนเป็นสุข</p> <p>9. การเสียสละเพื่อ ส่วนรวมยอมช่วย ให้สังคมมีความ สงบสุข</p> <p>1. วัฒนธรรม ประเพณี เป็นเครื่องกำหนด สิ่งพึงกระทำ และ</p>	<p>นามของหมู่คณะ</p> <p>1. สำรวจขอบบพรอง ของตน และผู้อื่น รวมทั้งการ</p>	<p>ประชาธิปไตย</p> <p>มารยาทเป็นการ แสดงออกทางกาย วาจา ใน การ</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
ประเพณีนิยม	<p>ห้วงละเวนของบุคคลในชุมชนนั้น ๆ</p> <p>2. วัฒนธรรม ประเพณี ย่อมเกิดขึ้นใหม่ได้ โดยการยอมรับของสังคม</p> <p>3. ผู้มีวัฒนธรรมจะเข้ากับสังคมได้ทุกสังคม</p> <p>4. วัฒนธรรมประเพณี เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดี</p>	<p>ปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับประเพณี และวัฒนธรรมที่ดำรงมา</p>	<p>แสดงความเคารพ การพูด การกินอยู่ หลับนอน กิริยาท่าทาง และการปฏิบัติตนในโอกาสต่าง ๆ ที่ยอมรับตกลงกันว่าสวยงามถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ และแสดงออก หรือร่วมกิจกรรมพิเศษในโอกาสต่าง ๆ</p>
29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	<p>1. ทุกคนมีหน้าที่ที่จะรักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย และความมั่นคงของชาติ</p> <p>2. ศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจที่ทำให้คนในชาติอยู่รวมกันด้วย</p>	<p>1. บอกหน้าที่ที่จะปฏิบัติต่อชาติได้</p> <p>2. บอกความสำคัญบทบาทของพระมหากษัตริย์ในฐานะประมุขของชาติได้</p>	<p>การรักชาติ หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และสำนึกอันดีงามที่จะช่วยส่งเสริมความเจริญของประเทศ</p> <p>ศรัทธาต่อศาสนา</p>



ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
กฎหมาย และจารีต ประเพณี	<p>3. ทุกคนมีส่วนร่วมในการ แก้ไข ป้องกันความ บกพร่อง ความผิด ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ในสังคม</p> <p>4. การกลับตัวเป็นคนดี นั้นควรได้รับการ ยกย่อง</p> <p>5. การลงโทษเป็นวิธี หนึ่งในการแก้ พฤติกรรมของ ผู้กระทำผิด</p> <p>6. ผู้ที่ถูกตามระเบียบ จารีต ประเพณี ศีลธรรม กฎหมาย ยอมอยู่ได้อย่าง เป็นสุขในสังคม และได้รับการ สรรเสริญ</p>		<p>ศีลธรรม และจริย ธรรมอันดีงามที่ตกลง ไว้ในกลุ่มชนนั้น โดย ความร่วมมือของบุคคล ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย</p>

## ตาราง 4 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม	ลักษณะของเนื้อเรื่อง
	7. การรู้สาเหตุแห่งความบกพร่องทางจริยธรรม เป็นการป้องกันที่ไคผลดี		

2. ฝึกการวิเคราะห์จากหนังสือเล่มเล็ก ๆ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องหนังสือเด็กดู เพื่อขอความเห็นว่าการวิเคราะห์ถูกต้องหรือไม่

3. อ่านหนังสือสำหรับเด็กทีละเล่ม เพื่อพิจารณาหนังสือในลักษณะ 2 ประการ คือ

3.1 แยกประเภทว่าเป็นหนังสือประเภทใดใน 3 ประเภท ที่กำหนดไว้

3.2 ดูเนื้อเรื่องของหนังสือโดยตลอดว่าหนังสือเล่มนั้น ๆ สอนคุณธรรมในลักษณะใด

4. อ่านเพื่อการวิเคราะห์ โดยแบ่งใจความสำคัญของเนื้อเรื่องในหนังสือเป็นตอน ๆ และยึดหลักดังนี้

4.1 คำพูดประโยคหนึ่งของตัวละคร ถือว่าเป็นใจความหนึ่ง เช่น ความหมายของคนมีมรรยาทที่ปฏิบัติเป็นปกติวิสัยทางวาจา ควรใช้คำพูดให้ติดปากอยู่เสมอ ในโอกาสต่าง ๆ (กองวัฒนธรรม กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ : 4) นิยมกล่าวคำ "สวัสดิ์" ในโอกาสแรกที่พบกันหรือเวลาจากกันไป นิยมกล่าว

คำ "ขอบคุณ" ในเมื่อได้รับความเอื้อเฟื้อหรือการช่วยเหลือจากผู้อื่น ฟังกล่าวคำ "ขอโทษ" ในเมื่อล่วงเกินผู้อื่น เช่น พุดผิด หรือทำผิด หรือก่อนที่ตนจะข้ามกราย หรือผ่านหน้าผู้อื่น หรือก่อนที่จะใช้วานให้ผู้อื่นทำอะไรเพื่อตน นิยมกล่าวให้อภัยว่า "ไม่เป็นไร" หรือ "เป็นไรหามิได้" ทุกครั้งที่มีผู้ขอโทษ นิยมพูดทักทายปราศรัยก่อน ด้วยหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นต้น

4.2 คำบรรยายการกระทำของตัวละครจนเสร็จสิ้นพฤติกรรมถือเป็นใจความหนึ่ง

4.3 ประโยคใดหรือข้อความใดที่บรรยายธรรมชาติ ไม่นับเป็นใจความที่จะวิเคราะห์

5. การให้ความดีของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ผู้วิจัยได้จัดทำตารางแสดงความดี ให้คะแนน 1 คะแนน ทุกครั้งที่พบคุณธรรมแต่ละข้อ ในแต่ละตอนของเนื้อเรื่องของหนังสือ ชี้คั่นในข้อความในหนังสือแล้วให้หมายเลขของคุณธรรมไว้แล้วทำรอยคะแนนในตารางให้ตรงกับข้อของคุณธรรม และแจ้งเลขหน้าในตารางคะแนนด้วย เช่น คำว่า "สวัสดี" ถือว่าเป็นคุณธรรมข้อ 25 คือมรรยาทในการทักทาย ถ้าตอนใดมีคำว่า "สวัสดี" 3 ครั้ง คือ ข้อ 25 ได้ 3 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของการวิเคราะห์

1. ทำการตรวจสอบเกณฑ์ของการวิเคราะห์ ได้นำเกณฑ์การวิเคราะห์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญในการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก และหัวหน้าสายวิชาการฝ่ายประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหลักสูตร และการเรียนการสอนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2521 เป็นผู้ตรวจสอบและแนะนำเกณฑ์

2. ตรวจสอบความเชื่อมั่นของการวิเคราะห์ของผู้วิจัย โดยการนำเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือ พร้อมทั้งหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทละ 1 เล่ม คือ ซิลเดอเรลลา กับเจ้าชาย กุหลาบน้อย และฟีนอกซีโอ รวม 3 เล่ม ขอความร่วมมือจากครูที่สอนชั้น ประถมปีที่ 1 ประถมปีที่ 2 หนึ่งท่าน และครูระดับประถมที่ได้รับการอบรมตามการสอน แผนใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการแล้วอีก 1 ท่าน นำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาหาค่า สหสัมพันธ์ โดยหาค่าความสัมพันธ์แบบ (Rank correlation) ได้ค่าความเชื่อมั่นของ การวิเคราะห์ของผู้วิจัย ดังตารางที่ 5

ตาราง 5 แสดงค่าความเชื่อมั่นในการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของผู้วิจัยกับ ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน

ชื่อหนังสือ / ค่าสหสัมพันธ์	ผู้วิจัยกับผู้เชี่ยวชาญ		ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 กับคนที่ 2
	คนที่ 1	คนที่ 2	
ซิลเดอเรลลา กับ เจ้าชาย	0.71	0.71	0.69
กุหลาบน้อย	0.91	0.86	0.91
ฟีนอกซีโอ	0.68	0.68	0.71

จากการหาความเชื่อมั่น ได้ผลว่าค่าสหสัมพันธ์ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้วิจัยกับ ผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่าน จากการให้วิเคราะห์หนังสือทั้งสามเล่ม อยู่ระหว่าง 0.68-0.91 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ค่อนข้างสูง และค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 กับคนที่ 2 อยู่ระหว่าง 0.69-0.91

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คัดเลือกหนังสือสำหรับเด็กแล้วแยกประเภทไว้เป็น 3 ประเภท
2. อ่านสำรวจข้อความตีความหมายเป็นคุณธรรม และรวบรวมจำนวนครั้งที่ปรากฏในหนังสือแต่ละเล่ม แล้วรวมแต่ละประเภทเข้าด้วยกันเป็นความถี่ของคุณธรรมแต่ละด้านที่ปรากฏอยู่ในหนังสือแต่ละประเภท
3. หาอัตราส่วนร้อยละของความถี่ ของคุณธรรมแต่ละคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือแต่ละประเภท
4. จัดอันดับคุณธรรมของหนังสือแต่ละประเภทจากความถี่เฉลี่ยทั้ง 30 คุณธรรม
- ✓ 5. วิเคราะห์ว่าคุณธรรมแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือ หรือไม่ โดยใช้ Chi - square test

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาอัตราส่วนร้อยละของความถี่ในแต่ละคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือแต่ละประเภท
2. จัดอันดับคุณธรรมของหนังสือแต่ละประเภท โดยจัดอันดับจากความถี่เฉลี่ยในแต่ละประเภทของหนังสือจากความถี่มากไปหาความถี่น้อย โดยใช้สูตรความถี่เฉลี่ยดังนี้ (ลวน สายยศ 2515 : 51)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ  $\bar{X}$  = ค่าความถี่เฉลี่ยของคุณธรรมในหนังสือแต่ละประเภท

$\sum X$  = จำนวนความถี่ของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือแต่ละเล่ม

$N$  = จำนวนเล่มของหนังสือในแต่ละประเภท

3. วิเคราะห์ว่าคุณธรรมแต่ละข้อที่ปรากฏในหนังสือแต่ละประเภท ขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือหรือไม่ โดยใช้สูตร (ลวน สายยศ 2515 : 231)

$$\chi^2 = \frac{\sum (O - E)^2}{E}$$

เมื่อ  $\chi^2$  = การกระจายของความถี่ใน  $\chi^2$

O = ความถี่ของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือแต่ละประเภท

E = ความถี่ที่คาดหวังว่าจะปรากฏในหนังสือ

4. หาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของผู้วิจัยกับความถี่ของครูประถมศึกษาโดยวิธี

Rank correlation โดยใช้สูตร (Runyon 1976 : 136)

$$r = 1 - \frac{6 \sum D^2}{n(n^2 - 1)}$$

เมื่อ  $r$  = ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของคุณธรรมของผู้วิจัยกับของครู  
ประถมศึกษา

D = ความแตกต่างของอันดับของความถี่ที่จัดโดยผู้วิจัยกับของครู  
ประถมศึกษา

n = จำนวนของคุณธรรม

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

#### สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การแปลความหมายและมีความเข้าใจได้ตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ไว้ดังนี้

$\bar{X}$	แทนจำนวนความถี่เฉลี่ย
R	แทนอันดับที่ของความถี่
ii	แทนจำนวนหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท
$\chi^2$	แทนค่า Chi-square
df	แทนชั้นของความเป็นอิสระ

#### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละเล่ม
2. ประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท
3. จัดอันดับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภททั้ง

3 ประเภท

4. ผลการวิเคราะห์ว่าคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือหรือไม่

1. ประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละเล่ม  
คุณธรรม 30 ข้อที่เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็ก

มีดังนี้คือ

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย

2. ความเมตตากรุณา
3. การไม่โลภและไมขโมย
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
5. การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น
6. การรู้จักความพอดี
7. การไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่อำพรางความจริง ✓
8. การมีสัจจะและความจริงใจ ✓
9. การไม่หลงและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ
10. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ
11. ความเป็นผู้มีเหตุผล
12. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
13. ความขยันหมั่นเพียร
14. ความอดทนอดกลั้น
15. ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง ✓
16. ความกตัญญูกตเวที
17. ความซื่อสัตย์สุจริต
18. การทำให้ใจให้สงบ มีสมาธิ และอารมณ์แจ่มใส
19. ความไม่เห็นแก่ตัว ✓
20. ความประณีต ละเอียดย ด้กวน
21. ความรับผิดชอบ ✓
22. ความมีน้ำใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง
23. ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ✓
24. การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
25. มรรยาทและนิสัยส่วนบุคคล ✓

- 26. มรรยาทในการแสดงความเคารพ การขอกฎ ✓
- 27. หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน ✓
- 28. ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามประเพณี
- 29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 30. การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติทางจริยธรรม

จากหนังสืออ่านสำหรับเด็ก 103 เล่ม ที่ใช้ในการวิเคราะห์ซึ่งเป็นหนังสือ  
 ประเภทที่ 1 นิทานชาวบ้าน 38 เล่ม ประเภทที่ 2 วรรณกรรมปัจจุบัน 40 เล่ม และ  
 ประเภทที่ 3 วรรณกรรมประเภทรอยกรอง 25 เล่ม ปรากฏผลความถี่ของคุณธรรมที่พบ  
 ในหนังสือแต่ละเล่ม ดังตาราง 6, 7, 8

ตาราง 6 แหล่งข้อมูลรวมกับปรากฏในหนังสือและเล่มของประเภท นิทานชาวบ้าน จำนวน 38 เล่ม

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	คุณธรรมข้อที่																														รวม			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30				
1	กระต่ายกับเต่า						1						2	1	1													1					6		
2	กระต่ายกับกิ้งกือ					1																							2				3		
3	กระต่ายเหยงเหือ						7																			1		1					9		
4	เกือกคราบน้ำเงิน	1					2			1																							4		
5	ค้างคาวพาไม้จันทน์ของเขี้ยว			1		1		1																									3		
6	คางคกขโมยของคอกไม้	16	2	2	1	2	1	1	9	2	1	1	5	2	4	2	3	4	3	4	4	1	3	2	8	6	11	1		1	102				
7	จามวีเฒ	1	1													1											2	2	1				8		
8	เจ้าชายคน						1	3		1						1																	6		
9	เจ้าหญิงกับขนมปัง										1					1		1			1												4		
10	คาถาขี้สาก		1																			1											2		
11	เคาเกาะ					1				1			1						1														5		
12	นกกระจอกพาไม้จันทน์ของเขี้ยว																					1					1						2		
13	นกกาทำโมชนจึงเป็นสีดา			1							1										1		1				2		1				7		
14	นางสนมใส่กับข้าง	2	2				4	4					1			2						1					5	1	1				23		
15	นางงอนกับคนข้างตุล						1			1																					2		4		
16	นางปลาปะคนมาบ	1	1										4							1			1										8		
17	นิทานจากถ่วงถ่วง	1	4	8	1	1	2	2	3	5		1		5		4	5	1		1	2	1			5	1	3	5				61			
18	นิทานชีวิตคนไทยสอง	6	16	13	1		1	16	6	9	4	3	1	6	5	6	10	5	8	1	2	5	2	3	2	3	4	13	7	5		163			
19	นิทานสำหรับคนขี้ขลาด	2	5	3			1	2	3		1			1	3	7				3				1		7	2	1		1			43		
20	บทเรียมของผ้า						3																			6		3						12	
21	ตุ๊กตาสีชมพู							1														1												2	
22	พญากวางทอง	4	2		1										1						1										2			11	
23	พระจันทร์ระคนา		1							2										2											3			8	
24	หอคานทอง			2	1			1											2	1														8	
25	เพื่อนเจ้าเฮม	2	1								1																							7	
26	มะม่วงวีเฒ			1				1	1						1																			4	
27	แมงมุมมารัก												1							2				1				2	1					7	
28	ยักษ์ใจดี		4		3			4			1					2					1		2				13							30	
29	ลิงเจ้าปัญญา										2																								5
30	ลูกขี้สามตัว	1																					3			1								5	
31	เศรษฐีใจบุญ		1		1		3	1			1	1										1						2	1	1				13	
32	สาวเจ้าปัญญา																																		3
33	สุริยัน จันทร		1		1						1									1	2													6	
34	ขุนอินทร์		4		2			2						1			4					1				1	1		1	1				18	
35	ลูกขี้กับมะม่วง		2					1			1				2	1	2										1	2						12	
36	เตี๊ยมไม้ระตือ	1									2																		2			1			6
37	หนีส้มแก้ว					9																													9
38	อิตปี							1	1		1																								7
รวม		42	46	31	12	13	13	50	30	16	23	7	1	21	17	18	35	18	23	11	8	23	5	8	7	53	30	48	16	1	6	626			

รายละเอียดของข้อมูลรวมที่หน้า 67 - 69

จากตาราง 6 จะเห็นว่า หนังสืออันที่นับได้ประเภทนิทานชาวบ้าน มี 38 เล่ม คุณธรรมข้อที่ 12 ความเมตตาและเกรงกลัวต่อพระภิกษุเข้า กับคุณธรรมข้อที่ 29 ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีปรากฏอยู่ในข้อที่ 12 เพียงข้อเดียวเท่านั้น

เลขที่	ชื่อโรคภัย	จำนวนข้อ																														รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
1	กาฬโรค	3	5							1		2		1	2			2	1		2		3	1						1	26	
2	โศภน ๒๐๐๐ บาท			1	2			3				2																		3	11	
3	ของชำร่วยใหม่		1					1													6		2		2	1	4	2			14	
4	ไซโซซา						2														1		1		3	3	2				12	
5	กระดูกอันดง				1							2												3	1	2	1	3			13	
6	เคาะโงงูโลก	2	3			1								1	1											3					11	
7	เจ้าเขื่อนน้อย		2		3																						1	3			7	
8	ฉันทศกไม	3	1							1																					5	
9	ซากใบกัญชาแสน		10		1	1				19			1					2	3		3	6		1		2		9		58		
10	คอตติง		1		1																								1		3	
11	ตะเพินคา	2			2					1			1										1					2			9	
12	คุณนุกูอากิ	3	4								1												2		1			1			12	
13	เทียนอวณและเทียนอม		2		2																							1	2		7	
14	นกกปดอช	3	2																												5	
15	นิทานหลายรส	6	5	1	1	1	1	3	2		1		4	6	4	1	2	1		1	4		2	2	9	1	3	1	3	65		
16	ปลาตะเพียนหางขาว		2										1														7	1	1		12	
17	ปลาวาฬน้อย		1																												1	
18	ป้องกันเนื้	1						1																2					1	2	7	
19	บุกกินเจ้านกกระเจียดเทศ																											2		3	5	
20	ดูชนะ			1		1									1											1					4	
21	ผู้เสียสละ		1		7																										8	
22	พริกขี้หนู	4	4	3	3	1	1			4	2				1		2		2						5	1	6	5	4		48	
23	หลายของเหลือ		5					1																		3	1		1		11	
24	เพื่อนของเจ้า																												1	1	2	
25	เพื่อนยาก	5	5		1					1			1	3								2					2			20		
26	เมืองคันทอง												1		1									1		10	1	2			16	
27	เน่าไก่สีแดง				2	1							5									1							1		9	
28	แนวเขตสวนลูก		1		1		2																								6	
29	ถึงเจ้าเทศ		2						5																						7	
30	อุกเจ็บบอลงเม														1									1	3		1	1	2		4	12
31	วันศุกร์ไม่มา	1	2	1	1											1					1		2		2	3		1			15	
32	สีทองคองบ้าน		6			1																					1	1	1	1		11
33	เลื้อยหนาวสามหัว				2			1																								4
34	หนังสือปกเขียว		1										1																			5
35	หางขลุ่ยงสนผัว																												3			3
36	หมูข่อยเล็กที่	3	3		3						2		1			1				2			1	1				1	1		19	
37	หมูน้อยขี้กบระดัง				1								1	2														3				12
38	หนังสือทองโลก																												3			8
39	อาณาจักรวิมลิ่ง		1																													9
40	อุฐนอช	3	4	1	1																											15
รวม		10	74	8	54	5	7	16	2	17	8	6	5	17	2	13	4	5	7	4	30	4	16	13	34	22	15	5	8	2	356	

จากตาราง 7 จะเห็นได้ว่า... ผลการตรวจพบปรากฏโรคภัยอันน่าสะพรึงกลัวของประเทศไทยรวมปัจจุบัน... ความสำคัญอยู่ที่ ความประหลาด และเชื่อกันดีว่า... มีอำนาจในน้ำเสียง



## 2. ประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท

เพื่อให้ทราบว่าหนังสือแต่ละประเภทมีคุณธรรมด้านใดปรากฏอยู่บ้าง เป็นจำนวนเท่าใด ผู้วิจัยได้รวมความถี่ของคุณธรรมแต่ละเล่มเข้าด้วยกัน และหาอัตราส่วนร้อยละของคุณธรรมแต่ละข้อ จากคุณธรรมที่ปรากฏทั้งหมด ได้ผลดังตาราง 9, 10, 11

ตาราง 9 แสดงอัตราส่วนร้อยละของความถี่ของคุณธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทที่ 1 นิทานชาวบ้าน จำนวน 38 เล่ม

ข้อ	คุณธรรม	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	42	6.60
2	ความเมตตากรุณา	46	7.23
3	การไม่โลภและไม่ขโมย	31	4.87
4	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	12	1.89
5	การไม่ละเมิดของรักผู้อื่น	13	2.04
6	การรู้จักความพอดี	13	2.04
7	การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง	50	7.86
8	การมีสำนึกและความจริงใจ	30	4.72
9	การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ	16	2.51
10	ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ	23	3.62
11	ความเป็นผู้มีเหตุผล	7	1.10
12	ความละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว	1	0.16

## ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	คุณธรรม	ความถี่	อัตราส่วน ร้อยละ
13	ความขยันหมั่นเพียร	21	3.30
14	ความอดทนอดกลั้น	17	2.67
15	ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง	13	2.83
16	ความกตัญญูกตเวที	35	5.50
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	18	2.83
18	การทำใจให้สงบ มีสมาธิ และอารมณ์แจ่มใส	23	3.62
19	ความไม่เห็นแก่ตัว	11	1.73
20	ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน	8	1.26
21	ความรับผิดชอบ	23	3.62
22	ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง	5	0.79
23	ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา	8	1.26
24	การยอมรับความเปลี่ยนแปลง	7	1.10
25	มารยาทและนิสัยส่วนบุคคล	55	8.65
26	มารยาทในการแสดงความคิดเห็น	30	4.72
27	หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน	48	7.55
28	ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามประเพณี	16	2.51
29	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	1	0.16
30	การแก้ไขข้อบกพร่องการปฏิบัติค่านิยมจริยธรรมต่าง ๆ	8	1.26
	รวม	636	100

จากตาราง 9 แสดงว่าหนังสือสำหรับเด็กประเภทนิทานชาวบ้าน เน้นคุณธรรมในด้าน มารยาทและนิสัยส่วนบุคคล มีค่าอัตราส่วนร้อยละสูงสุดถึง ร้อยละ ๘.65 รองลงมาตามลำดับคือ การไม่พูดปดไม่พูดบิดเบือน ไม่อำพราง ความจริง หลักธรรมในการอยู่รวมกัน ความเมตตากรุณา และการไม่ประทุษร้าย ต่อชีวิตและร่างกาย คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือประเภทนี้น้อยมากคือ คุณธรรมในด้าน ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว และคุณธรรมในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีอัตราส่วนร้อยละน้อยที่สุดเพียงร้อยละ ๐.16

ตาราง 10 แสดงอัตราส่วนร้อยละของความถี่ของคุณธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก  
ประเภทที่ 2 วรรณกรรมปัจจุบัน จำนวน 40 เล่ม

ข้อ	คุณธรรม	ความถี่	อัตราส่วน ร้อยละ
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	39	7.01
2	ความเมตตากรุณา	74	13.31
3	การไม่โลภและไมขโมย	8	1.44
4	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	54	9.71
5	การไม่ละเมิดของรักผู้อื่น	5	0.90
6	การรู้จักความพอดี	7	1.26
7	การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง	16	2.88
8	การมีสติจะและความจริงใจ	2	0.36
9	การไม่หลงและเสพลิงเสพติดให้โทษ	19	3.41
10	ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ	8	1.44
11	ความเป็นผู้มีเหตุผล	6	1.08
12	ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว	5	0.90
13	ความขยันหมั่นเพียร	17	3.05
14	ความอดทนอดกลั้น	12	2.16
15	ความกล้าหาญ และเชื่อมั่นในตนเอง	13	2.34
16	ความกตัญญูกตเวที	4	0.72
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	6	1.08
18	การทำใจให้สงบมีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส	7	1.26
19	ความไม่เห็นแก่ตัว	9	1.62

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	คุณธรรม	ความถี่	อัตราส่วนร้อยละ
20	ความประพฤติละเอียดถี่ถ้วน	4	0.72
21	ความรับผิดชอบ	30	5.39
22	ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง	4	0.72
23	ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา	16	2.88
24	การยอมรับความเปลี่ยนแปลง	13	2.34
25	มารยาทและนิสัยส่วนบุคคล	54	9.71
26	มารยาทในการแสดงความเคารพ	22	3.95
27	หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน	38	6.87
28	ความเป็นผู้มีวิถัฒนธรรม	35	6.29
29	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	8	1.44
30	การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติด้านจริยะต่าง ๆ	21	3.77
	รวม	556	100

จากตาราง 10 แสดงว่าหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน เน้นคุณธรรมในด้าน ความเมตตากรุณา มีค่าอัตราส่วนร้อยละ 13.31 ซึ่งเป็นค่าอัตราส่วนร้อยละที่สูงที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ มรรยาทและนิสัยส่วนบุคคล การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน การมีสัจจะและความจริงใจ ซึ่งมีเพียงร้อยละ 0.36 กับความกตัญญู กตเวทী ความประพฤติละเอียดถี่ถ้วน และความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียงร้อยละ 0.72

ตาราง 11 แสดงอัตราส่วนร้อยละของค่าดัชนีของคุณธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก  
ประเภทที่ 3 วรรณกรรมประเภทร้อยกรอง จำนวน 25 เล่ม

ข้อ	คุณธรรม	ความถี่	อัตราส่วน ร้อยละ
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	7	3.00
2	ความเมตตากรุณา	18	7.72
3	การไม่โลภและไม่ขโมย	2	0.86
4	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	11	4.72
5	การไม่ละเมิกของรักผู้อื่น	2	0.86
6	การรู้จักความพอดี	6	2.58
7	การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง	13	5.58
8	การมีสำนึกและความจริงใจ	3	1.29
9	การไม่หลงและเสพสิ่งเสพศกให้โทษ	0	0.00
10	ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ	4	1.72
11	ความเป็นผู้มีเหตุผล	11	4.72
12	ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว	2	0.86
13	ความขยันหมั่นเพียร	16	6.87
14	ความอดทนอดกลั้น	8	3.43
15	ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง	6	2.58
16	ความกตัญญูกตเวที	7	3.00
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	1	0.43
18	การทำใจให้สงบ มีสมาธิ และอารมณ์แจ่มใส	8	3.43
19	ความไม่เห็นแก่ตัว	7	3.00

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	คุณธรรม	ความถี่	อัตราส่วน ร้อยละ
20	ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน	0	0.00
21	ความรับผิดชอบ	9	3.86
22	ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง	1	0.43
23	ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา	11	4.72
24	การยอมรับความเปลี่ยนแปลง	3	1.29
25	มารยาทและนิสัยส่วนบุคคล	26	11.16
26	มารยาทในการแสดงความคิดเห็น	15	6.44
27	หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน	22	9.44
28	ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามประเพณี	12	5.15
29	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	0	0.00
30	การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติค่านิยมจริยธรรมต่าง ๆ	2	0.86
	รวม	233	100

จากตาราง 11 แสดงว่าคุณธรรมในค่านิยมมารยาทและนิสัยส่วนบุคคล หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน และความเมตตากรุณา มีอัตราส่วนร้อยละสูง คือร้อยละ 11.16, 9.44 และ 7.72 ตามลำดับ สำหรับคุณธรรมในค่านิยมการไม่หลงและเสพติดให้โทษ ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมประเภทร้อยกรองไม่ได้กล่าวถึงคุณธรรมเหล่านี้ไว้เลย

ถ้าพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 9, 10 และ 11 รวมกันแล้วจะเห็นว่า หนังสืออ่านสำหรับเด็กทั้งสามประเภท คุณธรรมที่มีอัตราส่วนร้อยละสูงมากตามลำดับดังนี้ คือคุณธรรมในด้านมารยาทและนิสัยส่วนบุคคล ความเมตตา กรุณา และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน

หนังสืออ่านสำหรับเด็กทั้งสามประเภทนี้ คุณธรรมที่มีค่าอัตราการร้อยละต่ำตามลำดับคือ คุณธรรมในด้านความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

3. จัดอันดับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภททั้งสามประเภท

จัดอันดับคุณธรรมของหนังสือที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กโดยการหาค่าเฉลี่ย จำนวนครั้งของคุณธรรมแต่ละด้านที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 12 แสดงอันดับของคุณธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท

ข้อ	คุณธรรม	นิทานชาวบ้าน 38 เล่ม		วรรณกรรม ปัจจุบัน 40 เล่ม		วรรณกรรมประเภท ร้อยกรอง 25 เล่ม	
		$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R
		1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	1.10	5	0.97	3
2	ความเมตตากรุณา	1.21	4	1.85	1	0.72	3
3	การไม่โลภและไมขโมย	0.00	7	0.20	15	0.08	15
4	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	0.32	15	1.35	2	0.44	8
5	การไม่ละเมิดของรักผู้อื่น	0.34	14	0.12	18	0.08	15
6	การรู้จักความพอดี	0.34	2	0.17	16	0.24	12
7	การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง	1.36	2	0.40	11	0.52	6
8	การมีสำนึกและความจริงใจ	0.79	8	0.05	20	0.12	14
9	การไม่หลงและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ	0.42	13	0.48	9	0.00	17
10	ความเป็นผู้มีสติและรู้จักยับยั้งชั่งใจ	0.60	9	0.20	15	0.16	13
11	ความเป็นผู้มีเหตุผล	0.18	18	0.15	17	0.44	8
12	ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการ กระทำชั่ว	0.02	20	0.12	18	0.08	15
13	ความขยันหมั่นเพียร	0.55	10	0.42	10	0.64	4
14	ความอดทนและอดกลั้น	0.45	12	0.30	13	0.32	10
15	ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง	0.47	11	0.32	12	0.24	12
16	ความกตัญญูกตเวที	0.92	6	0.10	19	0.28	11

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	คุณธรรม	นิทานชาวนาน 38 เล่ม		วรรณกรรม ปัจจุบัน 40 เล่ม		วรรณกรรมประเภท รอยกรอง 25 เล่ม	
		$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	0.47	11	0.15	17	0.04	16
18	การทำใจให้สงบมีสมาธิและอารมณ์ แจ่มใส	0.60	9	0.17	16	0.32	10
19	ความไม่เห็นแก่ตัว	0.29	16	0.25	14	0.28	11
20	ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน	0.21	17	0.10	19	0.00	17
21	ความรับผิดชอบ	0.60	9	0.75	6	0.36	9
22	ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง	0.13	19	0.10	19	0.04	16
23	ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา	0.21	17	0.40	11	0.44	8
24	การยอมรับความเปลี่ยนแปลง	0.18	18	0.32	12	0.12	14
25	มารยาทและนิสัยส่วนบุคคล	1.45	1	1.35	2	1.04	1
26	มารยาทในการแสดงความเคารพ	0.79	8	0.55	7	0.60	5
27	หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน	1.26	3	0.95	4	0.88	2
28	ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตาม ประเพณี	0.42	13	0.88	5	0.48	7
29	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	0.02	20	0.20	15	0.00	17
30	การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติด้าน จริยะต่าง ๆ	0.21	17	0.52	8	0.08	15

จากตาราง 12 จะเห็นได้ว่าหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทนิทานชาวบ้าน เน้นคุณธรรมในค่านิยมรยาทและนิสัยส่วนบุคคลเป็นอันดับที่หนึ่ง และเน้นคุณธรรมในค่านิยมการไม่พูดปดและไม่พูดบิดเบือน หลักธรรมในการอยู่ร่วมกันและความเมตตากรุณาเป็นอันดับที่สอง สาม และสี่ ตามลำดับ คุณธรรมในค่านิยมความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว และในค่านิยมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เป็นคุณธรรมที่อยู่ในอันดับสุดท้าย

หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน เน้นคุณธรรมในค่านิยมความเมตตากรุณา เป็นอันดับที่หนึ่ง คุณธรรมอันดับที่สองคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ กับมารยาทและนิสัยส่วนบุคคล คุณธรรมที่อยู่ในอันดับท้ายคือ คุณธรรมในค่านิยมการมีสำนึกและความจริงใจ ความกตัญญูกตเวที ความประณีต สะอาดดีถ้วน และความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง

หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง คุณธรรมอันดับที่หนึ่งคือ มารยาทและนิสัยส่วนบุคคล อันดับที่สองคือ หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน ส่วนคุณธรรมในค่านิยมการไม่ลองและเสมสิ่งเสพติดให้โทษ ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นคุณธรรมที่อยู่ในอันดับสุดท้าย

4. วิเคราะห์ว่าคุณธรรมแต่ละด้านที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือหรือไม่ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กทั้งสามประเภท ด้วยวิธีทดสอบ Chi - square แบบการทดสอบความเป็นอิสระ (Test of Dependent) ซึ่งผลการทดสอบเป็นดังนี้

ตาราง 13 แสดงค่า  $\chi^2$  ของความแตกต่างระหว่างคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่าน  
สำหรับเด็กแต่ละประเภท

ข้อ	คุณธรรม	ประเภทหนังสือ			รวม
		นิทาน ชาวบ้าน	วรรณกรรม ปัจจุบัน	วรรณกรรม ร้อยกรอง	
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	42	39	7	88
2	ความเมตตากรุณา	46	74	18	138
3	การไม่โลภและไมขโมย	31	8	2	41
4	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	12	54	11	77
5	การไม่ละเมิดของรักผู้อื่น	13	5	2	20
6	การรู้จักความพอดี	13	7	6	26
7	การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง	50	16	13	79
8	การมีสำนึกและความจริงใจ	30	2	3	35
9	การไม่หลงและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ	16	19	0	35
10	การเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ	23	8	4	35
11	ความเป็นผู้มีเหตุผล	7	6	11	24
12	ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการ กระทำชั่ว	1	5	2	8
13	ความขยันหมั่นเพียร	21	17	16	54
14	ความอดทนอดกลั้น	17	12	8	37
15	ความกล้าหาญและความเชื่อมั่น ในตนเอง	18	13	6	37

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	คุณธรรม	ประเภทหนังสือ			รวม
		นิทาน ชาวบ้าน	วรรณกรรม ปัจจุบัน	วรรณกรรม รอยกรอง	
16	ความกตัญญูกตเวที	35	4	7	46
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	18	6	1	25
18	การทำใจให้สงบมีสมาธิและ อารมณ์แจ่มใส	23	7	8	38
19	ความไม่เห็นแก่ตัว	11	9	7	27
20	ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน	8	4	0	12
21	ความรับผิดชอบ	23	30	9	62
22	ความมั่นใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง	5	4	1	10
23	ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา	8	16	11	35
24	การยอมรับความเปลี่ยนแปลง	7	13	3	23
25	มารยาทและนิสัยส่วนบุคคล	55	54	26	135
26	มารยาทในการแสดงความเคารพ	30	22	15	67
27	หลักธรรมในการอยู่รวมกัน	48	38	22	108
28	ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม และปฏิบัติ ตามประเพณี	16	35	12	63
29	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	1	8	0	9

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	คุณธรรม	ประเภทหนังสือ			รวม
		นิทาน ชาวบ้าน	วรรณกรรม ปัจจุบัน	วรรณกรรม ร้อยกรอง	
30	การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติ ด้านจริยะต่าง ๆ	8	21	2	31
	รวม	636	556	233	1425

ค่า  $\chi^2$  เท่ากับ 241.82\*\*

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01

จากตาราง 13  $\chi^2$  ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 241.82 ซึ่งแสดงว่า คุณธรรม  
แต่ละด้านที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กทั้งสามประเภทนี้ มีความแตกต่างกันอย่างมี  
นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ( $\chi^2 = 50.89$  ที่  $df = 58$ ) จึงสรุปได้ว่า  
คุณธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือ หรือหนังสือ  
อ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภทมีการเน้นคุณธรรมแต่ละด้านไม่เหมือนกัน



สรุป อภิปราย และเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กใน  
ด้านคุณธรรม เฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2522  
โดยกำหนดจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อหาประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท  
แต่ละตอนของเนื้อเรื่อง ในหนังสือแต่ละเล่ม
2. เพื่อจัดอันดับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กแต่ละประเภท คือ  
นิทานชาวบ้าน วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง
- ✓ 3. เพื่อศึกษาว่า ประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก  
ขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือหรือไม่

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือหนังสือที่พิมพ์เป็นภาษาไทย  
ในระหว่างปี พ.ศ. 2520 - ปี พ.ศ. 2522 จำนวน 103 เล่ม ซึ่งแบ่งออกเป็น  
3 ประเภท คือ ประเภทนิทานชาวบ้าน จำนวน 38 เล่ม ประเภทวรรณกรรม  
ปัจจุบัน จำนวน 40 เล่ม และประเภทวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง จำนวน 25 เล่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คัดเลือกหนังสืออ่านสำหรับเด็ก แล้วแยกประเภทไว้เป็น 3 ประเภท
2. อ่านสำรวจข้อความ คือความหมายเป็นคุณธรรม และรวบรวมจำนวนครั้ง  
ของคุณธรรม ที่ปรากฏในหนังสือแต่ละเล่ม แล้วรวมแต่ละประเภทเข้าด้วยกันเป็น  
ความดีแต่ละด้านที่ปรากฏอยู่ในหนังสือแต่ละประเภท

3. หาอัตราส่วนร้อยละของควมดีของคุณธรรมแต่ละด้าน ที่ปรากฏในหนังสือแต่ละประเภท

4. จัดอันดับคุณธรรมของหนังสือแต่ละประเภท จากความดีเฉลี่ยทั้ง 30 คุณธรรม

✓ 5. วิเคราะห์ว่าคุณธรรมแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือหรือไม่ โดยใช้ Chi - square

#### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทนิทานชาวบ้าน คุณธรรมข้อ 25 มรรยาท และนิสัยส่วนบุคคลปรากฏมากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ คุณธรรมข้อ 7 การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง คุณธรรมข้อ 27 หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน และคุณธรรมข้อ 2 ความเมตตากรุณา คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือประเภทนิทานชาวบ้านน้อยที่สุดคือ คุณธรรมข้อ 12 ความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาปกระทำชั่ว และคุณธรรมข้อ 29 ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน คุณธรรมข้อ 2 ความเมตตากรุณาปรากฏมากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ คุณธรรมข้อ 4 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ คุณธรรมข้อ 25 มรรยาทและนิสัยส่วนบุคคล คุณธรรมข้อ 1 การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย และคุณธรรมข้อ 27 หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือประเภทวรรณกรรมปัจจุบันน้อยที่สุดคือ คุณธรรมข้อ 3 การมีสติจะและความจริงใจ

3. หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง คุณธรรมข้อ 25 มรรยาทและนิสัยส่วนบุคคลปรากฏมากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือคือ คุณธรรมข้อ 27 หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน และคุณธรรมข้อ 3 ความเมตตากรุณา คุณธรรมที่ไม่ปรากฏในหนังสือประเภทวรรณกรรมประเภทร้อยกรองเลย คือ คุณธรรมข้อ 9 การไม่หลงและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ คุณธรรมข้อ 20 ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน

และคุณธรรมข้อ 29 ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

4. จากการทดสอบด้วยวิธี Chi - square test ปรากฏว่าไคก้า

$\chi^2 = 241.82$  ซึ่งแสดงว่า ประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

( $\chi^2 = 50.09$  ที่  $df = 58$ )

### อภิปรายผล

หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทนิทานชาวบ้าน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบว่า หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทนิทานชาวบ้าน เน้นคุณธรรมในด้านมรรยาทและนิสัยส่วนบุคคลมากที่สุด คุณธรรมที่เน้นรองลงมาคือ คุณธรรมในด้านการไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง หลักธรรมในการอยู่- รวมกัน และความเมตตากรุณา แต่เน้นคุณธรรมในด้านความละเอียดและ เกรงกลัวต่อ การกระทำชั่ว และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ น้อยที่สุด เนื่องจากหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทนิทานชาวบ้านส่วนมาก เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอด กันมาปากต่อปากมากกว่าเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ ดังนั้นเรื่องราวในหนังสือประเภทนี้จึง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน การอยู่รวมกันในสังคมแบบท้องถิ่นต่าง ๆ และตัวละครในหนังสือประเภทนิทานชาวบ้าน มีหลายประเภท เป็นต้นว่า ถนน สัตว์ ต้นไม้ เทวดา แมมด ผี สิ่งของ ตัวละครแต่ละประเภทยังแบ่งออกเป็นหลาย ระดับ เช่นตัวละครที่เป็นคนจะมีทั้งพระราชา เจ้าหญิง เจ้าชาย เกรซรัฐ กนธรรมาดา คนยากจน เป็นต้น ดังนั้นลักษณะนิสัยของตัวละครย่อมมีความแตกต่างกัน ออกไป ลักษณะนิสัยที่ดีและไม่ดีของตัวละครต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้เกิดคุณธรรมใน ด้านมรรยาทและนิสัยส่วนบุคคลได้อย่างเด่นชัด เช่น พระราชา ในเรื่องเจ้าชายกบ มีลักษณะนิสัยดีในข้อมีความสุจริตและจริงใจต้องรักษากำมันสัญญา พวกเทวดาหรือนางฟ้า จะมีลักษณะนิสัยที่ดี มีความสุภาพ เมตตากรุณา แต่ แมมด พ่อมด หรือผี ปีศาจ

จะมีลักษณะนิสัย คดโกง หลอกหลวง และบิดเบือน เป็นต้น

หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทนิทานชาวบ้านบางเรื่องเป็นนิทานท้องถิ่น ดังนั้นเรื่องของการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบต่าง ๆ ตลอดจนชนบประเพณีจึงเป็นเรื่องที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับอยู่ควยงาก จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นคุณธรรมในด้านหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน นอกจากนี้หนังสือประเภทนิทานชาวบ้านแบบต่าง ๆ ก็มักจะมีคติสอนใจ แทรกไว้เสมอ และคติสอนใจในระดับชีวิตประจำวันที่สำคัญมากก็คือ ความเมตตา กรุณา และการไม่ผูกขาด สำหรับคุณธรรมที่หนังสือประเภทนิทานชาวบ้านเน้นถึงน้อย คือ ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อาจจะเป็นเพราะคุณธรรมทั้งสองอย่างนี้เป็นคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหน้าที่ของพลเมืองดี และเป็นเรื่องที่จะสอดแทรกเข้าไปได้อย่างในหนังสือประเภทนี้ เพราะหนังสือประเภทนิทานชาวบ้าน มีลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ มุ่งหมายให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน โดยเฉพาะนิทานชาวบ้านที่นำมาเขียนให้เป็นหนังสือสำหรับเด็ก จึงมุ่งให้เด็กอ่านด้วยความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ และธรรมชาติของสัตว์ หรือสัตว์สามารถพูดได้ (รัฐจวน อินทรกำแหง 2517 : 77) ดังนั้นการนำคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหน้าที่ของพลเมืองดีเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่สนุกสนาน จึงเป็นเรื่องที่ทำไดยาก และอีกประการหนึ่งหนังสือประเภทนิทานชาวบ้านนั้นยังไม่มีจุดมุ่งหมายสูงไปถึงระดับการปลูกฝังลักษณะนิสัยให้เป็นผู้รักชาติบ้านเมืองโดยตรง แต่มุ่งที่จะให้เกิดลักษณะนิสัยที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมกลุ่มย่อย ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของประเทศมากกว่า

ถ้าพิจารณาถึงคุณธรรมในด้านความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ซึ่งตรงกับพุทธโอวาทในข้อ หิริ โอคตัมปะ คุณธรรมข้อนี้เป็นเรื่องที่ซับซ้อน การที่จะสอนให้เกิดความสำนึกในตนเองว่าควรมีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว เป็นเรื่องที่ทำไดยากกว่าที่จะสอนให้เข้าใจว่า การกระทำชั่วเป็นสิ่งไม่ดีจะเกิดผลร้าย และให้โทษแก่ตนเอง จะเห็นไดย่าง ๆ ว่าไดยินพุทธโอวาทว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว"

บ่อยครั้งกว่า "กรรมมีหิริโศทศัปปะ" ดังนั้นเมื่อจะเน้นในเรื่องการไม่ทำชั่ว จึงมักจะกล่าวถึงผลร้ายและโทษของการทำชั่ว มากกว่าที่กล่าวถึง ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ด้วยเหตุผลนี้จึงสอดคล้องกับการที่คุณธรรมข้อนี้ปรากฏน้อยมาก

หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน

จากการ์ตูนเกราะหุ้มมูลที่พบว่าหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน เน้นคุณธรรมในด้านความเมตตาากรุณามากที่สุด คุณธรรมที่เน้นรองลงมาคือคุณธรรมในด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ มรรยาทและนิสัยส่วนบุคคล การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน คุณธรรมที่เน้นถึงน้อยที่สุดคือ คุณธรรมในด้าน การมีดีจจะและความจริงใจ เพราะหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ โดยยึดหลักการเขียนหนังสือสำหรับเด็กที่ดีควรปลูกสมบัติที่สำคัญ 5 ประการ (รัญจวน อินทรกำแหง 2517 : 77 - 86) คือ

1. ตรงกับความสนใจของเด็ก
2. ส่งเสริมจินตนาการ
3. ส่งเสริมความมั่นใจ
4. สนองอารมณ์ที่ปรารถนา
5. ส่งเสริมความรู้

นอกจากคุณสมบัติ 5 ประการนี้แล้ว การแต่งหนังสือสำหรับเด็กจะต้องใช้โครงเรื่องที่ไม่น่าซับซ้อนเพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจเรื่องราว และจับใจความได้ง่าย จากคุณสมบัตข้อ 4 เกี่ยวกับสนองอารมณ์ที่ปรารถนา โดยธรรมชาติของเด็ก เด็กทุกคนต้องการความรักความเมตตาากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละจากผู้อื่น ดังนั้นการแต่งหนังสือสำหรับเด็กจึงจะเน้นคุณธรรมในด้านนี้มาก เพื่อเป็นการสนองอารมณ์ที่ปรารถนาของเด็ก และทำให้เด็กจิตใจอ่อนโยนได้เกิดคุณธรรมเหล่านี้ไปจួយ

การแต่งหนังสือที่เป็นเรื่องเล่าแบบนิทานนั้นไม่ว่าจะเป็นหนังสือประเภทใด สิ่งที่จะขาดไม่ได้ก็คือลักษณะนิสัยของตัวละครซึ่งจะมีทั้งในทางดีและไม่ดีรวมกันอยู่ ดังนั้นคุณธรรมในค่านักบวชและภรรยาส่วนบุคคลจึงเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องอยู่มาก หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบันจะเป็นประเภทยานิทานมากกว่าสารคดี จึงทำให้มีคุณธรรมข้อนี้ปรากฏอยู่อย่างเด่นชัด

สำหรับคุณธรรมที่ปรากฏมากอีกสองข้อในหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน คือคุณธรรมในค่านการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย กับหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน ถ้าพิจารณาจากจุดมุ่งหมายในการสอนจริยศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 2 - 80) กำหนดไว้ว่า ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 สอนให้เด็กมีคุณธรรมในค่าน ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ และในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 สอนให้เด็กมีคุณธรรมในค่านการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์ จะเห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบันเน้นคุณธรรมตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอนจริยศึกษาแก่นักเรียนประถมศึกษา

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่มีคุณธรรมในค่าน การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์ และคุณธรรมในค่านหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน ก็คือในสภาพสังคมปัจจุบันควรจะต้องปลูกฝังให้เด็กได้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ควบคู่กันไปด้วย การให้ความรู้ทางวิชาการโดยตรง คุณธรรมทั้ง 2 ข้อนี้เป็นคุณธรรมที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ดังนั้นผู้แต่งหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบันจึงได้เน้นคุณธรรมทั้งสองข้อนี้

คุณธรรมในค่านการมีสัจจะและความจริงใจ เป็นคุณธรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดในหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุว่าคุณธรรมข้อนี้ยังมีความสำคัญน้อยไปสำหรับเด็ก คุณธรรมอันนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะเน้นให้เป็นผู้ที่ไม่พูด

ให้ผู้อื่นเดือดร้อนและปฏิบัติตามสัญญาต่าง ๆ ที่ตนได้ให้ไว้ แม้ว่าคุณธรรมข้อนี้มีความสำคัญมากแต่จะเกี่ยวข้องกับผู้อื่นมากกว่าเด็ก เพราะโอกาสที่เด็กจะใช้คำพูดก่อให้เกิดความเสียหายกับผู้อื่น หรือรับสัญญาที่สำคัญกับคนอื่นนั้นมีน้อยมาก

หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทร้อยกรองเน้นคุณธรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือ คุณธรรมในด้านมรรยาทและนิสัยส่วนบุคคล รองลงมาคือ คุณธรรมในด้านหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน และในด้านความเมตตากรุณา คุณธรรมที่ไม่ไดกล่าวถึงเลยคือ คุณธรรมในด้านการไม่ลองและเสพสิ่ง เสพติดให้โทษ ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จากผลการวิเคราะห์นี้จะเห็นได้ว่า คุณธรรมที่ปรากฏมากที่สุดเป็นคุณธรรมเกี่ยวกับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทนิทานชาวบ้าน และคุณธรรมข้ออื่น ๆ ที่ปรากฏมากรองลงมามีส่วนที่สอดคล้องกับคุณธรรมที่ปรากฏมากเป็นอันดับรองในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ประเภทนิทานชาวบ้าน และหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน

เนื่องจากหนังสือประเภทนี้เป็นประเภทร้อยกรองเพื่อให้เกิดเสียงไพเราะเป็นคำคล้องจอง ส่วนใหญ่จะเป็นคำกลอนง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินติดปากจำได้ขึ้นใจ การเขียนร้อยกรองย่อมทำได้ยากกว่าการเขียนร้อยแก้ว เพราะมีเรื่องของสัมผัสอักษรบังคับอยู่ และเมื่อเป็นหนังสืออ่านสำหรับเด็กก็ยังคงต้องหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์ที่เข้าใจยากอีกด้วย ดังนั้นการแต่งหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทนี้ย่อมจะต้องเลือกเรื่องที่น่าสนใจ หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันใกล้ตัวเด็กเป็นส่วนใหญ่ เหตุที่หนังสืออ่านสำหรับเด็กทั้งสามประเภทมีคุณธรรมข้อที่ปรากฏมากสอดคล้องกันหลายข้อ น่าจะเป็นเพราะคุณธรรมเหล่านั้นเป็นคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาก ผู้แต่งหนังสือสำหรับเด็กส่วนมากจะมีความเข้าใจธรรมชาติและจิตวิทยาเด็กอย่างเดียวกันจึงเป็นเหตุให้คุณธรรมที่อยู่ในอันดับต้น ๆ เป็นคุณธรรมในกลุ่มเดียวกัน

สำหรับคุณธรรมในด้านการไม่หลงและเสพลั้งเสพลัดให้โทษ ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไม่มีปรากฏอยู่ในหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง อาจจะเป็นเพราะผู้แต่งมีความเห็นว่า คุณธรรมทั้งสามข้อนี้มีความสำคัญต่อเด็กน้อย หรือยังไม่มีความสำคัญกับเด็ก หรืออาจเป็นเพราะเป็นเรื่องยากที่จะใช้ภาษาง่าย ๆ มาแต่งร้อยกรอง เพื่อเน้นคุณธรรมทั้งสามข้อนี้ให้เด็กเข้าใจ

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นได้ว่ากลุ่มคุณธรรมที่อยู่อันดับต้น ๆ ที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กทั้งสามประเภทมีส่วนคล้ายคลึงกัน เป็นต้นว่าคุณธรรมในด้านมรรยาทและนิสัยส่วนบุคคล ความเมตตากรุณา และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน อาจจะเป็นเพราะคุณธรรมเหล่านี้เป็นคุณธรรมที่จัดว่าเป็นคุณธรรมเบื้องต้นสำหรับเด็ก ตรงกับความต้องการของเด็ก เพื่อให้สังคมสงบสุขไม่ว่าเด็กไทยหรือเด็กต่างชาติ

คุณธรรมในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นคุณธรรมที่ปรากฏน้อยมาก ในหนังสืออ่านสำหรับเด็กทั้งสามประเภท ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะคุณธรรมข้อนี้ อาจจะไม่เหมาะสมต่อวุฒิภาวะของเด็ก เป็นเรื่องที่เข้าใจยากสำหรับเด็ก ไกลจากตัวเด็ก จึงทำให้ผู้แต่งหนังสืออ่านสำหรับเด็กไม่ค่อยได้กล่าวถึงคุณธรรมข้อนี้

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในด้านคุณธรรม โดยกำหนดรวมคุณธรรมให้ต่ำกว่า 30 ข้อ
2. ควรวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่เป็นเรื่องของไทย กับที่เป็นเรื่องแปลจากหนังสือต่างประเทศ
3. ควรวิเคราะห์สำนวนภาษาที่ใช้ในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การศาสนา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือครูจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2  
โรงพิมพ์การศาสนา 2521, 119 หน้า

คู่มือครูจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 โรงพิมพ์การศาสนา 2521,  
171 หน้า

คู่มือครูจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 โรงพิมพ์การศาสนา 2521,  
175 หน้า

\_\_\_\_\_ กองวัฒนธรรม เรื่องวัฒนธรรม โรงพิมพ์การศาสนา ม.ป.ป., 414 หน้า  
กীরติ บุญเจือ ชุดพื้นฐานปรัชญาจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน ไทยวัฒนาพานิช 2519,  
146 หน้า

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน ค่านิยมจริยธรรมที่ควรเสริมสร้าง 2522,  
ไม่มีเลขหน้า อัดสำเนา

จันทมาศ ชื่นบุญ และคนอื่น ๆ จิตวิทยาเด็ก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง  
2515, 257 หน้า

จารุวรรณ สิ้นสุโสภณ วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย  
2521, 159 หน้า

เฉลิม มากนวล การวิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป ปรินิพนธ์  
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 221 หน้า อัดสำเนา

ชวลิต นิยมศิลป์ การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา  
ของครูสังคมศึกษาในเขตการศึกษา 5 ปรินิพนธ์ ศศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตร  
ศาสตร์ 2522, 253 หน้า อัดสำเนา

ชลอ คุปต์กาญจนกุล การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษาของครูสังคมศึกษาในเขตการศึกษา 2 ปริญญาโท ศึกษ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2522, 253 หน้า อุดรธานี

ชาลี ลัทธิต คุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการของเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปริญญาโท ศึกษ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2507, 131 หน้า อุดรธานี

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉิม จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 339 หน้า อุดรธานี

ตำรวจ, กรม กองบัญชาการตำรวจนครบาล แถลงข่าวกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2522 อุดรธานี

ผลการปฏิบัติงานและวิธีดำเนินการของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ในรอบปี 2521 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2522 อุดรธานี

ทองประดับ ลิ้มตระกูล การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13 - 18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก นครสวรรค์ สระบุรี อ่างทอง ปริญญาโท ศึกษ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2516, 265 หน้า อุดรธานี

นวลเพ็ญ และ วีรยุทธ วิเชียรโชติ "จะสร้างสรรค์คุณธรรมในสังคมไทยกันอย่างไร" มิตรครู 17 : 27 - 29 กันยายน 2518

นารีรัตน์ อุกิตติชัย การวิเคราะห์หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมวดสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ปริญญาโท ศึกษ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 95 หน้า อุดรธานี

- พรพิมล สันติหิรัญภาค พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2520 ปรินญาณิพนธ์ ศศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2522, 162 หน้า อัดสำเนา
- พัทธยา สายหู "การอภิปรายเรื่องข้อคิดเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็ก" ในรายงานการสัมมนาเรื่องการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก หน้า 50 สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย 2515
- พิชัย เทพนิมิตร การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านของนักเรียนอายุ 13 - 18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 178 หน้า อัดสำเนา
- พิพิชญ์ พุทธิพงษ์ วิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 255 หน้า อัดสำเนา
- ไพฑูริย์ สี่ไพบลูย์ การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13 - 18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น สกลนคร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2521, 224 หน้า อัดสำเนา
- ภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, สมาคม รายงานการสัมมนาเรื่องการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อจัดงานปีหนังสือระหว่างชาติ 2515, 281 หน้า
- ภิญโญ สาร หลักการศึกษ สำนักพิมพ์สุภา 2521, 394 หน้า
- มารศรี ตรีทศายุทธ การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13 - 18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี พัทลุง และตรัง ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 202 หน้า อัดสำเนา
- แมนมาส ชวลิต "การประชุมทางวิชาการเรื่องหนังสือเด็กและเยาวชน" วารสารห้องสมุด 10 : 12 - 23 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2509

แมนมาส ชวลิต "หนังสือเด็ก" ใน บรรณารักษศาสตร์ไทย หน้า 331 - 351 สมาคม  
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2520

รัฐจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น ดวงกมล 2517, 125 หน้า  
ล้วน สายยศ และ อังคณา ตันติรัตนานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช  
2515, 276 หน้า

สมนึก อ่องเอิบ การสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีจากหนังสือ  
สังคมศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย 2515, 279 หน้า อัดสำเนา

สมพงษ์ สอนสุภาพ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของ  
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ปรินญาณีพนธ์  
ศศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 280 หน้า อัดสำเนา

สิรินธรเทพรัตนราชสุดา, สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า "ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า"  
ที่ระลึกงานสัปดาห์ห้องสมุด ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2519 หน้า 2 สมาคมห้องสมุดแห่ง  
ประเทศไทย 2519

สุนทร มีพร้อม วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับชนะการประกวด ปรินญาณีพนธ์ คศ.ม.  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 209 หน้า อัดสำเนา

สุมาลี พรหมไทย การสำรวจความสนใจในการอ่านหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนชั้น  
มัธยมต้น วิทยานิพนธ์ ค.บ. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2503, 94 หน้า  
อัดสำเนา

สุรพล นาควาณิช การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน  
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรินญาณีพนธ์ ศศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521,  
184 หน้า อัดสำเนา

- สุรศักดิ์ สันติธัญญาโชค การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคใต้ ปรินญาณิพนธ์ ศศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 182 หน้า  
อัดสำเนา
- สุวนซ์ ศรีสง่า การศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนอายุ 8 ปี 9 ปี และ 10 ปี ปีการศึกษา 2515 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา  
ประสานมิตร 2516, 87 หน้า อัดสำเนา
- เสวก ใจสะอาด ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเหนือ ปรินญาณิพนธ์ ศศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 274 หน้า อัดสำเนา
- อศุขศักดิ์ สุนทรโรจน์ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในภาคใต้ของประเทศไทย ปรินญาณิพนธ์ ศศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 268 หน้า อัดสำเนา
- อรจิต ภูแพ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ปรินญาณิพนธ์ ศศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 288 หน้า อัดสำเนา
- อรพินท์ สวาสติพันธ์ ความสนใจในการอ่านเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประชาบาล 2 แห่ง ของจังหวัดพระนคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2511, 128 หน้า อัดสำเนา
- อรุณศรี กำลั้ง การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13 - 18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดกระบี่ นราธิวาส ภูเก็ต ยะลา และสงขลา ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2516, 234 หน้า อัดสำเนา

อวบ สาณะเสน "ทำหน้าที่อย่างไรเด็กจึงจะชอบอ่าน" รายงานการสัมมนาเรื่อง  
การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก หน้า 39 สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย  
2515

เอกรินทร์ สุนทรพงศ์ การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ  
13 - 18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์  
ศรีสะเกษ ปรินญาพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2516,  
191 หน้า อัดสำเนา

เอกวิทย์ ณ ถลาง "การพัฒนาถาณิชมของเด็ก : ข้อเสนอแนะบางประการ"  
หน้า 131 - 135 ในคुरुปริทัศน์ฉบับความรู้เกี่ยวกับเด็ก มกราคม 2522

เอื้อมพร ชัยพิพัฒน์ การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านของนักเรียนอายุ 13 - 18 ปี  
ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ และน่าน ปรินญาพนธ์ กศ.ม.  
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2516, 180 หน้า อัดสำเนา

Runyon, Richard P. Fundamental of Behavioral Statistics. New York,  
Addison - Wesley Publishing, 1967. 446 p.

ภาคผนวก

บรรณนิทัศน์

หนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทที่ 1

นิทานชาวบ้าน จำนวน 38 เล่ม

กรองแก้ว ปทุมานนท์ งานพิเศษ โดย กรองแก้ว (นามแฝง) ภาพประกอบโดย  
สุพันธ์ กรสวัสดิ์ โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 32 หน้า 5" x 3 $\frac{1}{2}$ "

ครอบครัวหนึ่งยากจนมากมีอาชีพจับปลาขาย ครอบครัวนี้มีลูกชายคนหนึ่งรักพ่อแม่ มีความกตัญญูไม่ยอมให้พ่อแม่ทำบาปจับปลา วันหนึ่งเด็กชายเห็นปลาถูกขังในคุ่มมีความสงสารคิดอยากช่วยปลา พอดีได้ยินปลาพูดว่าจะนำทองคำมาให้ถ้าปล่อยฉันไป เขาต่อรองว่าอยากได้งานพิเศษ เพื่อจะมีอาหารกินตลอดชีวิต เมื่อเขาปล่อยปลาไปปลาก็นำงานพิเศษมาให้จริง ๆ งานพิเศษที่ปลานำมาให้จะสัมฤทธิ์ผลตามปรารถนาอยู่ตลอดเวลาสามปีเท่านั้น เขาจึงนึกปรารถนาอาหารอร่อยมากมายให้พ่อแม่รับประทานและตั้งร้านขายอาหารจนร่ำรวย

กัมพูชนาฏ เปรมกมล ลูกหมูสามตัว ไทยวัฒนาพานิช 2522, 10 หน้า ภาพสี  
ประกอบ ขนาด 7 $\frac{1}{4}$ " x 10 $\frac{1}{2}$ "

นิทานประกอบภาพ ลูกหมูสามตัวสร้างบ้าน โดยแม่หมูให้ลูกทั้งสามตัวแยกตัวไปสร้างบ้านอยู่เอง ลูกหมูก็ยอมรับ โดยตัวแรกใช้ฟางสร้าง ลูกหมูป่าทำลายบ้านเพื่อจะจับลูกหมูกิน ลูกหมูรีบวิ่งหนีไปหาตัวที่สองซึ่งใช้ไม้สร้าง ก็ถูกหมูป่าตามไปทำลายบ้านไม้ลงอีก ลูกหมูสองตัวรีบวิ่งหนีไปหาลูกหมูตัวที่สาม ซึ่งใช้อิฐสร้างบ้าน หมูป่าตามมาพังบ้านที่สร้างด้วยอิฐไม่สำเร็จ ก็ปีนเข้าทางช่องหลังคา จึงตกลงไปในกะทะน้ำเดือดได้รับความเจ็บปวดมากวิ่งหนีไป ไม่มารบกวนลูกหมูทั้งสามอีกต่อไป

กัลยาณี บัวสรวง กระต่ายกับเต่า ภาพประกอบโดย เรื่องยูทซ์ ตีระวิรัช ปาณยา  
2522, 24 หน้า ขนาด 7" x 7 $\frac{1}{2}$ "

เรื่องกระต่ายอวดดี ชอบคุยโม้ว่าตนเองมีความสามารถในการวิ่งเร็ว เทียบชักชวนให้สัตว์ทั้งหลายมาวิ่งแข่งชนกับตนก็ไม่มีใครรับคำท้า แต่ผู้มีความเชื่อมั่นในตัวเองรับคำท้า จึงพร้อมกันไปเชิญหมาจิ้งจอกเป็นกรรมการตัดสิน กระต่ายวิ่งเร็วออกหน้าไปก่อน แต่ด้วยความประมาทว่าเต่าเดินช้าจึงไปนอนหลับกลางทาง เต่าผู้อดทนและมีความเพียรได้พยายามเดินไปเรื่อย ๆ ในที่สุดเต่าเป็นผู้ชนะในการแข่งขัน

จันเจ้า (นามแฝง) นิทานจากแมวน้อยเรื่องผู้ตัดสินคนใหม่ ภาพประกอบโดย วิน  
(นามแฝง) พับลิคเพรส 2522, 21 หน้า ขนาด 7" x 7"

ในป่าแห่งหนึ่งเป็นที่อยู่ของสัตว์ต่าง ๆ เช่น กระต่าย กวาง หมู นกแก้ว และนกป่า สัตว์ทั้งหลายต้องการเลือกเจ้าป่าเพื่อเป็นที่ปรึกษาเวลามีปัญหาเกิดขึ้น และช่วยตัดสินคดีถ้าเกิดการทะเลาะวิวาทกัน ในที่สุดได้ขอให้เสือทำหน้าที่เจ้าป่า เสือแสร้งทำเป็นว่าตนเป็นผู้ทรงความบริสุทธิ์ยุติธรรม แต่ใจจริงแล้วคอยหาโอกาสจะจับสัตว์ต่าง ๆ กิน วันหนึ่งกระต่ายมีปัญหาแย้งโหรกับนกป่า พวกมันไปหาเสือให้ตัดสินก็ถูกจับกินทั้งสองตัว สัตว์อื่น ๆ เห็นคังนั้นจึงกลัวและวิ่งหนีเสือจนทุกวันนี้

จันเจ้า (นามแฝง) เพื่อนเจ้าเล่ห์ ภาพประกอบโดย วิน (นามแฝง) พี.พี.  
2522, 23 หน้า ขนาด 7" x 7"

กวางกับนกตะขาบเป็นเพื่อนกัน หม่าป่าอยากกินกวางทำอุบายขอเป็นเพื่อนด้วย กวางใจดียอมรับ แต่นกตะขาบไม่รับ หม่าป่าได้หลอกกวางไปกินต้นข้าวของชาวบ้านและติดบ่วงของนายพราน กวางขอให้ช่วยหม่าป่าไม่ยอมช่วย แต่แอบอยู่หลังพุ่มไม้คอยว่าถ้าพรานมาแลเนื้อกวางตนจะได้กินเศษเนื้อด้วย นกตะขาบผู้มีความรักและจริงใจต่อเพื่อนเป็นห่วง ได้ตามมาช่วยกวางโดยบอกอุบายให้กวางทำเป็นตาย โดยนอนนิ่ง ๆ เวลาพรานเอาบ่วงออกให้วิ่งหนีตามที่นกจะบอกทางให้ กวางทำตามอุบายของนกตะขาบ

ขณะกวางออกกว้างที่นายพรานได้วางมีดตามไป หมายถึงว่ากวางแค่มืดกับไปถูกหมาป่า  
เจ้าเล่ห์ที่แอบอยู่หลังพุ่มไม้ตาย กวางปลอดภัย

ช่อม ปัญจพรรค สาวเจ้าปัญญา ภาพโดย สามารถ สุขสาธู โรงพิมพ์ครูสภา  
2520, 32 หน้า ขนาด 5" x 3 $\frac{1}{2}$ "

เศรษฐีตั้งปัญหาถามผู้เขานา 3 คน ถ้าตอบถูกจะให้โดยไมคิดค่าเช่าสิบปี ถ้าตอบ  
ไม่ถูกจะต้องย้ายออกไปอยู่ที่อื่น ผู้เขานาสองคนแรกรีบตอบทันทีเมื่อสิ้นคำหาปัญหาของ  
เศรษฐี โดยไม่คิดให้รอบคอบก่อนจึงตอบผิด ชาวนาอีกคนหนึ่งมีลูกสาวเป็นคนเจ้าปัญญา  
ช่วยพ่อของนางคิด และหาปัญหาถูก ความทราบถึงท่านเศรษฐี และเห็นว่าลูกสาวเป็น  
คนฉลาดมีความคิดรอบคอบ จึงขอแต่งงานกับลูกสาวชาวนา

ชুমพล อะทาสี หนูน้อยผู้อารี ภาพประกอบโดย ปรีดา ปัญญาจันทร์ ปาณยา  
2522, 23 หน้า ขนาด 10 $\frac{3}{8}$ " x 7 $\frac{1}{4}$ "

เด็กหญิงกำพร้าคนหนึ่ง เป็นคนใจดีมีเมตตากรุณาชื่อหนูน้อย อาศัยอยู่กับลุงป้าที่ชายป่า  
หนูน้อยเป็นคนขยันขันแข็งช่วยเหลืองานทางบ้านทุกอย่าง วันหนึ่งหนูน้อยออกไปเก็บฟืนที่  
ชายป่า ได้ช่วยลูกนกให้พ้นจากการถูกแมวกัด แมนกได้สลัดขนให้สามชนเพื่อเป็นการ  
ตอบแทนความใจดี หนูน้อยได้ให้ขนนกแก่เด็กที่กำลังร้องไห้ไม่หยุด แม่ของเด็กจึงให้  
สัมภาระหนึ่งเป็นการตอบแทน หนูน้อยเดินไปพบพ่อค้าที่กำลังกระหายน้ำ จึงแบ่งสัมให้พ่อค้า  
เขาตอบแทนโดยให้ผ้าแก่หนูน้อยหนึ่งผืน หนูน้อยเอาผ้าไปแลกกับลาของชายแก่ เพราะ  
ส่งสารลาที่ถูกชายแก่ตี และได้ให้ชายขานำเงินซื้อลาของตนเมื่อพบกับที่ชายป่า วันรุ่งขึ้น  
หนูน้อยจึงได้ทราบว่าชายขานำเงินคือพระราชอาของตน พระองค์ส่งลามาคืนและส่งของขวัญ  
มีค่ามาใหม่มากมาย ทำให้หนูน้อยและลุงป้ามีฐานะดีขึ้น มีความสุขสบายตลอดมา

อุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม หนูหนูยกับมะม่วง บรรณกิจ 2520, 22 หน้า

ภาพประกอบ ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 10\frac{3}{8}''$ ,

เด็กชายอายุน้อยราวเจ็ด - แปดขวบชื่อหนู เขาเป็นกนรูปร่างหน้าตาค่อนข้างซีริ่ว แต่เป็นคนมีน้ำใจซึ่งมีความกตัญญู เมื่อแม่ของเด็กชายเจ็บหมอบอกว่าให้กินมะม่วงแล้วจะหาย เด็กชายจึงถือตะกร้ามีฝาบิดออกไปหามะม่วง เดินไปตามทางก็แสดงกิริยานอบน้อม พุกไฟเราะ ถามหาคนมะม่วงตลอดทาง มีช่างใจคำตัวหนึ่งรูว่าตนมะม่วงอยู่ที่ไหนแต่ไม่ยอมบอกหนูหนู หนูหนูเดินต่อไปพุง งูอยากกินเด็กชายจึงพาไปที่ตนมะม่วง แต่หนูหนูรู้ทัน จึงรีบลงไปอยู่ในตะกร้าบิดฝาเสียก่อน งูจึงกินไม่ได้ พอดีช่างตามมาด้วยความหวงมะม่วง จึงเกิดวิวาทกับงูและตายทั้งสองตัว คืองูตัวขาดและช่างตกหน้าผา หนูหนูจึงเก็บมะม่วงมาให้มารดาได้ เมื่อมารดาขับประทานก็หายเจ็บ

ตะเพียน (นามแฝง) นางนกไส้กับช่าง ภาพประกอบโดย กะพง (นามแฝง)

โอเคียนสโตร 2522, 19 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

เรื่องของช่างเกเรตัวหนึ่ง ด้วยความที่หัวใจไม่มีเมตตากรุณาแม้แต่กับลูกนกเล็ก ๆ ที่ยังบินไม่ได้ แกล้งเหยียบลูกนางนกไส้ซึ่งทำรังอยู่ริมทางเดินตายทั้ง ๆ ที่แมนกโตอ่อนวอนขอร้องแล้ว ยังโคกลาวให้แมนกเจ็บใจอีกว่าสัตว์เล็ก ๆ อย่างนกนี้หรือจะมีทางหลักอันตรายช่างซึ่งมีหลักำลังร่างกายใหญ่โตโตโต แมนกจึงไปขอร้องกาให้ช่วยจิกลูกตาช่าง ขอร้องแมลงวันให้ไปวางไข่ที่แผลที่กาจิกไว้ เพื่อให้เกิดเป็นหนองกัดแผล และขอร้องกบให้ช่วยส่งเสียงร้องที่ริมหน้าผา เมื่อช่างตาบอดหูหนวกและได้ยินเสียงกบร้องอยู่สำคัญผิดคิดว่าเป็นบ่อน้ำ จึงเดินไปเพื่อจะค้ำน้ำจึงตกจากหน้าผาตาย

ตะเพียน (นามแฝง) ลิ่งเจ้าปัญญา ภาพประกอบโดย กะพง (นามแฝง)

ไอเดียนสโตร์ 2522, 19 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

ลิ่งกับนภกระสาเป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งชวนกันแข่งขันตะเบ็งเสียงร้อง เสียงของนภกระสาทำให้ลิ่งพลัดตกจากต้นไม้หล่นลงไปใบบ่อโคลนคูด มีสัตว์ต่าง ๆ ผ่านมาหลายชนิด ลิ่งร้องขอความช่วยเหลือให้บรรดาสัตว์เหล่านั้นช่วยดึงขึ้นด้วย แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ จนกระทั่งมีเสือดาวกำลังหัวผ่านมาเห็นเป็นโอกาสที่จะกินลิ่ง จึงช่วยดึงลิ่งขึ้นจากโคลนคูด ลิ่งรู้ในท่าทีของเสือดาวอยู่แล้ว จึงกิดหาทางเอาตัวรอด จึงออกอุบายให้เสือดาวก่อไฟใกล้กอไม้ ขณะที่เสือดาวกำลังยุ่งอยู่กับการเติมเชื้อไฟ ลิ่งก็หนีขึ้นต้นไม้ได้ ทำให้เสือดาวเป็นศัตรูกับลิ่งตั้งแต่นั้นมา

ตะเพียน (นามแฝง) เศรษฐีใจบุญ ภาพประกอบโดย กะพง (นามแฝง)

ไอเดียนสโตร์ 2522, 19 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

เรื่องเศรษฐีผู้มีใจเมตตาการุณาแก่ชายชอกชานสองคน เศรษฐีเห็นชายชอกชานใส่เสื้อผ้ามเก่า ก็ให้เสื้อผ้ามใหม่แทน ให้อาหาร และให้ที่พักค้างคืน แต่ความจริงแล้วชายชอกชานสองคนคือเทพเจ้าแปลงกายมาเพื่อลองใจทดสอบว่าเศรษฐีเป็นคนดีมีเมตตาการุณาแก่คนตกทุกข์ได้ยากจริงหรือไม่ เมื่อปรากฏว่าเศรษฐีมีความเมตตาการุณาและเป็นคนที่จริง เทพเจ้าจึงตอบแทนตามที่เศรษฐีต้องการ เศรษฐีปรารถนาอยากให้นำในบ่อกลายเป็นกะแซ (น้ำเมาอย่างหนึ่ง ทำจากน้ำหวานที่ได้จากต้นไม้ เช่น ต้นมะพร้าว ต้นตาล ต้นจาก เป็นต้น) ก็เป็นไปตามความปรารถนา แต่เศรษฐีไม่พอใจเพียงน้ำกระแซเท่านั้น พอมีก่อนอยากซื้อเหล้า เศรษฐีก็อยากให้นำในบ่อกลายเป็นเหล้า และอยากให้เหล้ากลายเป็นน้ำผลไม้ก็ในที่สุดชอกชานปลอมทั้งสองก็ปรากฏตัวให้เห็น และบอกแก่เศรษฐีว่า ท่านเป็นคนดีมีใจเมตตาการุณา แต่เป็นคนละโมภ ไม่รู้จักพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ จึงควรได้รับผลตอบแทนโดยจะไม่มีทั้งเหล้าและกะแซขายอีกต่อไป

ตะเพียน (นามแฝง) หมึกกับไม้ส่คร้อ ภาพประกอบโดย กะพง (นามแฝง)

ไอเดียนสโตร์ 2522, 19 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

เรื่องของหมึกซึ่งไม่มีการไตร่ตรองที่รอบคอบและไม่มีเหตุผลตัวหนึ่งนอนหลับอยู่ที่ต้นส่คร้อ เผลอมีลมพัดมาแรงทำให้กิ่งส่คร้อหักและตกลงไปโดนต้นกอหมึก ด้วยการที่ไม่มีน้ำใจที่จะอภัยให้กัน หมึกกลับโทษว่าเหวดคาที่สิ่งอยู่บนต้นส่คร้อแกล้งตน ด้วยความอาฆาตพยาบาท หมึกจึงแนะนำให้ชาวบ้านที่มาหาไม้สำหรับทำเกวียนให้ไปตัดต้นส่คร้อใหญ่คนนั้น ก่อนที่ชาวบ้านจะตัดต้นส่คร้อเหวดคาซึ่งตั้งสิ่งอยู่ที่ต้นส่คร้อก็ปรากฏตัวเป็นคนมาบอกชาวบ้านว่าถ้าอยากจะให้เกวียนแข็งแรงทนต่อการใช้งาน ควรจะใช้หนังหมึกมารองเพลากेวียนไว้ด้วย ดังนั้นทั้งหมึกและต้นส่คร้อก็ถึงกาลพินาสลงด้วยกัน เพราะต่างฝ่ายต่างไม่อภัยให้กัน ชาคสติพิจารณา และอาฆาตพยาบาทต่อกันและกัน

ตากับยาย (นามแฝง) นิทานพื้นบ้านของไทยเรื่องตากับยาย ภาพประกอบโดย อรุณ

วัชระสวัสดิ์ ดวงกมล 2521, 27 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{8}'' \times 4\frac{3}{4}''$

นิทานประกอบภาพบรรยายถึงชาวไร่ ตากับยาย ปลูกถั่วปลูกงาไว้ ขณะที่คันพืชออกฝักออกเมล็ดแล้ว ตากับยายส่งหลานคอยเฝ้าโลกาไว้ไม่โหมมากินพืชผล เพราะตายายจะไปธุระ แต่หลานไม่ได้เฝ้าพืชไร่ตามที่ตายายสั่ง นกมากินพืชผลเสียหายไปมาก ตายายกลับมาจึงตีหลาน หลานวิ่งหนีไปหานายพรานให้ช่วยยิงกา นายพรานไม่ช่วย จึงไปหา หนู แมว หมา ไม้สอน ไฟ น้ำ ช้าง โหมมาทำร้ายกันเป็นทอด ๆ แต่ก็ถูกปฏิเสธ จนสุดท้ายไปหาแมลงหวี่ แมลงหวี่ส่งสารหลานจึงรับปากช่วยเหลือ สัตว์ต่าง ๆ ไม่้สอน และนายพรานจึงยอมช่วยเหลือหลานของตายาย โดยไปช่วยยิงกา

ทวี มุขระโกษา และ สมชัย หงษ์ทองคำ นิทานชีวิตแบบไทยไทย พิมพ์ครั้งที่ 3

ไอเดียนสโตร์ 2520, 198 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $5'' \times 7''$

นิทานพื้นเมืองเรียบเรียงขึ้นประกอบคำสุภาษิตและคำพังเพยของไทย เพื่อความเพลิดเพลินและสอนคุณธรรม รวม 20 เรื่อง ดังตัวอย่างบางเรื่อง เช่น  
เรื่องที่ 1 นินทากาเลเหมือนเหน้าไม่ชอกช้ำเหมือนเอามีคมากรีดหิน

พ่อลูกสองคนเดินทางกลับบ้านโดยมีม้าเป็นพาหนะตัวเดียว ครั้งแรกพ่อขี่ม้า ลูกเดิน ก็มีชาวบ้านไม่พอใจว่าพอใจร้าย พ่อจึงลงจากหลังม้าเปลี่ยนให้ลูกขี่ไป ก็มีคนว่าลูกไม่รู้ คุณพ่อ ปล่อยให้คนแก่เดิน ทั้งสองคนจึงขึ้นขี่ม้าก็มีชาวบ้านว่าอีกว่าใจร้ายไม่เมตตากรรธา สัตว์ เขาจึงลงจูงม้าไปทั้งสองคน คนที่ขี่ม้าอีก ในที่สุดพ่อลูกก็คิดได้ว่า การจะทำอะไร ให้ลูกใจคนทุกคนเป็นไปไม่ได้ ถ้าคนเรามุ่งมั่นจะทำอะไรควรอดทนทำให้เสร็จ และมีมโน ทัศนคติของตนเองโดยไม่ต้องฟังคนอื่นติฉินนินทา เพราะจะทำงานไม่สำเร็จ

เรื่องที่ 2 ที่ใครที่มัน เศรษฐีมีลูกสาวสวยพยายามก็ดกนั้ไปให้ชายยากจนคนรักของ ลูกสาวได้แต่งงานกับลูกของตน โดยคิดอุบายทรมาณต่าง ๆ และลั่นวาจาว่า ถ้าชายหนุ่ม ลงไปอยู่ในบ่อน้ำที่หนาวเย็นได้ตลอดคืน เศรษฐีจะยินยอมยกลูกสาวให้ ในที่สุดด้วยอุบาย ของลูกสาว เศรษฐียอมให้ชายหนุ่มมาทำพิธีสู่ขอได้

ฯลฯ

บรรจบพันธุ์ นวรัตน์ ณ อยุธยา, คุณหญิง พระจันทร์คน้ำ ภาพประกอบโดย เชิงเพ็ชร อินทรชุต บรรณกิจ 2522, 23 หน้า ภาพสี่ประกอบ ขนาด  $10\frac{3}{8}'' \times 7\frac{1}{4}''$

คืนข้างขึ้นวันพระจันทร์เพ็ญคืนหนึ่ง หนูตัวเล็ก ๆ มองไปในสระเห็นเงาพระจันทร์อยู่ใน น้ำก็คิดว่าพระจันทร์จมน้ำ ด้วยความเมตตาสงสารกลัวพระจันทร์จมน้ำตาย จึงวิ่งไปหา สัตว์ต่าง ๆ มี เป็ด ม้า หมา ทุกตัวต่างมาช่วยกันดำน้ำ จะงมเอาพระจันทร์ขึ้นแต่ก็ช่วย ไม่ได้ จึงไปเรียกชาวนา ชาวนาไม่ทันคิดก็รีบมาที่สระน้ำก็ช่วยไม่ได้ จึงพากันไปหา พระราชา พระราชาก็ออกมากับทหารจะมาช่วยพระจันทร์ ในที่สุดเมื่อแหงนมองไปรอบ ๆ ก็รู้ว่าพระจันทร์ยังคงอยู่บนฟ้า ทุกคนจึงหัวเราะขบขันในความโง่เขลาของตนเองอย่าง สนุกสนาน

บรรจบพันธุ์ นวรัตน์ ๓ ยุทธยา, คุณหญิง แม่หมานารัก ภาพประกอบโดย เชิงเพียร

อินทรหุต บรรณกิจ 2522, 22 หน้า ภาพสี่ประกอบ ขนาด  $10\frac{3}{8}'' \times 7\frac{3}{8}''$

ครอบครัวหมาจิ้งจอกมีพ่อ แม่ และลูกสี่ตัว พ่อหมาเป็นผู้มีนิสัยขี้หว้อ แต่แม่หมาสงบเสงี่ยมอดทนขยันหมั่นเพียรจึงถูกขมขู่อยู่เสมอ วันหนึ่งพ่อและแม่หมาออกไปหากินเผอิญไปพบเสือโคร่งซึ่งจะจับพ่อหมาบ่มหากิน แต่แม่หมาตั้งสติใช้คำพูดล่อหลอกจนเอาตัวรอดได้ทั้งคู่ กลับไปหาลูกในโพรงที่โคนต้นไม้ได้อย่างปลอดภัย ทำให้พ่อหมาเปลี่ยนนิสัยกลายเป็นผู้สงบเสงี่ยมได้

แปลก สนธิรักษ์ นายงอยกับคนช่างพูด ภาพประกอบโดย สามารถ สุขสำราญ โรงพิมพ์

กรุสภา 2520, 32 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $5'' \times 3\frac{1}{2}''$

บุโรहितคนหนึ่งในเมืองพาราณสีเป็นคนช่างพูด เวลาประชุมมักพูดเสียคนเดียวไม่ให้โอกาสแก่ผู้อื่นบ้าง พระราชาจึงคิดหาวิธีแก้ไข พระองค์ได้พบนายงอยซึ่งชำนาญการคิดกรวดไปยังใบไม้ให้เป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ จึงพาไปในวังแล้วให้นายงอยนั่งหลังม้านที่เจาะเป็นช่องโหว่ไว้ ตรงกับปากบุโรहित เมื่อบุโรहितอยากพูดนายงอยก็ตีคัมภีร์และเข้าปากเรื่อยไปจนมูลแพะหมดตระนาน ในที่สุดบุโรहितรู้ตัว และแก้ไขนิสัยพูดมากได้สำเร็จ

แปลก สนธิรักษ์ พ่อค้าทอง ภาพโดย สามารถ สุขสำราญ โรงพิมพ์กรุสภา 2520,

31 หน้า ขนาด  $5'' \times 3\frac{1}{2}''$

เรื่องพ่อค้าสองคนมีชื่อว่า เสรีวัน ทั้งคู่ คนหนึ่งมีนิสัยขี้อึดขี้คนที่สองเป็นคนไม่ขี้อึดขี้ได้ไปเที่ยวหาซื้อของตามหมู่บ้านต่าง ๆ พ่อค้าที่ไม่ขี้อึดขี้ไปถึงบ้านของยายหลานคนหนึ่งซึ่งเคยเป็นคนร่ำรวยมาก่อน ยายมีตาอยู่ใบหนึ่งต้องการเอามาแลกของราคาเล็กน้อย พ่อค้าคนที่ขี้อึดขี้ไม่ยอมให้แลก กลับพูดว่าถาดนั้นไม่มีค่า แล้วก็เดินออกไปจากบ้านของยายหลานอย่างไม่วางใจดี ต่อมาพ่อค้าคนที่ขี้อึดขี้มาถึงยายกับหลานก็ขอแลกของอีก พ่อค้าคนนี้ได้ออกความจริงว่า ถาดเป็นทองคำ พ่อค้าคนขี้อึดขี้ให้เงินและสินค้าแลกเปลี่ยนสมคำของถาดทอง ฝ่ายพ่อค้าคนแรกกลับมาหวังจะมาขอแลกถาดใหม่ เมื่อผิดหวังว่าเพื่อนได้

ของร่ามากไปแทนที่จะเป็นคน ด้วยความโลภคิดเสียขายจนหัวใจแตกตาย

แปลก สนธิรักษ์ สุริยัน จันทร ภาพประกอบโดย ปรีเปรม เปลี่ยนบำรุง โรงพิมพ์  
คุรุสภา 2520, 32 หน้า ภาพสี่ประกอบ ขนาด 5" x 3 $\frac{1}{2}$ "

เด็กชายสองพี่น้องพ่อแม่ยากจน คนพี่ชื่อสุริยัน น้องชื่อจันทร เด็กทั้งสองถูกไล่ออกจากบ้านให้ไปหากินเอง ขณะพเนจรไปพระอินทร์ เล็งเห็นความทุกข์ยากของเด็กทั้งสองจึงให้เทพบุตรแปลงกายเป็นงูสูกับพียงพอน แสดงใบไม้ซึ่งเป็นยาวิเศษหนีใส่ตัวที่ตายให้ฟื้นขึ้นสู่อันใหม่ได้ สุริยันก็จำคนยาและเก็บเอาไปด้วย เมื่อเดินทางมาถึงเมืองสองเมือง คือเมืองกาสีและเมืองอินทบุรี พระราชาธิราชของสองนครนี้ตายด้วยถูกงูกัด และถูกเขี้ยวเสือด่า สองพี่น้องรับรักษาฟื้นขึ้นได้ จึงได้อภิเษกกันคนละเมือง สุริยัน จันทร มีความสุข ชังนึกถึงบุญคุณของบิดามารดาจึงไปเยี่ยมพร้อมทั้งมอบเงินทองสิ่งของให้ด้วยความกตัญญู

แมนมาลี ชวลิต กระต่ายเหี่ยวเสื่อ ภาพประกอบโดย ประยูร จรรยาวัชร์ สมาคม  
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2522, 28 หน้า ขนาด 3 $\frac{3}{4}$ " x 5 $\frac{1}{8}$ "

กระต่ายโกรธเสื่อที่คอยจับหากตัวกินเสมอ ๆ จึงคิดแกล้งให้เสื่อกินชีควายโดยหาคอกไม้มาปักบนชีควายจนเต็มแล้วหลอกว่าเป็นข้าวเหนียวเปียกพระอินทร์ หลอกให้ตีรังผึ้งจนผึ้งแตกตอยเสื่อเจ็บปวด แล้วก็วิ่งหนีเสื่อข้ามแม่น้ำโดยหลอกจระเข้ให้มาเรียงตอกันเป็นสะพานในที่สุดให้ทุกแก่งทุกขุ่นนั้นถึงตัว เพราะจระเข้ตัวสุดท้ายแกล้งจมตัวลงทำให้กระต่ายสำลักร้ำหลายครั้ง และกระต่ายคิดว่าไม่ควรหลอกผู้อื่นเลย

รัตนะ (นามแฝง) ค้างคาวทำไมจึงนอนห้อยหัว ภาพประกอบโดย วิน (นามแฝง)  
อุดมศึกษา 2522, 23 หน้า ขนาด 7 $\frac{1}{2}$ " x 6 $\frac{3}{4}$ "

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว สมัยที่สัตว์ยังพูดกันรู้เรื่อง หนูตัวหนึ่งเกเรมากจนถูกไล่ออกจากฝูง ขณะที่เดินไปเกิดความหิวมากจึงแอบขโมยไขนกกินหมดรัง แม่นกกลับมาไม่เห็นไข่เลยก็คิดว่าหนูเกเรกินหมด จึงไปฟ้องกล่าวโทษหนูเกเรกับพญานก จึงเกิดการทะเลาะวิวาทกันแค้นระหว่างนกกับหนูเป็นการใหญ่ ค้างคาวก็โดนลูกหลงด้วยเพราะรูปร่างคล้ายทั้งนกและหนู

แต่ค้างคามีนี้อีกกลับกลอกพยายามเอาตัวรอดโดยกางปีกอวดนกเมื่อจะถูกนกตีว่า ตนเป็นพวกนก และเอาหูออกอวดพวกหนูว่าตนเป็นพวกหนู ต่อมานกและหนูยุติการทะเลาะกัน ค้างคามในฐานะเป็นผู้มีนิสัยกลับกลอก จึงถูกลงโทษให้นอนห้อยหัวในเวลากลางวัน และออกหากินเวลากลางคืน จนทุกวันนี้

รัตนะ (นามแฝง) เตาหေး ภาพประกอบโดย วิน (นามแฝง) อุดมศึกษา  
2522, 23 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 6\frac{3}{4}''$

นกกระทงและเตาเป็นเพื่อนกัน นกกระทงบินไปในที่ต่าง ๆ พบเห็นสิ่งแปลกต่าง ๆ ก็นำมาเล่าให้เตาฟังเสมอ ๆ ทำให้เตาอยากเห็นเองบ้าง จึงขอร้องให้นกกระทงช่วยพาไป นกกระทงได้ไปชวนเพื่อนมาอีกตัวหนึ่ง ช่วยกันกางไม้ตรงปลายสองข้าง แล้วให้เตาคาบไม้ตรงกลางพร้อมทั้งกำซี่ไม้ให้เตาห้อยอะไรขณะที่พาดบินอยู่บนท้องฟ้า เมื่อถูกพาดบินผ่านมาพบ นกกระทงสองตัวคาบไม้คานอยู่มีเตางับไม้อยู่ตรงกลางก็หัวเราะเยาะ เตาโมโห ชาดสติ ลืมตัว อ้าปากว่ากา เลยตกลงมากระแทกดิน กระจุกออกมาอยู่นอกเนื้อเจ็บมาก ทำให้เดินช้าจนทุกวันนี้

รัตนะ (นามแฝง) นกกะปูดทำไม้จิ้งร้องเวลาน้ำขึ้น ภาพประกอบโดย วิน (นามแฝง)  
อุดมศึกษา 2522, 23 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 6\frac{3}{4}''$

สัตว์หลายชนิด เป็นต้นว่า หอยโข่ง กบ งู ผีเสื้อ นกคู้เหว่า นกกระทง มาชุมนุม คุยเล่นกัน หอยโข่งกับนกกะปูดเกิดท้าวแซงขำทะเลกัน ขณะที่หอยโข่งว่ายน้ำอยู่กลางทะเล เมื่อมีเรือสำเภาค้นมุ่งหน้าไปทางเดียวกัน หอยโข่งดีโอกาสเกาะเรือสำเภาก็ไปถึงฝั่งตรงข้ามได้ก่อนนกกะปูดซึ่งมีแว่นคุยโวอวดเพื่อน ๆ ข้างทาง นกกะปูดจึงตกเป็นฝ่ายแพตองทำตามคำสั่งของหอยโข่งผู้ชนะ โดยร้องให้สัญญาเวลาน้ำขึ้นเพื่อให้สัตว์เล็ก ๆ หนีน้ำทันจนทุกวันนี้

รัตนะ (นามแฝง) นกกาทำไมชนจึงเป็นสี่คำ ภาพประกอบโดย วิน (นามแฝง)

อุดมศึกษา 2522, 23 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}$ " x  $6\frac{3}{4}$ "

แต่ก่อนนานมาแล้วกาและนกยูงมีชนสี่ขาทั้งคู่และเป็นนักวาดรูป ชวนกันระบายสีลงบนขนของกันและกัน กาวาดไหนก็ยุ่งก่อนส่วขงามมากจนทำให้นกยูงลืมตัวบินไปอวดความงามกับนกอื่น ๆ เสียหลายวัน เมื่อกลับมานกยูงก็ระบายสีคำที่ชนของกาแล้วหลอกว่าต้องรอให้สี่คำแห่งก่อนจึงจะระบายสีอื่นทับให้สวยงาม นกยูงบินไปเที่ยวและยังไม่กลับมาระบายสีต่อให้กา กาก็มีชนดำจนบัดนี้

ลมูล รัตตากร คำอธิษฐานของดอกไม้ นวนอน 2522, 180 หน้า ภาพขาวดำ

ประกอบ ขนาด  $5'$  x  $7\frac{1}{4}$ "

รวมนิทาน 14 เรื่อง เช่น มังกรจำลง ผลกรรม ภาษานก หมาป่าเคราะห์ร้าย พลทหารหาญ รอยขุมที่ขอสอก ความฝันของขี้มสุติง ยักษ์หลับ คำอธิษฐานของดอกไม้ บ้านผีสิง แสนสกปรก ลูกหมี่สามตัว และจอมโจรกลับใจ เรื่องคำอธิษฐานของดอกไม้ เป็นเรื่องของดอกไม้สี่เหลืองต้นเล็กขึ้นอยู่ริมทะเลใกล้เชิงเขา ใต้อสนทนายักษ์เขาทำให้รูว่าตนเองอายุน้อยกว่าญเขามาก ทะเลก็ว่าตนอายุมากกว่าญเขาอีก แต่พระจันทร์ก็ว่าตนอายุมากกว่าทะเลอีก ดอกไม้รู้ดังนั้นไม่พอใจสภาพของตน จึงตั้งจิตอธิษฐาน ขอว่าชาติหน้าให้ตนสูงกว่าญเขา กว้างเหมือนทะเล และสวยงามเหมือนพระจันทร์

สมควร สกุสทอง นายป่าปะคนบาว ภาพประกอบโดย สมควร สกุสทอง

โรงพิมพ์คุรุสภา 2522, 32 หน้า ขนาด  $5$ " x  $3\frac{1}{2}$ "

ชายหนุ่มชาวพาราณสีสองคน ชื่อป่าปะกับปุณณะ นายป่าปะหลอกเพื่อนว่าจะหางานให้ทำแต่กลับนำไปขายเป็นทาสให้เศรษฐี ได้เงินแล้วนายป่าปะก็หนีไป ปุณณะไม่โกรธกลับตั้งใจทำงานของเศรษฐีเหมือนงานของตนจนเศรษฐีเห็นความซื่อสัตย์ ความขยันอดทน จึงยกลูกสาวให้ ปุณณะแต่งงานนำสินค้ำไปขายกรุงจีน กลางทาง

พบนายปาปะอ้างเอาบุญคุณและขอไปด้วย ด้วยความโลภได้คิดร้ายกับพวกลูกเรือจับ  
 ปุณณะทิ้งทะเลหวังจะให้ตาย แต่ปุณณะว่ายน้ำไปขึ้นที่เกาะแห่งหนึ่งได้ เป็นเกาะ  
 มหาสมบัติของฤๅษีผู้ทรงวิชาคุณ ด้วยความเป็นคนดีจึงได้สมบัติอันมั่งคั่งกลับบ้านมากมาย  
 ความร่ำรวยรู้ถึงปาปะเกิดความโลภอยากได้บ้าง จึงไปที่เกาะนั้นบ้าง แต่กลับถูก  
 สุนัขเฝ้าเกาะกัดตาย

สมบูรณ์ ถึงฆมานันท์ กระต่ายน้อยกับหินวิเศษ ภาพประกอบโดย สมชาย เวชวิทย์  
 บุรพาสาส์น 2522, 31 หน้า ขนาด 5" x 6 $\frac{1}{2}$ "

กระต่ายสองตัวพี่น้อง ชื่อดวงตัวหนึ่ง อีกตัวหนึ่งชื่อเต็ม พ่อของทั้งสองใช้ชีวิตวัยเยาว์  
 ลูกโดยใส่ก้อนหินลงในกระบอกทุกวันที่เป็นวันพระจันทร์เพ็ญ และให้ทั้งสองใส่เองต่อมา  
 ทำให้ลูกกระต่ายทั้งสองพยายามหากก้อนหินสวย ๆ มาใส่ ในวันครบหนึ่งปีดวงไปพบ  
 ก้อนหินสีเขียวสวย ภายหลังดวงรู้ว่า เป็นหินวิเศษเวลาที่ถือหินสีเขียวอยู่นึกอะไรได้  
 อย่างนั้น พ่อก็ดวงพบเสือโคร่งอวางกระทันหัน ด้วยความตกใจดวงนึกให้ตัวเอง  
 เป็นก้อนหินเพื่อเสือจะได้กัดไม่เข้า ดวงเลยกลายเป็นก้อนหินแล้วกลับคืนเป็นกระต่าย  
 อย่างเดิมไม่ได้ พ่อแม่และสัตว์ต่าง ๆ พากันตามหาเป็นเวลาหลายเดือน จนกระทั่ง  
 เต็มพบก้อนหินสีเขียวซึ่งเป็นหินวิเศษ เขาเผชิญถึงดวงและพูดปรารถนาอยากให้ดวง  
 มาอยู่ด้วย ดวงจึงกลับคืนเป็นกระต่ายได้ดังเดิม

สมบูรณ์ ถึงฆมานันท์ บทเรียนของฝ้าย ภาพประกอบโดย ปรีดา ปัญญาจันทร์  
 ชมรมเด็ก 2522, 24 หน้า ขนาด 5" x 6 $\frac{1}{2}$ "

ฝ้ายเป็นหลานของเด็กชายป้อมเลี้ยงไว้ นิสัยไม่ดีซื่อฉลาด ชอบรังแกสัตว์อื่น  
 เห็นของ ๆ คนอื่นดีกว่าของ ๆ ตนเสมอ วันหนึ่งมองออกไปนอกบ้านเห็นสนามหญ้า  
 ของบ้านอื่นก็มีความรู้สึก ว่า หญ้าบ้านโน้นสดกว่าหญ้าในบ้านของตนและอยากไปกิน  
 ห่านที่เขียวชวนเพื่อน ๆ สัตว์ก็ไม่มีใครไปด้วย ดวงก็ทักท้วงตักเตือนว่าของ ๆ ตนเอง  
 นั้นสดเขียวอยู่แล้ว และการออกไปนอกบ้านก็มีอันตรายมาก แต่ฝ้ายก็ถือไปจนได้

พอไปถึงจึงพบความจริงและจวนจะถูกสัตว์อื่นขบกัดทำร้าย ฝ่ายวิ้งหนีกลับและได้รับความช่วยเหลือจากสุนัขจึงรอดพ้นอันตรายและประพาศิตนเปลี่ยนนิสัยเป็นที่ใด

สลิลดา ทศานนท์ มะม่วงวิเศษ ภาพประกอบโดย สุพันธ์ กรสวัสดิ์ โรงพิมพ์คุรุสภา  
2520, 32 หน้า ขนาด  $5\frac{1}{8}'' \times 3\frac{5}{8}''$

ประวัติของคำบลมะม่วงวิเศษ ในเรื่องมีพี่น้องสามสาวเป็นบุตรคนยากจน แม่ลำเอียงรักแต่ลูกสาวคนโตเพราะสวย และไม่คอยให้ทำงาน ลูกสาวคนที่สองข้างประจบก็ไม่คอยให้ทำงานเช่นกัน คนสุดท้ายขยันทำงาน วันหนึ่งเธอพาเปิดไปเลี้ยงที่ริมลำธาร พบหมวกสีแดงจึงเก็บมา ในที่สุดเจ้าของหมวกคือชายแคะได้นำแม่คมะม่วงมาแลกหมวกคืน สั่งให้เอาไปปลูก เป็นมะม่วงวิเศษออกลูกทีละผล สีทอง คนอื่นจะเก็บมะม่วงไม่ถึงนอกจากเจ้าของเท่านั้น วันหนึ่งมีเจ้าชายผ่านมาและอยากได้มะม่วง พี่สาวทั้งสองพยายามจะนำมะม่วงไปถวาย แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ ในที่สุดลูกสาวสุดท้ายนำมะม่วงไปถวายเจ้าชายและได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าหญิงอยู่ในวัง มีความสุขตลอดมา

สโลบอดกิน, ดุยส์ ยักษ์ใจดี เรียบเรียงโดย ปิยดา วนันท์ (นามแฝง)

ภาพประกอบโดย เตริยม ชาชุมพร ชมรมเด็ก 2520, 44 หน้า ขนาด  $5\frac{1}{4}'' \times 7\frac{1}{2}''$

ยักษ์ใจดี แต่ชาวบ้านกลัวเพราะเวลามาที่หมู่บ้านยักษ์มีเสียงดังมาก ทุกคนฟังเสียงยักษ์พูดไม่รู้เรื่องเลย ทำให้พอมตทูนวกเจ้าเล่ห์แกล้งบอกว่า ยักษ์ต้องการพืชผลผลิตของชาวบ้านจำนวนมากให้ขนไปให้บนภูเขา ชาวบ้านก็อดร้อนกันมาก เผอิญหนูน้อยแควนโตลีนตกอยู่ในบ่อน้ำร้าง ได้ยินคำพูดของยักษ์และฟังรู้เรื่องจึงเล่าใหญ่ของตนฟัง ในที่สุดชาวบ้านก็รู้ובายและจับพอมตเจ้าเล่ห์ได้ ยักษ์จึงมีโอกาสดูคุยกับมนุษย์ได้ โดยไว้นวดตราเพื่อเป็นเครื่องช่วยกรองเสียงเวลาพูด ทำให้เสียงดังลดลงและเป็นเพื่อนกับมนุษย์ได้

สัญญา จักदानนท์ อัสป ภาพประกอบโดย วิน (นามแฝง) ที. พี. 2522,  
14 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{4}'' \times 10\frac{1}{3}''$

นิทานภาพประกอบสามตอน ตอนที่ 1 แนะนำให้รู้จักอัสปเจ้าของนิทาน ตอนที่ 2 เรื่องราชสีห์กับตัวเห็บ เห็บต่อสู้กับราชสีห์ กระโดดกัดคอราชสีห์จนชนะเพราะเห็บตัวเล็ก ราชสีห์ไม่มีทางทำร้ายได้ เห็บเกิดความหยิ่งลำพองใจ กระโดดไปมาจนไปติดใยแมงมุม จึงถูกจับกินเป็นอาหาร ตอนที่ 3 เรื่องหมาจิ้งจอกกับนกกระสา เมื่อหมาจิ้งจอกมีกางปลา คิดค้อจึงไปว่าจ้างให้นกกระสาช่วยคาบกางปลาออกจากคอของตนด้วย เมื่อนกกระสาทำงานเสร็จ หมาจิ้งจอกกลับพาลว่าดาตนงับนกกระสาเสียก็ตายแล้ว นกกระสาจึงรู้ว่า การทำคุณกับคนพาลไม่มีสิ่งจะไม่ได้ประโยชน์ กับทั้งอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตอีกด้วย

สายสิงห์ ศิริบุตร, ม.ร.ว. พญากวางทอง ภาพประกอบโดย อรุณ วัชรระสวัสดิ์  
ดวงกมล 2520, 22 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

เรื่องเดิมเป็นนิทานชาดก เล่ากันว่า เป็นเรื่องราวของพระพุทธรเจ้า เมื่อเสวยชาติ เป็น พญากวางทอง . . . ซึ่งเป็นกวางรูปร่างงามสง่าขนสีเหลืองเหมือนทอง เป็นหัวหน้าฝูง มี กวางบริวาร 500 ตัว อาศัยหากินในป่ามฤคทายวัน พระราชาผู้ครองแคว้นนี้ออกล่าเนื้อ บอย ๆ ทำให้บรรดากวางทุกตัวต้องหลบหนีด้วยความหวาดกลัวหาความสุขไม่ได้เลย พญากวางทอง เวหนบริวารมากจึงไปตกลงกับพญากวางดำซึ่ง เป็นหัวหน้ากวางอีกฝูงหนึ่ง และ พระราชาว่า จะผลัดเวรกันในบรรดากวางฝูงละตัวไปเป็นเหยื่อให้พระราชาฆ่า เพื่อให้ ตัวอื่นที่ไม่ได้เป็นเวรต้องถูกฆ่าได้มีความสุข ไม่ต้องหลบหนีจนไม่เป็นอันหากิน วันหนึ่งถึง เวรของนางกวางซึ่งกำลังท้องแก่ใกล้คลอด นางกวางรักและห่วงลูกในท้องซึ่งจะต้องมา พลอยเสียชีวิตพร้อมกันนาง จึงไปขอร้องพญากวางทองให้ไปตายแทนนางก่อน พญา- กวางทองมีความเมตตาจึงยอมไปเพื่อสละชีวิตของตนแทนนางกวาง พระราชาผู้ครองแคว้น เห็นพญากวางมาไหว้ในวันนี้ทั้ง ๆ ที่พระองค์ได้โปรดยกไว้ว่าพญากวางไม่ต้องมาเข้าเวร และเมื่อพระราชาทราบเรื่องราว พระองค์ก็คิดถึงถึงความรักชีวิตของสัตว์ทั้งหลาย ตั้งแต่ นั้นมาพระองค์ก็เลิกฆ่า เลิกล่าสัตว์และไม่ให้ผู้อื่นฆ่ากวางในป่ามฤคทายวันอีกต่อไป

สิรินทร์ ช่างโซติ และ กัมพูชนาฏ เปรมกมล เจ้าชายกบ ไทยวัฒนาพานิช 2522,  
10 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $7\frac{1}{4}'' \times 10\frac{1}{4}''$

นิทานประกอบภาพ เรื่องเจ้าหญิงองค์หนึ่งทำลูกบอลทองตกลงไปในสระ กบรับอาสา  
งมให้ แต่สัญญากับเจ้าหญิงว่าจะต้องได้ติดตามเจ้าหญิงตลอดเวลา เมื่อได้ลูกบอลแล้ว  
เจ้าหญิงทำแก้มล้มสัญญาหนีเข้าวังไปไม่รักษาคำพูด กบตามไปเรียกเจ้าหญิงที่หน้าประตู  
พระบิดาของเจ้าหญิงจึงเตือนให้ทำตามสัญญาให้รักษาคำพูด กบจึงได้ร่วมโต๊ะเสวย เวลา  
นอนกบขึ้นไปนอนบนเตียงเดียวกัน เจ้าหญิงโกรธมากจับกบโยนไปโดยแรง หันไคนั้นกบ  
กลับกลายเป็นเจ้าชาย เพราะถูกสาปไว้ และในที่สุดได้แต่งงานกัน

สิรินทร์ ช่างโซติ และ กัมพูชนาฏ เปรมกมล หมีสามตัว ไทยวัฒนาพานิช 2522,  
10 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $7\frac{1}{4}'' \times 10\frac{1}{4}''$

นิทานประกอบภาพ เรื่องหนูน้อยผมทองไปเที่ยวป่า พบบ้านของหมีสามตัวก็เข้าไป  
โดยที่เจ้าของไม่อยู่ หนูน้อยผมทองถือโอกาสกินข้าวซามเล็กหมด นั่งเก้าอี้ตัวเล็กหัก  
และนอนหลับบนเตียงนอนตัวเล็ก จนกระทั่งหมีสามตัว คือ พ่อ แม่ และลูกกลับมา  
ต่างก็แปลกใจที่เห็นร่องรอยว่ามีคนละเมิด เข้ามาในบ้านและทำข้าวของแตกหัก เมื่อหนูน้อย  
ผมทองตื่นเห็นเจ้าของบ้านเป็นหมีก็ตกใจวิ่งหนีและไม่กลับไปบ้านหมีในป่าอีกเลย เพราะ  
ละอายใจที่ละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น

สิริมา (นามแฝง) เกียจคร้านเจ้าปัญญา พิมพ์ครั้งที่ 2 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย  
2522, 20 หน้า ขนาด  $3\frac{3}{4}'' \times 5\frac{1}{8}''$

หญิงคนหนึ่งมีลูกชายคนเดียว ลูกชายไม่ได้ทำงานอะไรชอบนั่งคิดตลอดวัน จึงถูกเพื่อนบ้านว่าเป็นคนเกียจคร้าน วันหนึ่งแม่ห่อข้าวให้และใช้ให้ไปตัดฟันในป่า เมื่อรับประทานข้าวห่อแล้วมีพวกมดมากินข้าวห่อ เขาจึงเดินตามทางของมดไปเรื่อย ๆ เข้าไปในโพรงไม้และพบทอง จึงตั้งใจนำทองกลับบ้าน ระหว่างทางพบชายแก่ซึ่งข้างมากก็ขอแลกกับทองเพราะถือหนัก ซึ่งข้างโยกเขกมากก็ขอแลกกับม้าของคนอื่น ม้าพยศจึงขอแลกกับไก่ต่อไป อู่มไก่ไม่เป็นก็ไปขอแลกกับกังหันเด็กเล่น พอเบื่อก็ไปขอแลกกับขนมครกสี่ลูก กินเสียเองสองลูกอีกสองลูกจะนำไปฝากแม่ ระหว่างทางจะลงเล่นน้ำจึงเอาขนมครกวางไว้ อีกรามาคาบไปหมด กลับบ้านถูกดูเขาก็ไม่เคียดกรอน ต่อมาพระราชานำหมาไปรักษาพระธิดาซึ่งประสูติเป็นผีที่พระโอรสดูแล เขารับอาสาโดยใช้ปัญญาเล่าเรื่องราวที่ซับซ้อนของเขาให้พระธิดาฟัง ทำให้หัวเราะจนหนองแตกจากผี เขาจึงได้รางวัลคือพระธิดาเป็นคู่ครอง

สุภา สิริสิงห์ เจ้าหญิงกับขนมผิง โดย ปียดา วนนันทน์ (นามแฝง) ชมรมเด็ก  
2522, 46 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $5\frac{1}{8}'' \times 7\frac{3}{8}''$

เรื่องเจ้าหญิงกับขนมผิง เป็นตำนานของเครื่องเคลือบดินเผาเป็นเรื่องในประเทศจีน เจ้าหญิงลูกสาวชอบเล่นของธรรมดา เช่น ดินเหนียวปั้นเป็นแผ่นดินสมมุติว่าเป็นขนมผิง เมื่อมังกรร้ายบุกเข้ามาพันไฟใส่ขนมผิงของเจ้าหญิง ทำให้แผ่นดินเหนียวกลายเป็นกระเบื้อง เจ้าหญิงชอบใจจึงปั้นอีกมากมาย แต่วันหนึ่งมังกรแอบเข้าวังมาทางหน้าต่าง ไต่เหยียบลงบนดินเหนียวที่กลายเป็นกระเบื้องตกจากขอบหน้าต่างเสียงดัง ทำให้คนในวังตื่นรู้ตัวว่ามังกรร้ายมา และมังกรก็หนีออกไปเพราะหนวกหูกระเบื้องแตก ตั้งแต่นั้นมาชอบแต่สั่งการให้ทหารปั้นดินเหนียวอบความร้อนให้แข็งวางไว้ทั่ววัง แม้แต่นโตะเสวยเป็นงานข่าวจนทุกวันนี้

อักษรบัณฑิต นิทานสำหรับคุณหนู อักษรบัณฑิต 2521, 96 หน้า ภาพประกอบ ขนาด 5"x7"

รวมนิทาน 20 เรื่อง คือ พญาช้างเผือก เด็กโง่ นิทานไม่รู้จบ ผู้กตัญญู  
 ลิงเจ้าเล่ห์กับกระต่ายแสนกล เขี้ยวกับสุนัขจิ้งจอก เต่าเกียจคร้าน มาถึกกับ  
 ทหาร ลมกับดวงอาทิตย์ กระต่ายผู้มีเพื่อนมาก มากับลา ลากับหมาป่า เขี้ยว  
 กับผู้ทรนง เพื่อนตาย พญาเนื้อทอง หนูแก่เจ้าเล่ห์ คนจนกับทาน เป็นต้น  
 แต่ละเรื่องจะมีคำสรุปตอนท้ายคล้ายสุภาษิต เช่น พญาช้างเผือก เป็นเรื่อง  
 ความกตัญญูกตเวที เป็นสมบัติของคนดี และเรื่องเด็กโง่ เป็นความโง่ที่เป็น  
 อันตรายต่อตนเอง

อุไร สนิทวงศ์ นิทานจากดวงดาว โดย อ. สนิทวงศ์ (นามแฝง) ชมรมเด็ก  
 127 หน้า ภาพประกอบ ขนาด 5" x 7 $\frac{1}{4}$ "

รวมนิทาน 16 เรื่อง คือ สร้อยทอง ความลับของลา ไช้ทอง โชคของกาซิม  
 เพลงของซิลวาเคอร์ รูปหินมหัศจรรย์ เจ้าหญิงตุ๊กตา ปีกฟริดและแสนคำ เพื่อน  
 ทรยศ คนซี้ตระหนี่ รางวัลความโลภ วีรบุรุษจำเป็น ลิงตะกละ เจ้าหญิงนกยูง  
 วีรบุรุษน้อย เงาของซูซี่ แต่ละเรื่องเป็นนิทานสั้น ๆ เช่น สร้อยทอง เป็นเรื่อง  
 สร้อยพระต่อของราชินีที่หายไป เพราะลิงชโมยแคะไม้มีไคร้รู เสนาได้จับชายตัดฟัน  
 หาวว่าเป็นชโมย ชายตัดฟันซัดว่าสาบไวที่เสาะรู้ ซัดต่อ ๆ กันไปเพราะความกลัว  
 ว่าจะถูกตัดคอ ในที่สุดพระราชารูความจริง จึงปล่อยตัวทั้งหมดเป็นอิสระ เสนา  
 ฉลาดคนหนึ่งคิดหาวิธีที่จะได้สร้อยพระต่อกัน โดยจับลิงอีกตัวหนึ่งมาแต่งตัวใส่สร้อย  
 ให้เห็น ลิงชโมยจึงไปนำสร้อยของพระราชินีมาใส่บ้าง จึงจับตัวชโมยที่แท้จริงได้  
 เป็นต้น

## ประเภท 2 - วรรณกรรมปัจจุบัน จำนวน 40 เล่ม

กรรณิการ์ สัจกุล ไขข้อหา ภาพประกอบโดย วีระ สัจกุล บรรณกิจ 2521,  
23 หน้า ขนาด  $10\frac{1}{2}'' \times 7\frac{1}{2}''$

แม่ไก่ตัวหนึ่งมีไข่สีฟอง ไข่ใบสุดท้ายออกมีขาเพื่อจะได้ออกไปเที่ยวดูโลกภายนอก แม่ไก่พยายามอธิบายว่าให้รอเวลาอีกเล็กน้อย ลูกไก่ก็จะฟักเป็นลูกเจี๊ยบมีขาของตนเอง จะไปไหน ๆ ก็ได้ แต่ลูกไข่ไม่เชื่อ วันหนึ่งเมื่อแม่ไก่ไม่ยอมออกไปหาอาหาร ไข่ก็กลิ้งหนีจากรังไป ใต้พบสัตว์ต่าง ๆ หลายอย่าง ไข่น้อยก็พยายามหุคขอแบ่งขาจากสัตว์เหล่านั้นเพื่อจะเดินให้สะดวก สัตว์ทั้งหลายไม่ให้ สุดท้ายได้พบงูซึ่งไม่มีขาเลย งูผู้อารีได้สอนให้เข้าใจถึงลักษณะขาของสัตว์แต่ละชนิดจะเป็นลักษณะเฉพาะตัว ไข่แทนกันไม่ได้ ซึ่งทำให้ไข่เข้าใจเหตุผลและยอมรับความจริง จึงรีบกลับรังและได้รับการฟักออกเป็นลูกเจี๊ยบมีขาของตัวเองสมปรารถนาในวันรุ่งขึ้นนั่นเอง

กานต์มณี สักดิ์เจริญ ตะเพียนดำ ภาพประกอบโดย ธีระชัย อนันตทานนท์ บรรณกิจ 2521, 19 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 10\frac{3}{4}''$

ในสระแห่งหนึ่งเป็นที่อยู่ของลูกปลาหลายชนิด มีลูกปลาคะเพียนตัวหนึ่งสีดำ มีนิสัยดี ชอบเห็นเพื่อนรัก ชยน์ ลูกปลาทุกตัวอยู่กับด้วยความสุข วันหนึ่งมีปลาซ่อนตัวใต้หลังกามาที่ลงมาตกลงในสระแห่งนี้ ได้กินลูกปลาต่าง ๆ เสียหลายตัว ลูกปลาคะเพียนดำช่วยให้พวกพี่ ๆ หลุดพ้นจากการถูกกินด้วยสติปัญญาและความกล้าหาญ โดยคิดอุบายวางตำแหน่งลูกปลาแต่ละตัวในขณะว่ายน้ำให้เหมือนกับปลาใหญ่ ๆ ตัวหนึ่ง และตะเพียนดำว่ายนำในตำแหน่งลูกตาของปลาใหญ่นั้น

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ สี่คือคิดถึงบ้าน ภาพประกอบโดย สุธรรม ประณมศรี บรรณกิจ  
2521, 31 หน้า ขนาด  $10\frac{3}{8}'' \times 7\frac{1}{2}''$

ลูกช่างเล็ก ๆ ตัวหนึ่งชื่อสี่ต่อถูกเลี้ยงในส่วนสัตว์ดุสิต เด็ก ๆ ที่ไปเที่ยวสวนสัตว์รักและเมตตาลูกช่างมาก น่ากลัวขอยไปฝากสี่ต่อเสมอ ทำให้สี่ต่อมีความรักเด็ก ๆ มาก วันหนึ่งสี่ต่อถูกส่งไปสวนสัตว์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา โค้บสัตว์แปลก ๆ หลายชนิด แต่ในใจของสี่ต่อรู้สึกคิดถึงเมืองไทย และเด็ก ๆ ที่อยู่เมืองไทย ไม่ยอมกินอาหาร จนในที่สุดพบเด็กไทยที่เคยเล่นด้วยจึงค่อยมีความสุข คลายเหงาหายเซื่องซึมลงได้

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ อุฐน้อย ภาพประกอบโดย สุธรรม ศิริทิพย์สาคร บรรณกิจ  
2522, 15 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 10\frac{3}{8}''$

เป็นเรื่องอ่านสนุกสำหรับเด็กเกี่ยวกับลูกสัตว์ต่าง ๆ มีลูกหมี ลูกช่าง ลูกเสือ ลูกกระรอก ลูกลิง ต่างก็อิจฉาอุฐ ซึ่งมีมารยาทดีและคิดว่าราชสีห์ซึ่งเป็นเจ้าป่ารักลูกอุฐมากกว่า จึงคิดหาวิธีแกล้งโดยลูกสัตว์ต่าง ๆ แอบอยู่ตามที่ต่าง ๆ และบนต้นไม้ กอຍหาโอกาสจะห่มผลไม้ใส่ลูกอุฐให้เจ็บปวด แต่ขณะที่ลูกเสือไปหลอกลพมาใกล้จะถึงสถานที่นั้นแล้ว ลูกอุฐกลับใจอย่างกระทันหัน โดยบอกว่าราชสีห์ไม่โหดร้ายเหมือนที่ตนเคยได้ยิน ลูกอุฐจึงพ้นจากการเจ็บตัวเพราะมีระเบียบวินัยเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ส่วนลูกสัตว์อื่น ๆ ยังมือไม้หันทำลูกมะพร้าวหล่นใส่พวกที่ช่วยกันคบคิดตอ้งเจ็บตัวไปตาย ๆ กัน

เกรฟส์, โรเบิร์ต หนังสือปกเขียว แปลจาก The Big Green Book โดย สายานา (นามแฝง) ภาพประกอบโดย มอริส เซนคัก ดวงกมล 2522, 59 หน้า ขนาด  $5'' \times 7\frac{3}{8}''$

นิทานแปลประกอบภาพวาด เรื่องเด็กชายชื่อแจ๊คไปพบหนังสือเก่า ๆ ปกสีเขียว ซึ่งเป็นเวทมนต์คาถาต่าง ๆ เขานำคาถาไปใช้กับลุงและป้า เป็นการแกล้งคนผู้ใหญ่ที่ชอบสอนเด็ก ๆ บ่อย ๆ ให้ทำนั่น ทำนี่ ทำนั่นไม่ได้ ทำนี่ไม่ได้ แต่ตัวผู้ใหญ่เองก็ก็แต่สอนและออกคำสั่งเท่านั้น แต่ตัวเองปฏิบัติไม่ได้ เขาเสกให้กระต่ายเป็นฝ่ายไล่สุนัขจนทุกวันนี้

จาดุรงค์ อาจารย์ และ วสันต์ อติศัพท์ หางนกยูงแสนสวย พี.พี. 2521, 22 หน้า  
ขนาด  $7" \times 6\frac{3}{4}"$  (ชุดหนังสือเด็กอันดับที่ 5 นิเวศน์วิทยาสำหรับเด็ก)

เล่าถึงความเจริญเติบโตของต้นหางนกยูง เริ่มตั้งแต่ยังเป็นต้นเล็ก ๆ จนกระทั่งเติบโต มีร่มเงาให้คนนั่งพักผ่อนแดด หลบฝน ภาลเวลาผ่านไป ผ่านฤดูกาลเทศกาลตามวัฒนธรรม ประเพณีนิยมต่าง ๆ เช่น วันเข้าพรรษา วันสงกรานต์ วันลอยกระทง จนกระทั่งอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ต้นหางนกยูงถูกรบกวนจากควันพิษ อากาศสกปรก ในที่สุดก็เหี่ยวเฉาตายไป ผู้คนก็ได้รับความเดือดร้อนขาดร่มเงาจากต้นหางนกยูง ต้องนำเมล็ดไปเพาะปลูกใหม่

จิระประภา บุญนิศย์ หลายทองหล่อ ภาพประกอบโดย พิพโพล อรชุนกะ ปาณยา  
2521, 26 หน้า ขนาด  $10\frac{3}{8}" \times 7\frac{1}{4}"$

หลายทองหล่อเป็นช่างที่ลุงหมงเลี้ยงไว้ และโตขายให้ต่างประเทศเพื่อนำไปเลี้ยงในสวนสัตว์ หลายทองหล่อกคิดถึงลุงหมงเจ้าของเดิมมากเพราะความรักระหว่างกัน เจ้าของสวนสัตว์จึงต้องจ้างลุงหมงไปต่างประเทศเพื่อเลี้ยงดูช่างตัวนี้ มันจึงมีความสุขและมีเพื่อนมากมายในสวนสัตว์ต่างประเทศ

เจิดฉาย เขมวิษานุรัตน์ ตุ๊กแกผู้อาภัพ พิมพ์ครั้งที่ 2 ภาพประกอบโดย ฟิลิปจัง  
สุริยบรรณ 2520, 32 หน้า ขนาด  $7" \times 9\frac{3}{8}"$

ครอบครัวตุ๊กแกพ่อแม่และลูกน่ารักสองตัว อาศัยอยู่บนชื้อในบ้านภารโรง ลูกตุ๊กแกเห็นเด็กภารโรงโรจนารักกำลังนอนเล่นอยู่คนเดียว จึงส่งเสียงร้องทักทาย เด็กร้องไห้กลัวเสียงตุ๊กแก ทำให้ภารโรงไล่ไม่ให้อยู่ในบ้าน จึงต้องพากันออกจากบ้านไปอยู่บนต้นไม้ ใต้แคแอบดูเด็ก ๆ เล่นกัน และไม่เข้าใจว่า ทำไมเด็กจึงกลัวเสียงร้องของตุ๊กแก ทั้ง ๆ ที่เป็นสัตว์น่ารัก

ชไวเซอร์, อัลเบิร์ต หนูน้อยเด็กดี พิมพ์ครั้งที่ 2 สุริยบรรณ 2521, 25 หน้า  
ขนาด 7" x 8 $\frac{1}{2}$ "

ชีวประวัติของ อัลเบิร์ต ชไวเซอร์ ซึ่งเป็นคนที่มีใจเมตตาต่อสัตว์และเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน เขาเป็นนักออร์แกนเล่นในโบสถ์ สนใจเรื่องศาสนาและอยากช่วยเพื่อนมนุษย์ให้พ้นทุกข์ จึงเรียนเป็นแพทย์ เมื่อสำเร็จแล้วได้ไปอยู่ในแอฟริกา ช่วยคนผิวดำตลอดชีวิต จนได้รับการยกย่องในฐานะผู้รับใช้พระเจ้า

เซน, หวาง เสื้อหนาวสามตัว ภิรพันธ์ แบล้และเรียบเรียงโดย อนุวัช (นามแฝง)  
ภาพประกอบโดย โห เขยย จัง พี พี. 2521, 15 หน้า ขนาด 5" x 7 $\frac{1}{4}$ "

เด็กหญิงซิ่นผู้มีใจเอื้อเฟื้อ ได้ยื่นพยากรณ์อากาศจากวิทยุตอนก่อนจะออกจากบ้านไปโรงเรียน ว่าวันนี้อากาศจะหนาวเย็นมาก จึงขอให้แม่เตรียมเสื้อหนาวใส่กระเป๋าให้สามตัว ซิ่นจะเอาไปเผื่อเพื่อนอีกสองคนที่แม่ของเพื่อนออกจากบ้านไปทำงานตอนเช้ามืดแล้วคงจะไม่ได้ฟังคำพยากรณ์อากาศ และไม่มีเวลาหาเสื้อหนาวให้ลูก ตอนบ่ายอากาศหนาวเย็นลงจริง ๆ เพื่อนสองคนที่ซิ่นเอาเสื้อมาเผื่อได้ใส่เสื้ออบอุ่นเหมือนคนอื่น ๆ

คารกา (นามแฝง) ลิงเจ้าเล่ห์ ภาพประกอบโดย รณรงค์ ผ่องใส และ สุรัตน์  
ธีระวัฒน์กุล โรงพิมพ์คุรุสภา 2522, 32 หน้า ขนาด 5 $\frac{1}{8}$ " x 3 $\frac{5}{8}$ "

เรื่องลูกลิงไม้ซื่อสัตย์ แม่ให้น้ำกล้วยไปให้ลูก เมื่อไปพบเพื่อนกลางทางก็ชวนกันกินจนหมด แล้วกลับมาโกหกว่าถูกมดง่ามแย่งกล้วยไป ครั้งที่สองแม่ใช้ให้น้ำหวานไปให้ลูกก็กินเสียหมดอีก แล้วโทษว่าผึ้งมาแย่งไป ทั้งมดง่ามและผึ้งรูซาวก็โกรธจึงมาดักทำร้ายในฐานะที่ลิงพูดโกหกใส่ร้ายผู้อื่น

คุณภี บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม เพื่อนของเจ้า บรรณกิจ 2520, 30 หน้า

ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

เป็นคำบรรยายภาพสั้น ๆ ถึงลักษณะของเพื่อน คือคนที่ชอบเจ้าจะเป็นใครก็ได้ ทั้งหญิง ชาย เด็ก ผู้ใหญ่ หรือสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ แม้แต่พืช ธรรมชาติ เช่น ลำธาร สายลม เพียงแต่เราต้องยอมรับกับทุกสิ่ง ก็จะเป็นเพื่อนทั้งสิ้น

เดอซอง, เมียงแตห์ เพื่อนยาก แปลและเรียบเรียงจาก Along Came a Dog โดย ลมูล รัตตากร ไทยวัฒนาพานิช 2521, 165 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $5'' \times 7''$

เรื่องแปล 10 ตอน คือ แรกเห็น เป็นมิตร ถิ่นเบ็ด ถูกกัก รากไม้ มือปราบ นายน้อย แผลงปอ ไขแตก และกลับบ้าน เนื้อเรื่องเป็นเรื่องมิตรภาพระหว่างสุนัขตัวใหญ่กับไก่ชาตวัน สุนัขตัวใหญ่ถือว่าคนเป็นผู้แข็งแรงจึงปกป้องไก่ชาตวันจากการรังแกของฝูงไก่ด้วยกัน เจ้าของไก่พาสุนัขไปปล่อยหลายครั้ง เพราะกลัวว่าจะต้องมีภาระในการหาอาหารเลี้ยง แต่ด้วยความฉลาดและอดทนของสุนัขใหญ่มันหาทางกลับบ้านได้ทุกครั้ง สุดท้ายเจ้าของคอกไกรูว่าสุนัขใหญ่ไม่ทำร้ายฝูงไก่แล้วยังช่วยปกป้องคุ้มครองลูกไก่ของแม่ไก่ชาตวันที่เจ้าของคอกรักมาก เรียกชื่อว่าแม่แดง เล็กไหน่นจากการจิกของเหยี่ยว อีกด้วย ชายเจ้าของคอกไกรจึงกลับใจเลี้ยงดูสุนัขใหญ่ใจอารีไว้ที่บ้านตลอดไป

ทิพย์ (นามแฝง) ผู้เสียสละ ภาพประกอบโดย ณ (นามแฝง) ดวงกมล 2522, 30 หน้า ขนาด  $5\frac{1}{4}'' \times 7\frac{1}{2}''$

เป็นเรื่องต้นไม้กับเด็กคนหนึ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนเล่นกันมา โดยต้นไม้เป็นผู้ให้ร่มเงา ให้ ผลรับประทาน เมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต้นไม้ก็ให้กิ่งไปสร้างบ้าน เมื่ออยากไปเที่ยวต้นไม้ก็ให้ลำต้นทำเรือ และในที่สุดเหลือแต่ต้นไม้ให้เด็กชายไคนั่งพักผ่อนในวัยชรา

นิตดา หงษ์วิวัฒน์ ผู้แปล โกหก 2,000 บาท แปลจาก Dr. Gardner's Stories

About the Real World ภาพประกอบโดย การ์ตูน (นามแฝง) พี. พี.

2521, 32 หน้า ขนาด  $5\frac{1}{8}'' \times 7\frac{1}{4}''$

เมื่อครูให้นักเรียนแต่ละคนเล่าเรื่องกิจกรรมที่ทำในระหว่างปิดภาค เด็กชายปานโกหก ว่าตนไปเล่นการพนันที่ลาสเวกัส และได้เงิน 2,000 บาท ต่อมากลัวพวกเพื่อน ๆ จะจับโกหกได้ เกิดความวิตกกังวล และละอายใจ ไม่มีความสุข ครูประจำชั้นเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดี จึงให้ทุกคนเขียนเรียงความเรื่อง "บทเรียนที่ข้าพเจ้าได้รับจากความผิดที่ข้าพเจ้าเป็นผู้ก่อ" เพื่อให้ปานได้สำราญภาพความผิด เพื่อน ๆ ก็เขียนสารภาพมารวมทั้งปานด้วย ครูเลือกเรียงความ ที่เขียนได้ดีให้เจ้าของมาอ่านหน้าชั้นเรียน เรียงความของปานได้รับคัดเลือกด้วย เพื่อน ๆ เข้าใจเห็นใจปาน ไม่มีใครโกรธหรือหัวเราะเยาะ กลับยกย่องปานรู้สึกสบายใจและรูว่าตนทำถูกต้องแล้ว

นิตดา หงษ์วิวัฒน์ ผู้แปล ปลูกกับเจ้านกกระจอกเทศ จากเรื่อง Dr. Gardner's Stories

About the Real World ภาพประกอบโดย การ์ตูน (นามแฝง) พี. พี.

2521, 32 หน้า ขนาด  $5'' \times 7\frac{1}{4}''$

เรื่องเด็กชายปลูกไม่สนใจการเรียน และเป็นเด็กเห็นแก่ตัว ชอบรังแกเพื่อน เมื่อพ่อแม่มากเตือนก็ไม่เชื่อ แม่ก็เปรียบเทียบกับหุ่นนกกระจอกเทศ ชอบเลาหัวมุกดีแต่ทราญไม่ยอมรับรู้อะไร พ่อก็เล่าเรื่องนกกระจอกเทศเวลามีอันตรายมันก็ต่อสู้เช่นกัน ทำให้ปลูกสนใจหาเรื่องนกกระจอกเทศอ่าน จึงเปลี่ยนนิสัยหันมารับฟังคำตักเตือน ตั้งใจเรียน ไม่รังแกเพื่อน ทำให้ปลูกมีเพื่อนมากมาย เพราะดำเนินวิธีเหมือนนกกระจอกเทศที่รู้อะไรจะทำอะไร

นิตดา หงษ์วิวัฒน์ แมวมหัศจรรย์สอนลูก ภาพประกอบโดย การ์ตูน (นามแฝง)

เมืองโบราณ 2522, 22 หน้า ขนาด  $7\frac{3}{8}'' \times 7''$

เรื่องแม่มหาสอนลูกแมว 2 ตัวให้ทำความดีต่าง ๆ เช่น เสียสละน้ำนมให้ยาแก่ ๆ เป็นการแสดงความกตัญญูคุณ และเวลาเล่นก็พยายามมองด้านดี ก็จะทำให้มีความสุข แม่แต่เล่นกับคน

นิภา ชฎาวิภู ตอยตั้ง ภาพประกอบโดย ฟิลิป จัง สุริยบรรณ 2522, 16 หน้า  
ขนาด  $7\frac{1}{4}'' \times 9\frac{1}{2}''$

บรรยายถึงความน้อยใจของตนตอยตั้งว่าดอกสวยสีม่วง แต่แมลงและสัตว์ต่าง ๆ ไม่มาสนใจเลยเพราะไม่มีกลิ่นหอม ตอยตั้งเหงาเศร้าโศกอยู่ไม่นานนักก็มีเด็กกลุ่มหนึ่งมาพบตอยตั้งก็ยินดีมาก ช่วยกันเก็บเมล็ดแห้งไปโยนเล่นกันอย่างสนุกสนาน ปู่ของเด็กคนหนึ่งบอกว่าเมล็ดเล็ก ๆ ที่ข้างในไซ้ผสมน้ำพอกฝักดูหนองได้ ทำให้ตอยตั้งดีใจที่ตัวเองมีคุณค่า จึงไม่เศร้าโศกอีกต่อไป

บุรพา (นามแฝง) เจ้าหนอนน้อย ภาพประกอบโดย ไพโรจน์ ดาวประดับวงศ์  
ชมรมเด็ก 2522, 38 หน้า ขนาด  $5\frac{1}{4}'' \times 7\frac{1}{4}''$

บรรยายชีวิตหนอนเกิดมาต้องอาศัยต้นไม้ต่าง ๆ ต้นไม้บางชนิดก็เต็มใจให้อาศัย บางชนิดก็ไม่เต็มใจ เพราะหนอนคอยกินยอดอ่อนของพืช หนอนต้องผจญศัตรู เช่น มด เป็นการอธิบายลักษณะต้นไม้ไปด้วย เช่น มะเขือ พริก บวบ ต้นตอยตั้ง ต้นไม้บางชนิดก็ช่วยให้หนอนรอดพ้นจากยาฉีดฆ่าเพลี้ยในที่สุดหนอนก็กลายเป็นผีเสื้อและช่วยผสมเกสรให้ต้นไม้ เป็นการอธิบายชีวิตอาศัยกัน

บุรพา (นามแฝง) อาณาจักรมด ภาพประกอบโดย ไพโรจน์ ดาวประดับวงศ์  
ชมรมเด็ก 2520, 47 หน้า ขนาด  $5\frac{1}{4}'' \times 7\frac{1}{4}''$

เป็นเรื่องสั้นสามเรื่องประกอบภาพ เรื่องแรก ความคิดของมดน้อย บรรยายชีวิตลูกมด ครั้งแรกโกรธกบก็ไปบอกงูให้มากินกบ แต่ต่อมาก็รู้ว่าตัวเองจะเป็นกบจึงเกิดความสำนึกตัว เรื่องที่ 2 แมลงกินเลือด คือยุงเหี่ยวกินเลือดสัตว์ คน เพื่อจะวางไข่ในน้ำ แล้วยังกลายเป็นลูกน้ำ และโตเป็นยุง เหี่ยวกินเลือดสัตว์อื่นต่อไป เรื่องที่ 3 กระจังร้าง ลักษณะปลากะตักมีครีบกะโคงบนหลังเป็นหนามแหลมทำให้ศัตรูกลัว ชีวิตในน้ำก็พบกับกบ เห็นกบวางไข่ในวัน ก็อยากวางไข่ของตนในวันเหมือนกับกบ ก็เหี่ยวถามสัตว์อื่นเรื่องวางไข่ จึงรู้ว่าสัตว์แต่ละประเภทวัฏจักรชีวิตจะแตกต่างกัน

เพ็ญศรี เคียงศิริ ลูกเจี๊ยบของแม่ ภาพประกอบโดย สำนักงานออกแบบยิปซี ที. พี.

2521, 22 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{4}'' \times 7''$

เจี๊ยบเป็นลูกไก่สวยที่สุด เป็นที่รักของแม่มาก แม่ตามใจเจี๊ยบทุกอย่าง และลำเอียงกับลูกตัวอื่น ๆ เจี๊ยบจึงเป็นสัตว์ที่ซุกซน เอาแต่แต่งตัว เล่น มารยาทก็ไม่มี รังแกพี่ ๆ และไม่รู้จกกล่าวคำขอโทษ พอจึงสั่งสอน เรื่องการไม่รังแกกัน ให้รู้จักมารยาทที่รู้จกกล่าวคำขอโทษ และรู้จักช่วยกันทำงานไม่ซุกซน

ภรณ์ น้าทิพย์ ปลาวาฬน้อย ภาพประกอบโดย กู๋ ยงทรัพย์อนันต์ ไทยวัฒนาพานิช

2522, 22 หน้า ขนาด  $8\frac{1}{4}'' \times 8\frac{5}{8}''$

ปลาวาฬน้อยชื่อจัมโบ้มีนิสัยดี จึงมีเพื่อนมาก ได้ถูกจับไปเลี้ยงไว้ในบ่อสำหรับการแสดงของปลาวาฬ ปลาน้อยเหงาเพราะไม่มีเพื่อนเลยในบ่อใหม่นี้ จึงไม่ยอมกินอาหาร ต่อมาไต้หบจิมมีปลาโลมาผู้มีความสามารถ ไต้สอนให้จัมโบ้ใส่หมวกและกระโดดลอดบ่วง ต่อมาไต้หบกับจัมโบ้ปลาวาฬผู้เสียหวน พุดเพราะ น่ารัก ไต้อยู่รวมกันอย่างมีความสุข

แมนมาส์ ชาวลิต วันนี้ครูไม่มา พิมพ์ครั้งที่ 2 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2522,

47 หน้า ขนาด  $3\frac{3}{4}'' \times 5''$

เป็นบทละครวิทยุ เรื่องชีวิตประจำวันในการสอนของครูโรงเรียนประจำบาลเล็ก ๆ ในชนบทที่ฝืดเคือง แต่ครูขยันไม่เคยขาดสอนเลยแม่จะเจ็บป่วย วันหนึ่งครูไม่มาโรงเรียนทุกคนในโรงเรียนและชาวบ้านไกลเคียงที่เคยได้รับคำแนะนำในสิ่งต่าง ๆ ทุกเรื่อง เช่น การรักษาวาฬ และปัญหาในการดำเนินชีวิต จากครูจึงวุ่นวายกันไปหมด

ไมตรี ลิปิชาติ ฉันคือต้นไม้ ภาพประกอบโดย เรวัต มณี หนอง 2522, 16 หน้า

ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

นิทานประกอบภาพ บรรยายสภาพต้นไม้ใหญ่เป็นที่อาศัยของฝูงสัตว์ทั้งบนลำต้น และภายใต้ร่มเงา ธรรมชาติที่สะอาดบริสุทธิ์ของ ลม น้ำ แสงแดด ประโยชน์จากต้นไม้ต่อคน

เป็นที่พึ่งทางกายได้พักร้อน เป็นที่พึ่งทางใจได้กราบไหว้ บูชา บนบานขอลาภผลของคน  
ที่เชื่อเรื่องผีसांग เมื่อการคมนาคมเจริญขึ้นมีการตัดถนนผ่านไปมาในที่ที่เคยสงบ ทำให้คนไม่  
เกิดความรู้สึกว่าจะอยากจะได้เห็นมนุษย์ที่ทำให้เกิดสภาพุ่นวาย ไปสู่ความสงบสุขห่างไกล  
อย่างเดิม

รากไม้ (นามแฝง) หนูน้อยนักประติษฐ ภาพประกอบโดย พรทิพย์ หนูน้อย 2522,  
16 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 7\frac{1}{4}''$

เป็นเรื่องแดงนักประติษฐจะทำรถลากแต่ขาดอุปกรณ์ ก็ไปขอมือจากอ้วนช่วยกันทำ แต่  
ลากลำบาก จึงไปขอยางจากนิต ก็ได้เล่นรถลากสนุก แต่เกิดปัญหาเนื่องจากแย่งกันนั่ง  
ทะเลาะกัน จึงคืนวัสดุให้เจ้าของไป ก็เลยไม่มีรถ ผลสุดท้ายคิดได้ว่าทะเลาะกันไม่ดีจึง  
มารวมมือกันสร้างรถลากใหม่

ลมุล รัตตากร กวางเขายาว แปลจาก Long Horn, Leader of the Deer  
บรรณกิจ 2522, 152 หน้า ขนาด  $5\frac{1}{8}'' \times 7\frac{3}{8}''$

เป็นนิทานยาวหลายตอน เรื่องชีวิตกวางป่าที่มีเขายาวสวยงามและแข็งแรง ซึ่งกวาง  
ใช้เป็นอาวุธป้องกันตัว และสร้างความสง่าให้กับตัวมันเอง ชีวิตของกวางเขายาวนี้ ยัง  
ต้องเผชิญกับปัญหาภัยที่ออกตามล่า เป็นกีฬาและต้องการเป็นอาหาร ความฉลาดของกวาง  
เขายาว และความรับผิดชอบต่องูที่เป็นบริวาร ทำให้กวางเขายาวระมัดระวังตัวมาก  
และทำให้รอดพ้นอันตรายได้ จนในที่สุดคนในหมู่บ้านเกิดความเมตตาธรรมต่อสัตว์ เล็ก  
ลากวาง แดกกลับสนใจกีฬาชีวิตและกวางเขายาว

ลมูล รัตตากร อุไร สนิทวงศ์ และ สุภา สิริสิงห นิทานหลายรส ชมรมเด็ก  
2521, 143 หน้า ขนาด 5" x 7 $\frac{1}{4}$ "

เป็นเรื่องแปล 13 เรื่อง คือ สนิลผจญภัย โดยลมูล รัตตากร และสุภา สิริสิงห  
แปลในนาม ปิยดา วนันท์ เป็น ออสการ์แห่งฟินแลนด์ โทหารัมแห่งอินเดีย ลาร์ส  
แห่งเคนมารค สมบัติของซุมิโกะ อิงกริดแห่งเทือกเขาสูง และมีสุโตะลูกชาวประมงกับ  
นกกาน้ำ ส่วนอุไร สนิทวงศ์ แปลในนาม อ. สนิทวงศ์ คือ นาฬิกาของซูซีแอนด์ ตันพลอย  
ไพลิน แม่โกนอยสีเซียว หยูซุยงใหญ่ ฝี่เสือนกยูง ตันรายปลายตี เป็นเรื่องแปลจาก  
หลายชาติ เช่น จากฟินแลนด์ จากอินเดีย เป็นต้น ทุกเรื่องให้คติธรรม ส่วนใหญ่เน้นเรื่อง  
ของสัตว์ ไคแก่ ความเมตตาปราณี และความใจร้ายของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ การช่วยเหลือ  
ซึ่งกันและกันระหว่างสัตว์ นอกจากนี้ก็มีเรื่องการตรงต่อเวลา การพูดจาไพเราะ  
อ่อนหวาน เป็นต้น

ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ นกปลอย ภาพประกอบโดย เกษมศักดิ์ ทรานุชรัตน์ หนังสือและ  
ดนตรีจำกัด 2522, 28 หน้า ขนาด 6 $\frac{1}{4}$ " x 8 $\frac{1}{4}$ "

เรื่องบรรยายความรู้สึกของบรรดานกเล็ก ๆ ที่ถูกมนุษย์นำมาขังกรงไว้ขายสะเดาะ-  
เคราะห์ที่เรียกว่านกปลอย นกเล็ก ๆ เหล่านี้อยากโฉบบินไปสู่อิสระในโลกกว้าง  
ความรู้สึกไม่ปลอดคักยังเกะเสีงรบกวน ความไม่ได้รับการเอาใจใส่จากคนเลี้ยง ความ-  
แอ้อกทำให้เพื่อนนกตายลง ทำให้นกปลอยคิดว่าทำไมคนจึงโหดร้ายกับนกเล็ก ๆ นก  
ช่างเคราะห์ดีที่มีคนใจบุญมีเมตตากรุณา ได้ซื้อนกที่ถูกขังนี้ และนำไปปล่อยให้เป็นอิสระได้  
บินไปในท้องทุ่งสมปราดนา

ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ บ่วงจอมเป็น ภาพประกอบโดย เกษมศักดิ์ ทรานุชรัตน์ หนังสือ  
และดนตรีจำกัด 2522, 24 หน้า ขนาด 6 $\frac{1}{4}$ " x 8 $\frac{1}{4}$ "

นิทานประกอบภาพเรื่องบ่วงเด็กคือ แม่จะให้เข้าโรงเรียนก็ไม่ยอม ในที่สุดก็ยินยอมเพราะ  
ไปเดินตามถนนจะเข้าร้านต่าง ๆ เปิดประตูไม่เป็น เนื่องจากอ่านหนังสือที่เขาเขียนไว้ไม่ออก  
จึงรู้สึกอาย

สลิลดา ทศานนท์ ครูของอินแปง ภาพประกอบโดย มงคล วงศ์กาฬสินธุ์ โรงพิมพ์

ครุสภา 2520, 32 หน้า ขนาด  $5\frac{1}{8}'' \times 3\frac{5}{8}''$

ชีวิตชาวเขาของอินแปง อธิบายความเป็นอยู่ การแต่งกาย และเมื่อมีโรงเรียน เขาก็เข้าเรียน ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เช่น ความเสียสละหมายความว่าอย่างไร แม้แต่ครูซึ่งเป็นตำรวจชายแดนก็เสียสละเพื่อชาติ เมื่อออกรบ

สายใจ (นามแฝง) ชายใบกั๊กหมาแสนรู้ กราฟิคอาร์ต 2521, 60 หน้า ภาพ

ประกอบ ขนาด  $7\frac{1}{4}'' \times 10\frac{1}{4}''$

เป็นนิทานคัดแปลงจากภาษาอีสาน เป็นเรื่องยาวหลายตอน เกี่ยวกับชายใบกั๊กที่มีความขยันซื่อสัตย์ มีสิ่งจะ หญิงชราเจ้าของบ้านใดจ้างมาดูแลบ้านซึ่งมีคนใช้อยู่หลายคนแล้ว นายยมขี้เมา เป็นช่างรองเท้าประจำบ้านและหญิงชราต้องการให้แต่งงานกับลำควนสาวใช้ที่ยกข้อมอบอยู่ แต่ช่วยอธิบายของหัวหน้าคนใช้ ให้ลำควนแกล้งเมา ยักขี้จึงเลิกสนใจลำควน ต่อมายกขี้ได้ช่วยเหลือหมาจากการจมน้ำ และนำมาเลี้ยงไว้อีกต่าง แต่หญิงชราเจ้าของบ้านไม่ชอบ เมื่อค่างถูกขโมยไปขายต่อ และมันก็กลับมาหาเจ้ายกขี้ได้อีก คราวนี้หญิงชราก็สั่งให้กำจัดมัน เจ้ายกขี้ก็ทำตามและหนีหายไปจากบ้านเลย

สิริมา (นามแฝง) แม่ไก่สีแดง พิมพ์ครั้งที่ 2 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2522,

8 หน้า ขนาด  $3\frac{3}{4}'' \times 5''$

เรื่องสัตว์สี่ตัว หมู แมว เป็ด แม่ไก่สีแดง อยู่ด้วยกัน แม่ไก่แดงขยันทำงาน อยู่เสมอ ช่วยชาวนาทำงาน และวันหนึ่งชาวนาให้ข้าวแม่ไก่มาหนึ่งกระบุง แม่ไก่ต้องตำข้าว โม่แป้ง ขูดมะพร้าว ขนฟืน และคืดไฟ เพื่อทำขนมครก โดยสัตว์อื่น ๆ ไม่ยอมช่วยทำอะไรสักอย่าง แต่พอถึงเวลาขนมสุก สัตว์ทุกตัวที่เคยปฏิเสธไม่ช่วยทำงานต่างจะช่วยกินขนมทั้งนั้น แม่ไก่ไม่ยอมให้กิน เพื่อสอนบทเรียนให้เพื่อน ๆ รู้ว่าการอยู่ร่วมกันไม่ควรเอาเปรียบให้เพื่อนทำงานคนเดียว คราวหลังทุกตัวจึงช่วยทำงานอยู่ร่วมกันด้วยความสุขเสมอมา

สุชีพ ฅ สงขลา ผู้ชนะ ตะวัน 2522, 24 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $6\frac{7}{8}'' \times 6\frac{3}{4}''$

เรื่องของยูโซะ เด็กชายชาวมุสลิมผู้ซื่อสัตย์พบกระเป๋าเงิน ตกอยู่กลางทาง ก็หาเจ้าของจนพบนำกระเป๋าเงินไปคืนเจ้าของ จึงได้รับมีดหยักเป็นรางวัลพร้อมกับกำชมเขย ยูโซะจึงนำมีดหยักที่สวยงามมาอวดเพื่อน ๆ ขณะเดียวกันก็มีเสือดาวจะมากินแพะที่เด็ก ๆ กำลังเลี้ยงอยู่ เด็กอื่นพากันวิ่งหนี แต่ยูโซะใช้มีดแทงทะลุปากจนเสือดาวตาย จึงได้สัญญาว่า ยูโซะผู้ชนะ

สุชีพ ฅ สงขลา เมืองดินสอ พับลิคเพรสจำกัด 2522, 23 หน้า ภาพประกอบ  
ขนาด  $7\frac{3}{8}'' \times 7''$

การบรรยายสั้น ๆ ประกอบภาพ ภาพบ้านเรือนสิ่งของเครื่องใช้ทำด้วยแท่งดินสอคำ และบรรยายชีวิตเด็กหญิงชื่อปิม มีนามยี่ตี้ ตื่นเข้าปฏิบัติตนตามกติกานามยี่ มีการอาบน้ำ แต่งตัว รับประทานอาหารก่อนไปโรงเรียน และชีวิตในห้องเรียนเพราะตั้งใจเรียนดีจึงตอบคำถามได้ ครูให้รางวัลเป็นดินสอแท่งใหญ่ ปิมและเพื่อน ๆ ต้องช่วยกันแบกกลับบ้าน

สุภา สิริสิงห์ เค้โม่งสู่โลก โดย ปิยตา วนนันทน์ (นามแฝง) ภาพประกอบโดย สมชาย เวชวิทย์ ชมรมเด็ก 2520, 36 หน้า ขนาด  $5'' \times 7''$

เป็นเรื่องของครอบครัวนกเค้าแมว เค้โม่งเป็นลูกสุดท้องที่มีปัญหาตาฟางในเวลา กลางคืน จึงต้องออกหากินเวลากลางวัน ได้ไปพบ ผึ้ง วัว และหนู ต่างได้เป็นเพื่อนกัน เค้โม่งได้พยายามแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น แสงอาทิตย์เวลากลางวันจ้าเกินไป เค้โม่งสู่แสงไม้ได้ก็หาแว่นตาใส่ เมื่อผิวหนังถูกแดดเผาปวดแสบปวดร้อนก็เอาโคลนพอกและใช้ กิ่งไม้ทำร่มบรรเทาความร้อนเป็นการเรียนรู้ และทดสอบในการแก้ปัญหา จนเป็นนกที่นอนกลางวัน ตื่นและหากินกลางวันผิดจากนกเค้าแมวอื่น ๆ ได้สบายตลอดมา

สุรางค์ วัชระสวัสดิ์ ปลาตะเพียนหางขาด ภาพประกอบโดย อรุณ วัชระสวัสดิ์

ดวงกมล 2520, 23 หน้า ขนาด  $10\frac{1}{4}'' \times 7\frac{1}{2}''$

เรื่องเล่ามีภาพประกอบเป็นเรื่องเกี่ยวกับพงปลาตะเพียนโบราณที่แขวนประดับตกแต่งบ้าน ปลาตะเพียนโบราณตัวเล็กในพงตัวหนึ่ง หางมีส่วนขาดชำรุดอยู่ ถูกลมพัดกระโชกมาอย่างแรง ปลาตะเพียนเล็กตัวหางขาดก็หลุดจากพง ลอยตามลม ผ่านดอกไม้ แมว นก และ ช้าง ก็ช่วยกันเป่าลมให้ปลาหางขาดลอยต่อไปเรื่อย ๆ เมื่อลมอ่อนตกลงไปในน้ำ ไตพบปลาตะเพียนจริง ๆ ก็ไต่เป็นเพื่อนกัน ในที่สุดปลาตะเพียนขอให้อู่นกผู้ช่วยเหลือผู้เลื้อยช่วยนำปลาตะเพียนโบราณหางขาดไปอยู่ที่เดิมไต่

อนุช อภาภิรม พริกชี้หนู ภาพประกอบโดย ศรีไล กำใจ หนูมสาว 2521,

135 หน้า ขนาด  $4\frac{1}{2}'' \times 7''$

เป็นเรื่องของเด็กหญิงชาวสวนเล็ก ๆ ชื่อพริกชี้หนู โดยนำมาเล่าเป็นตอน ๆ ให้ความรู้ความคิดในเรื่องปัจจุบัน มารยาท ประเพณี เช่น การไปทำบุญตามประเพณี การปลอขนกในวันปีใหม่ การเป็นคนมีเหตุผล เช่น ไม่กลัวผี การช่วยทำงานบ้านต่าง ๆ แต่ละตอนสั้น ๆ มี 31 ตอน บางตอนก็เป็นแบบนิทาน เช่น ตอนปราบมังกรไฟ เพราะมังกรชอบมากินไฟของชาวบ้าน และชาวบ้านกลัวมาก พริกชี้หนูก็บอกอุบายให้ชาวบ้านหาไม้ไผ่มาสูมกองไฟใหญ่ให้มังกรกิน ในที่สุดเผาศัวมันเองตายเพราะกินไฟมากเกินไป

ออกฉะหุนโลกเด็ก เทียนอวนและเทียนผอม ภาพประกอบโดย ลุงไผ่ หนูน้อย 2522,  
17 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 7\frac{3}{8}''$

เป็นบทสนทนาระหว่างเทียนอวน และเทียนผอม ประกอบภาพ วาดเป็นการแสดง  
ให้เห็นการเสียดสี การทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น แม้จะเป็นเพียงเปลวไฟ เช่น ให้  
แมลงไต่สนุกต่อการเล่นไฟ ให้คนได้อ่านหนังสือช่วยบรรเทาความหนาว เป็นต้น

อารดี ขวัญใจ ของขวัญปีใหม่ ภาพประกอบโดย ยิปซีกราฟิกดีไซน์ พัลลิตเพรส  
2521, 23 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2}'' \times 6\frac{7}{8}''$

นิทานเล่าเรื่องเกี่ยวกับเด็กหญิงปุยเมฆ ใค้ให้ขนมของขวัญปีใหม่ซึ่งจะนำไปบริจาคที่  
โรงเรียนแก่ผู้ที่ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม และคนยากจน เช่น บุษไปรษณีย์ กระจเป่า  
รถเมล เด็กขายหนังสือพิมพ์ คนกวาดถนนและเด็กยากจนในสลัม จนเหลือแต่ขวดเปล่า  
เมื่อมาถึงโรงเรียนใค้เล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง เพื่อนเห็นว่าปุยเมฆทำดี จึงต่างแบ่งของ ๆ  
ตัวคนละชิ้นมารวมห่อให้ปุยเมฆ เป็นของขวัญปีใหม่เพื่อนำไปบริจาคกับเพื่อน ๆ ใน  
โรงเรียน

อำภา โอตระกูล หมีเล็กท่องโลก แปลจากภาษาเยอรมัน ต้นฉบับของสำนักพิมพ์ฟรันส์  
ซีนเคอร์ ดวงกลม 2522, 110 หน้า ขนาด  $5'' \times 7\frac{1}{4}''$

นิทานเรื่องดวงดาว เกี่ยวกับดาวหมีเล็กซึ่งหนีเที่ยวจนตกลงมาบนพื้นโลก และมา  
ก่อกวนสัตว์ต่าง ๆ จนถูกพาไปอยู่ในสวนสัตว์ ดาวหมีเล็กไม่ชอบ เลยเดินต่อไปเรื่อย ๆ  
เข้าไปในห้างสรรพสินค้า เลยถูกซื้อมาเป็นของขวัญวันเกิดของเด็กชายฮันส์โดยคิดว่าเป็น  
ตุ๊กตาหมี ใค้เป็นเพื่อนเล่นด้วยกัน แต่เมื่อฮันส์ไปโรงเรียนมันก็ไปเที่ยวบ้าง ใค้พบหมี  
เท็ดดี้ก็พากันไปโรงเรียนและใค้เข้าไปอยู่ในห้องพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาพบกับเพื่อนสัตว์  
ต่าง ๆ หลายชนิด และใค้ก่อความวุ่นวายอีก จนที่สุตนักดาราศาสตร์ใค้หาวิธีให้หมีเล็ก  
กลับขึ้นไปอยู่บนท้องฟ้าใค้ดาวเหนือตามเดิม

ประเภท 3 วรรณกรรมประเภทร้อยกรอง จำนวน 25 เล่ม

กรองแก้ว ปทุมานนท์ กระรอกสาวเลือกคู่ พิมพ์ครั้งที่ 5 โดย กรองแก้ว (นามแฝง)  
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2522, 10 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $9\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

นิทานกลอนประกอบภาพ เรื่องกระรอกแต่งตัวสวยทั้งวัน มีสัตว์ต่าง ๆ มาขอความรัก แต่นางไม่สนใจ เพราะสัตว์เหล่านั้นรูปร่างชั่ว เช่น ลา คางคก เป็นต้น กระรอกก็ไม่สามารถเลือกคู่ได้ เมื่อติดใจจึงเลิกแต่งตัว หันมาทำงานบ้านในที่สุดกระต่ายหนุ่มก็ขอแต่งงานด้วย

กรองแก้ว ปทุมานนท์ ปีเตอร์แพน พิมพ์ครั้งที่ 4 โดยกรองแก้ว (นามแฝง)  
โรงพิมพ์คุรุสภา 2521, 12 หน้า ภาพสี่ประกอบ ขนาด  $9\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

นิทานกึ่งกลอนสอนใจ เรื่องเด็กน้อย ๆ ปีเตอร์แพนอยู่ในบ้านคิดอยากบินก็บินไปได้ทันที ไต่ลอยออกจากบ้านไป โดยไม่ได้บอกขออนุญาตมารดา เมื่อไปถึงเกาะนกก็ลงไปเที่ยว นึกอยากจะบินกลับบ้านเพราะคิดถึงมารดาก็บินไม่ขึ้น อยู่บนเกาะนกหลายวันรู้สึกเหงา จึงหาไม้อ้อไม้ไผ่มาทำเคนเป่าเป็นเพลง นางฟ้าได้ฟังเพลงเพราะต่างมาเต้นรำตามจังหวะที่ปีเตอร์เป่า และได้ให้พรให้ปีเตอร์บินกลับไปหาแม่ได้ เขาบินกลับไปบ้าน เห็นมารดากำลังหลับสนิท จึงบินหนีออกไปเที่ยวอีก พบนกฮูก นกฮูกได้สั่งสอนว่า การหนีมารดาออกมานอกบ้านไม่ดี ต่อมาปีเตอร์คิดได้จึงกลับบ้านแต่เข้าบ้านไม่ได้ ปีเตอร์จึงต้องท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ โดยชี้แพะขาวที่มีผู้มอบให้ และบรรเลงเพลงตลอดไป

กรองแก้ว ปทุมานนท์ ปวีพิเศษ โดยกรองแก้ว (นามแฝง) โรงพิมพ์คุรุสภา 2521,  
12 หน้า ขนาด  $9\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

เรื่องเมือง ๆ หนึ่งเกิดมีหนูระบาดเดินขวิดไขว่ทำลายข้าวของ แย่งอาหารกิน ทำความเดือดร้อนแก่ประชาชนไปทั้งเมือง มีชายประหลาดคนหนึ่งมีปีเป็นเครื่องมือได้อาสาปราบหนู โดยขอรางวัล 1000 เหรียญทอง นายกเทศมนตรีตกลงตามขอ ชายประหลาด

ปราบหนุด้วยวิธีการเป่าปีโป้ไปทั่ว ๆ เขาเดินนำหน้ามีฝูงหนุเดินตามเขาไป ชายประหลาดเดินเป่าปีพาหนุไปที่ฝั่งน้ำ และหนุลงน้ำตายไปหมด เมื่อปราบหนุเสร็จนายกรัฐมนตรีกลับคำสั่งญาติให้เพียง 50 เหรียญทอง นักปีโป้ที่ผู้ว่าจ้างพูดจากลับกลอก จึงวิ่งออกจากหมู่บ้านพร้อมทั้งเป่าปีทำนองประหลาดทำให้เด็ก ๆ ทุกคนวิ่งตามเขาไป บรรดาพ่อแม่ต้องตามไปขอโทษ ชายประหลาดส่งสารจึงเลิกเป่าปีและให้เด็ก ๆ กลับบ้าน นายกเทศมนตรีรู้สึกสำนึกตัวในการไม่รักษาสัญญาจึงขอโทษ และจัดงานฉลองให้นักปี

กรองแก้ว ปทุมานนท์ หนูน้อยผจญภัย พิมพ์ครั้งที่ 4 โดยกรองแก้ว (นามแฝง)  
โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 12 หน้า ขนาด  $9\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

เรื่องสองพี่น้องชายหญิงชาวญี่ปุ่น ที่วิ่งออกจากบ้านลงทางไปพบบ้านร้างของชายชราและชายชราไฉฉวนให้เด็กทั้งสองไปช่วยหาดอกไม้เหมือนดวงตะวัน สองพี่น้องตกลงรับปากชายชราจึงให้เด็กทั้งสองขึ้นขี่หลังมังกรไป สองพี่น้องได้ท่องเที่ยวไปหลายแห่งทั้งขึ้นเขา ลงน้ำ จนถึงเมืองชื่อ อิตาลี ก็พบดอกไม้เหมือนดวงตะวันเต็มท้องทุ่ง จึงเก็บไปให้ชายชรา ที่เมืองญี่ปุ่นของตน ชายชราขอบใจและสั่งสอนว่าเด็ก ๆ ไม่ควรหนีแม่ไปเที่ยวหาบ้านอาจเกิดอันตราย

กัญพุชนาฏ เปรมกมล เพื่อนที่แสนดี โดย ก. เปรมกมล (นามแฝง) ไทยวัฒนาพานิช  
2522, 8 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $7'' \times 8\frac{1}{4}''$

นิทานคำกลอนสั้น ๆ ประกอบภาพ เนื้อเรื่องไม่ติดต่อกัน แต่เป็นการแสดงถึงความมีน้ำใจระหว่างสัตว์ต่างชนิดกันที่เป็นเพื่อนเล่นกันได้

จันทนา บำปยุะวาทย์ เจ้าหญิงกุหลาบน้อย พิมพ์ครั้งที่ 4 โดยจันทนา (นามแฝง)  
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520, 12 หน้า ขนาด  $9\frac{1}{2}'' \times 10\frac{1}{4}''$

นิทานประกอบภาพ กล่าวถึงเจ้าหญิงกุหลาบน้อย ได้รับคำทำนายจากผู้วิเศษว่าถ้าแต่งงานกับเจ้าชายอาณาจักรยูงทองจะมีความสุขมาก เจ้าชายผู้เป็นพี่ชายได้รับอาสาไปสืบ ได้ผ่านอาณาจักรสัตว์ต่าง ๆ และเมื่อไปถึงอาณาจักรยูงทองก็ได้เข้าเฝ้าเจ้าชาย

และได้มีรับสั่งให้รับเจ้าหญิงมา ระหว่างเดินทางที่เลี้ยงของเจ้าหญิงกุหลาบน้อยได้  
ประทุษร้ายเอาเจ้าหญิงทิ้งน้ำ พี่เลี้ยงใจร้ายปลอมตัวไปอภิเษกแทน แต่เจ้าหญิงไม่เป็น  
อันตรายเพราะชายหาปลาช่วยไว้ เจ้าหญิงได้หาทางไปเฝ้าเจ้าชายแห่งอาณาจักรยูงทอง  
และทูลให้ทรงทราบความจริงตลอด และขอร้องไม่ให้เจ้าชายทำร้ายพี่เลี้ยงผู้ใจร้ายเพราะ  
ไม่ต้องการผูกพยาบาทกันอีกต่อไป

ชยศักดิ์ อุดลยพิสุทธิมาต โตงหาเพื่อน ภาพประกอบโดย ปรีดา ปัญญาจันทร์  
ปาณยา 2521, 24 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2} \times 7$ "

เจ้าโตงเป็นไก่ที่เด็กชายคุดนำมาเลี้ยงขังกรงไว้ที่บ้าน ไม่เคยออกนอกกรงเลย  
อยากออกไปเดินเที่ยวมาก บ้านมีแมวแต่ก็ไม่สามารถเล่นเป็นเพื่อนกันได้ โตงขอร้อง  
ให้หมายกรงขึ้น หมายอมทำให้ โตงจึงได้ไปเดินเที่ยว พบ หมู เป็ด ห่าน วัว แต่ก็  
เป็นเพื่อนกันไม่ได้ สุดท้ายพบไก่ตัวผู้ตัวหนึ่งเกือบจะตีกันพอดีหมาหมาห้ามไว้ และบอกว่า  
เป็นพวกไก่เหมือนกันต้องรักกันไม่ควรจิกตีกัน ไก่เชื่อฟังคำของหมา โตงจึงมีเพื่อนแต่นั้นมา

ฐะปะนีย์ นาคกรรพ คุณแม่เล่านิทาน พิมพ์ครั้งที่ 3 โดย ฐะปะนีย์ (นามแฝง)  
โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 12 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $9\frac{1}{2} \times 10\frac{1}{4}$ "

รวมนิทานคำกลอนสามเรื่อง เรื่องแรก "ลูกลิ้มแม่" เป็นเรื่องหญิงหม้ายผู้ไม่มี  
ความกตัญญูคนหนึ่ง สั่งให้มารดาผู้ชราของตนลงไปอยู่ที่กระท่อมในสวน ลูกชายของหญิง  
หม้ายทำพฤติกรรมเหมือนโดยสร้างกระท่อมเล็ก ๆ ขึ้นบ้าง บอกว่าจะให้แม่ของตนอยู่เมื่อ  
แก่เหมือนที่แม่ปฏิบัติกับยายอยู่เดี๋ยวนี้ ทำให้หญิงหม้ายสำนึกได้รู้สึกดีชอบ เรื่องที่ 2  
"หนูน้อยกับนกน้อย" หนูน้อยชอบยุงเรื่องของคนอื่น แม่จึงต้องตัดสินใจโดยเอานกใส่กล่องไว้  
เด็กหญิงแอบเปิดดูนกบินหนี แม่จึงสั่งสอนให้แก่นิสัยเสียใหม่จะใคร่รับรางวัลที่อยากได้  
เรื่องที่ 3 "ภาพพ่อ" ชายสามคนอ้างเป็นลูกเศรษฐีเพื่อรับมรดก จึงมีการพิสูจน์ใช้  
ยังภาพเศรษฐีให้ดูหัวใจ ปรากฏว่าทายาทตัวจริงไม่กลายรูปเศรษฐี จึงพิสูจน์ได้ ส่วน  
คนหลอกลวงสองคนต้องถูกจับลงโทษ

คารกา (นามแฝง) และ บุญเจือ องคประดิษฐ์ ซาลี่ชี่ก้านกล้วย พิมพ์ครั้งที่ 2  
ภาพประกอบโดย ประยูร จรรย์าวงษ์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2522,  
17 หน้า ขนาด  $3\frac{5}{8} \times 5$ "

นิทานคำกลอน เป็นความค้ำนึ่งของซาลี่ เมื่อครูดามว่าทำอะไรบ้าง ก็มักจะบอกว่า  
ทำอะไรที่เกินความจริงมากมายก็ไม่ได้ พอตอบจริงก็ตอบว่าชี่ก้านกล้วย

คุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม หลายจุมพล ภาพประกอบโดย ประสิทธิ์ อึ้ง  
บรรณกิจ 2521, 27 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2} \times 10\frac{1}{4}$ "

นิทานคำกลอนเรื่องลูกช้างกำพร้าแม่เป็นเพื่อนกับเด็กห้าคน เมื่อถูกฝรั่งจับไปขาย  
เด็ก ๆ ซึ่งเป็นเพื่อนก็ตามไปนำกลับมาอยู่กับตามเดิม

คุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม อะไรหนอขอถามว่า ภาพประกอบโดย ช่าง มุลพิณิจ  
ปาณยา 2521, 44 หน้า ขนาด  $7\frac{1}{2} \times 9$ "

เป็นคำกลอนประกอบภาพ แบ่งเป็นสี่ตอน ตอนแรกเป็นคำถาม เช่น อะไรร้อน อะไร  
เย็น เป็นต้น ตอนที่ 2 เป็นความฝันสมมุติของเด็ก เช่น ถ้าตัวเล็กเท่าปลาเข็มจะทำอะไร  
ตอนที่สาม เป็นการตอบคำถามว่าเสียงต่าง ๆ ที่เกิดเป็นเสียงอะไร ตอนที่สี่ สมมุติการ  
เล่นที่ผิดประหลาด เช่น ใ้หม้อเดินแทนเท้า ใส่หมวกที่กั้นแทนบนหัว

บุญเรือน ณ วังแจ่ม เธอจะเป็นเด็กคนไหน ภาพประกอบโดย พรรดิภา สังขพิทักษ์  
พับลิคเพรส 2522, 19 หน้า ขนาด  $7 \times 6\frac{5}{8}$ "

คำกลอนสอนให้รู้จักการตั้งใจทำงาน มีภาพประกอบ เป็นเรื่องเด็กสามคนเดินไปพบ  
กิ่งพุทราขวางทางเดินอยู่ เด็กสองคนเดินผ่านไปแล้วก็สะอึกสะอื้น แต่ เด็กที่คิดถึงคนอื่น  
ถ้าผ่านมาก็คงล้ม จึงพยายามลากกิ่งไม้ไผ่พันทางแมจะเหนื่อย เป็นการตั้งใจช่วยเหลือ  
คนอื่น

เบญจา แสงมล อ้วนกับอืดทองทะเล พิมพ์ครั้งที่ 3 อักษรเจริญทัศน์ 2520, 20 หน้า  
ภาพประกอบ ขนาด  $7\frac{1}{4}'' \times 10''$

เรื่องลูกหมูสองตัวชื่ออ้วนกับอืด อยากที่เยวชายทะเลขออนุญาตพ่อแม่ แล้วทำเรือใบ  
เองควยตั้งเปล บรรยายเป็นคำกลอนชมสภาพทะเล สัตว์ และคลื่นลม แสดงถึงความมี  
น้ำใจช่วยเหลือชาวประมงลากอวนจนได้ปลากลับมาฝากพ่อแม่

ประจักษ์ ประภาพิตยาศร ผจญภัยอวกาศ โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 12 หน้า  
ภาพประกอบ ขนาด  $9\frac{1}{2}'' \times 10''$

นิทานคำกลอนประกอบภาพวาด เรื่องไก่สองตัวพี่น้องชอบเที่ยวเตร่ จึงถูกหมาจิ้งจอก  
เจ้าเล่ห์หลอกว่าจะส่งไปเที่ยวอวกาศ ให้ไก่ทั้งสองเข้าไปในยานรูปร่างเหมือนไซโปใหญ่  
และนำไซโปขายให้สตรีผู้หนึ่งซึ่งสามีเป็นนักดาราศาสตร์ เขาจึงช่วยส่งไก่ทั้งสองให้  
ไปท่องอวกาศ ในอวกาศไก่สองตัวพบแต่สัตว์หลายอย่างลอยอยู่ไม่มีมนุษย์สักคนเดียว

ประเทือง มุทิตาเจริญ อาลีบาบากับโจรสลัดคน พิมพ์ครั้งที่ 4 โดยประเทือง  
(นามแฝง) โรงพิมพ์คุรุสภา 2522, 12 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $9\frac{1}{2}'' \times 10''$

ชายตัดฟันชื่ออาลีบาบาไปตัดฟันในป่าเผชิญโคโรที่ซ่อนทองของโจร และรหัสศักดิ์สิทธิ์  
ที่ใช้เปิดประตูดำ กาศิมพี่ชายอิจฉาริษยาน้องเสมอผลทราบข่าวความร่ำรวยของอาลีบาบา  
จึงไปขนทองบ้าง ด้วยความโลภจนเหรียญทองมากเหนื่อยและร้อนจึงลืมหัศจรรย์  
เปิดประตูดำไม่ได้ ชังตัวเองอยู่ข้างใน โจรมาพบจึงถูกฆาตตาย อาลีบาบาแอบขโมย  
ศพมาให้ภรรยาของกาศิม ทำให้โจรรู้ว่ายังมีคนรู้จักที่ซ่อนทองเหลืออยู่ โจรจึงปลอมเป็น  
พ่อค่าน้ำมันมาขอพักค้างคืนที่บ้านอาลีบาบา สาวใช้ของอาลีบาบารู้ว่าพ่อคาโกหก เอาสมุน  
โจรใส่มาในคุ่มแทนน้ำมันสลัดคุ่ม จึงฆาโจรตายหมด อาลีบาบาจึงจัดการแต่งงานนางกับ  
ลูกชายของตน เป็นการตอบแทนคุณของนาง และครอบครัวนี้ก็ร่ำรวยเพราะสมบัติในถ้ำ  
ตั้งแต่นั้นมา

เพ็ญศรี เคียงศิริ กระต่ายเจ้าโทโส ภาพประกอบโดย ยอดชาย อธิธิวิบูลย์  
 บำรุงสำส่น 2522, 16 หน้า ขนาด  $7\frac{5}{8}'' \times 7''$

นิทานคำกลอน บรรยายนิสัยซี้โมโหของกระต่ายที่เห็นเงาตัวเองในน้ำ ไม่พูดจาด้วยก็  
 โกรธ จนกระโจนจะไปทำร้ายในน้ำในที่สุดตัวเองจมน้ำตาย

เพียงหยั เปรมกมล แมวเหมียวนักท่องเที่ยว ไทยวัฒนาพานิช 2522, 8 หน้า  
 ภาพประกอบ  $7'' \times 8\frac{1}{4}''$

นิทานคำกลอนประกอบภาพ เรื่องลูกแมวเที่ยวไปพบเพื่อนต่าง ๆ ในดินแดนต่างกัน  
 แทรกคำสอน เรื่อง ความเมตตา เอื้อเฟื้อ ชยันทำงาน และให้รู้จักรักกัน

เพียงหยั เปรมกมล หวานอ่อนน่ารัก ไทยวัฒนาพานิช 2522, 8 หน้า ภาพประกอบ  
 ขนาด  $7'' \times 8\frac{1}{4}''$

เป็นนิทานคำกลอนสำหรับเด็กเล็ก บรรยายถึงนิสัยที่ดีของหมา เช่น ซื่อสัตย์ กล้าหาญ  
 อยู่ร่วมกันได้โดยเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ไม่เย่อหยิ่ง รับผิดชอบตามหน้าที่ นอกจากนี้เป็น  
 การแทรกคำสอนสุนัขที่ดีให้กับเด็ก ๆ เช่น สุนัขนิสัยในการรับประทานอาหาร ตรงต่อเวลา  
 และขยัน เป็นต้น

มณีรัตน์ บุณนาค, ม.ล. แมวกับเต่า ภาพประกอบโดย เฉลิม อัครกะพู่ ปาณยา  
 2522, 24 หน้า ขนาด  $10\frac{1}{2}'' \times 7\frac{1}{2}''$

นิทานคำกลอนประกอบภาพวาด เรื่องระหว่างแมวกับเต่าไม่เคยเห็นกัน แมวก็นึกเต่า  
 เต่ากลัวก็หดหัว หดขา ในกระดอง แต่แมวยังไม่ยอมถอย คิดได้ใจว่าตนเองเก่งกว่า  
 เต่าจึงตัดสันใจไหลหัวออกมาสู้น้ำใหม่ แมวกลับจึงถอยหลังคกน้ำ ไม่กล้าขู่เต่าอีกต่อไป

มีบุญยะ ลำเจียกเทศ คุณยายเลานิทาน โดย มูราตามี (นามแฝง) โรงพิมพ์คุรุสภา  
2521, 12 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $9\frac{1}{2}'' \times 10''$

รวมนิทานคำกลอนประกอบภาพสามเรื่อง เรื่องที่ 1 "ฝันหวานของชูชาน" เป็น  
ความคิดเพื่อฝันของชูชานขณะที่เดินไปขายขนม ฝันเฟื่องว่าถ้าได้เงินมาจะทำอะไรบ้าง  
ผลสุดท้ายเพราะมีหัวใจลอยเดินสะกูดขนมหกหมดไม่ได้ขายเลย เรื่องที่ 2 "ทำดีผีช่วย"  
ช่างรองเท้าแก่ไม่สบาย ตอนกลางคืนมีชายแคะใจดีสองคนมาช่วยแอบเย็บรองเท้าให้  
จนเสร็จ พอรุ่งเช้าก็ขายได้ ภรรยาช่างทำรองเท้า รัฐบาลจึงตัดเสื้อผ้าเพื่อกันหนาว  
ให้ชายแคะใส่เป็นการตอบแทนวางใจให้ ทำให้ชายแคะทั้งสองดีใจมาก

แมนมาส์ ซวลิต เป็นอะไรดีที่หนอ พิมพ์ครั้งที่ 2 ภาพประกอบโดย ประยูร จรรยาวัช  
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2522, 16 หน้า ขนาด  $3\frac{1}{2}'' \times 5''$

นิทานคำกลอน บรรยายความอยากเป็นนก เป็นคนไทร แต่สุดท้ายขอเป็นลูกแม่  
ตามเดิม เพราะแม่ให้ความรัก ความอบอุ่น ตอนท้ายมีคำกลอนเกี่ยวกับ ดาว และ  
เกี่ยวกับปลาหูสั้น ๆ

วามิช จรุงกิจอนันต์ เด็กชายกมลที่ยวบ่านทุ่ง ภาพประกอบโดย อรุณ วัชระสวัสดิ์  
ดวงกมล 2521, 25 หน้า ขนาด  $5\frac{1}{4}'' \times 7\frac{1}{2}''$

เด็กชายกมลอยู่เมืองหลวง ลาพ่อไปหาเพื่อนชื่อดวง ที่สุพรรณบุรี ขึ้นรถไฟไป เห็น  
ภาพริมทางชีวิตชาวนา นั่งเรือหางยาว ไปวัด คูบ้านทรงไทย ยายของดวงก็อธิบาย  
วิธีทำนาให้ฟัง อธิบายชีวิตความเป็นอยู่ในชนบทง่าย ๆ จับปลาหากินเองไม่ต้องซื้อ ขอให้  
มีความขยัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน มีมารยาทในการเคารพ รู้จักเชื่อฟังคำเตือน  
ของผู้ใหญ่ ไม่ลบหลู่คุณัน

สุจิตต์ วงษ์เทศ เด็กชายควงเข้าเมือง ภาพประกอบโดย อรุณ วัชรระสวัสดิ์  
 ดวงกมล 2520, 42 หน้า ขนาด  $5\frac{1}{4}'' \times 7\frac{1}{2}''$

คำกลอนประกอบภาพ เรื่องของเด็กชายควง ขั้บรดเข้าเมืองไปหาเพื่อนชื่อกมล  
 ซึ่งอยู่ในเมือง เมื่อเข้าเมือง เด็กชายควงต้องเรียนรู้ กฎ ระเบียบและเครื่องหมาย  
 จราจรหลายอย่าง จึงขั้บรรมมาถึงบ้านกมลได้ แสดงให้เห็นถึงสังคมที่อยู่ร่วมกันต้องฝึก ฎ  
 มีระเบียบ และทุกคนต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎและระเบียบที่วางไว้

สุนีต ประภาสสวัสดิ์ และ กัมพูชานฎ เปรมกมล ลูกแมวน้อยสามตัว ไทหวัดฒนาพานิช  
 2522, 10 หน้า ภาพประกอบ ขนาด  $7\frac{1}{4}'' \times 10\frac{1}{2}''$

นิทานประกอบคำกลอน ลูกแมวสามตัวหาถุงมือใส่แล้วนั่งกินขนมจนสกปรก จึงต้อง  
 ซักเอง สอนมรรยาทในการรับประทานอาหารไม่ให้ทำเลอะเทอะ

อรสา กุมารี่ ปุกหุด ลูกแมวน้อย ไทหวัดฒนาพานิช 2522, 8 หน้า ภาพประกอบ  
 ขนาด  $7'' \times 8\frac{1}{4}''$

นิทานคำกลอนประกอบภาพ สำหรับเด็กเล็ก เป็นเรื่องของลูกแมว มีเพื่อนเล่นทั่ว  
 บ้าน ตั้งแต่ หุ่น หมี และตุ๊กตา เพราะความใจดี เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน และไม่รังแกใคร  
 ของลูกแมว